

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua, веб-сайт: www.nerc.gov.ua

Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та
комунальних послуг

№ 10082/13.1/7-20 від 23.09.2020

**Державна регуляторна служба
України**

На виконання пункту 757¹ Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, надсилаємо на погодження розроблений Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг за технічної підтримки Секретаріату Енергетичного Співтовариства проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках», який просимо погодити у місячний строк.

Додатки в електронному вигляді:

1. Проект Закону на 20 арк.
 2. Аналіз регуляторного впливу на 10 арк.
 3. Порівняльна таблиця на 111 арк.
 4. Копія повідомлення про оприлюднення проекту Закону на 2 арк.
- Повідомлення доступне за посиланням <http://www.nerc.gov.ua/?news=10521>

Голова НКРЕКП

В. Тарасюк

ПРОЄКТ

Вноситься

Кабінетом Міністрів України

Д. Шмигаль

« » 2020 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

“Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках”

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

I. У пункті 18 частини першої статті 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984, № 51, ст. 1122) слово та цифри “стаття 188-36” замінити словом та цифрами “статті 163-18, 163-19 та 188-36”.

II. Внести до Закону України “Про Антимонопольний комітет України” (Відомості Верховної Ради України, 1993, № 50, ст. 472) такі зміни:

1. Частину першу статті 7 після пункту 11 доповнити новим пунктом 11-1 такого змісту:

“11-1) за зверненням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, брати участь у проведенні розслідувань щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу з метою виявлення порушень законодавства у сфері захисту економічної конкуренції”.

2. Частину третю статті 10 після пункту 5 доповнити новим пунктом 5-1 такого змісту:

“5-1) забезпечують взаємодію Антимонопольного комітету України з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у процесі моніторингу енергетичних ринків та проведення Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, розслідувань щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу”.

3. Статтю 20 після частини другої доповнити новою частиною третьою такого змісту:

“З метою раннього виявлення порушень законодавства у сфері захисту економічної конкуренції на енергетичних ринках Антимонопольний комітетом України взаємодіє з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у процесі моніторингу енергетичних ринків та проведення Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, розслідувань щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу. Порядок взаємодії визначається меморандумом про співпрацю, що укладається Антимонопольним комітетом України та Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг“.

У зв'язку з цим частини третю та четверту вважати відповідно частинами четвертою та п'ятою.

ІІІ. Внести до Закону України “Про ринок природного газу” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2015, № 27, ст. 234) такі зміни:

1. У частині першій статті 1:

1) пункт 39 викласти у такій редакції:

“39) суб'єкт ринку природного газу – оператор газотранспортної системи, оператор газорозподільної системи, оператор газосховища, оператор установки LNG, замовник, оптовий продавець, оптовий покупець, постачальник, газовидобувне підприємство, споживач“;

2) після пункту 20 доповнити новими пунктами 20-1 та 20-2 такого змісту:

“20-1) оптовий енергетичний ринок – будь-який ринок, на якому здійснюються операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу;

20-2) оптові енергетичні продукти на ринку природного газу – договори (угоди) незалежно від місця та часу їх укладення, зокрема:

про купівлю-продаж природного газу, місцем постачання яких є Україна,

про транспортування природного газу,

про постачання або розподіл природного газу кінцевим споживачам з сумарною максимальною потужністю споживання електричної енергії та

газу установками споживача 600 ГВт·год на рік та вище; “

3) після пункту 22 доповнити новим пунктом 22-1 такого змісту:

“22-1) особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу – суб’єкт господарювання, що проводить професійну діяльність на організованих торговельних майданчиках (біржах, електронних торговельних майданчиках тощо), організовуючи вчинення або вчиняючи операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу в інтересах учасників цих ринків;“.

2. Абзац перший частини першої статті 2 доповнити словами: “Регламенту (ЄС) 1227/2011 щодо цілісності та прозорості оптового енергетичного ринку, адаптованого відповідно до рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства 2018/10/MC-EnC“.

3. У статті 4:

1) у частині третій:

після пункту 1 доповнити новим пунктом 1-1 такого змісту:

“1-1) реєстрація суб’єктів ринку природного газу та включення їх до реєстру учасників оптових енергетичних ринків у порядку, затвердженому Регулятором;“;

після пункту 21 доповнити новими пунктами 21-1 та 22-2 такого змісту:

“21-1) визначення вимог щодо заборони зловживанням та заходів щодо запобігання зловживанням на оптовому енергетичному ринку відповідно до вимог нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства, порядку виявлення в діях суб’єктів ринку ознак зловживання на оптовому енергетичному ринку;

22-1) моніторинг ринкової поведінки на ринку та торговельної діяльності суб’єктів ринку природного газу з метою виявлення та запобігання зловживанням на ринку природного газу“;

пункт 29 викласти в такій редакції:

“29) визначення вимог щодо захисту, надання, розкриття та оприлюднення інформації суб’єктами ринку природного газу, а також особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу“;

2) пункт 1 частини п’ятої викласти в такій редакції:

“1) запитувати інформацію, яка є необхідною для належного виконання ним своїх функцій, та отримувати її на умовах, передбачених цим Законом або

іншими актами законодавства, від будь-якого суб'єкта владних повноважень, суб'єктів ринку природного газу (крім споживачів), осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу;“.

4. Після статті 9 доповнити новою статтею 9-1 такого змісту:

“Стаття 9-1. Реєстрація суб'єктів ринку природного газу

1. Для здійснення операцій з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу суб'єкт ринку природного газу має бути включений до реєстру учасників оптових енергетичних ринків, який ведеться Регулятором у порядку, затвердженому Регулятором“.

5. Розділ IV доповнити новою главою 10 та статтями 57-1 – 57-3 такого змісту:

“Глава 10. Запобігання зловживанням на ринку природного газу

Стаття 57-1. Обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на ринку природного газу

1. Інсайдерською інформацією на ринку природного газу є неоприлюднена інформація точного характеру, що прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів на ринку природного газу, розкриття або оприлюднення якої може значно вплинути на ринкову ціну одного або декількох оптових енергетичних продуктів. Такою інформацією, зокрема, є:

інформація, яка повинна бути оприлюднена відповідно до Закону України “Про ринок природного газу“, кодексів газотранспортної системи та газосховищ, інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону, та умов договорів, оскільки така інформація до моменту її оприлюднення може справляти вплив на ринкові ціни;

інформація щодо потужностей та використання потужностей установок, призначених для видобутку, зберігання, транспортування або споживання природного газу, або потужностей та використання об'єктів LNG, включаючи планову або позапланову доступність цих установок;

інша інформація, що може бути використана суб'єктами ринку природного газу для прийняття рішень щодо вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу, перелік яких визначається Регулятором.

2. Особам, які володіють інсайдерською інформацією, забороняється:

1) вчиняти або намагатися вчиняти на власну користь або на користь інших осіб, прямо або опосередковано, правочини з оптовими енергетичними

продуктами на ринку природного газу, яких стосується зазначена інформація, з використанням інсайдерської інформації;

2) розголошувати, передавати інсайдерську інформацію або надавати доступ до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом);

3) на основі інсайдерської інформації надавати рекомендації щодо вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу, яких стосується зазначена інформація.

3. Обмеження, встановлені частиною другою цієї статті, поширюються на таких осіб, які володіють інсайдерською інформацією:

1) особи, які входять до складу наглядової ради або виконавчого органу суб'єкта ринку;

2) особи, які є власниками акцій або часток (паїв) у статутному капіталі суб'єкта ринку;

3) особи, які мають доступ до зазначеної інформації у зв'язку з виконанням професійних, трудових (службових) обов'язків;

4) особи, які отримали доступ до інсайдерської інформації в результаті вчинення неправомірних дій;

5) особи, які знають або повинні знати, що інформація є інсайдерською.

4. Осіб та інсайдерську інформацію, на яких не поширюються обмеження, встановлені частиною другою цієї статті, визначає Регулятор.

5. Розкриттю підлягає інсайдерська інформація, якою володіє суб'єкт ринку та яка стосується його діяльності на ринку природного газу, зокрема, інформація щодо потужностей та використання потужностей установок, призначених для видобутку, зберігання, транспортування або споживання природного газу, або потужностей та використання об'єктів LNG, включаючи планову або позапланову доступність цих установок.

Вимоги до розкриття інсайдерської інформації визначаються нормативно-правовими актами Регулятора, що регулюють діяльність суб'єктів ринку природного газу та взаємовідносини між ними.

Стаття 57-2. Заборона маніпулювання на ринку природного газу

1. Маніпулюванням на ринку природного газу є:

1) вчинення правочинів, надання розпоряджень та/або доручень на вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу, а також вчинення будь-яких інших дій, які:

створюють, або можуть створити оманливі сигнали як для попиту, так і для пропозиції, або для формування цін на оптові енергетичні продукти на ринку природного газу;

забезпечують або дозволяють забезпечити особі чи групі осіб, що координують свою діяльність, можливість сформувати ціни на оптові енергетичні продукти на ринку природного газу на штучному рівні, за винятком випадку, коли особа, яка вчинила правочин або подала пропозицію про вчинення правочину з оптовим енергетичним продуктом на ринку природного газу, довела, що причини таких дій не суперечать чинному законодавству та укладання таких правочинів відповідає критеріям прийнятної ринкової практики;

є фіктивними діями або спробою здійснити фіктивні дії, які дезорієнтують або можуть давати оманливі сигнали як для попиту, так і для пропозиції, або для формування цін на оптові енергетичні продукти на ринку природного газу;

2) розкриття або поширення інформації через засоби масової інформації, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає або може давати неправдиві або оманливі сигнали як для попиту, так і для пропозиції, або для формування цін на оптові енергетичні продукти на ринку природного газу, зокрема поширення недостовірної інформації особою, яка знала або повинна була знати, що ця інформація є недостовірною.

2. Перелік дій, що визнаються маніпулюванням або спробою маніпулювання на ринку природного газу, а також прийнятні ринкові практики, які не є маніпулюванням на ринку природного газу, визначаються Регулятором.

3. На ринку природного газу забороняється здійснювати будь-які маніпулювання або спроби маніпулювання.

Стаття 57-3. Запобігання зловживанням під час продажу природного газу на організованих товарних ринках

1. У разі, якщо купівля-продаж природного газу здійснюється на організованих торгівельних майданчиках, особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу, зобов'язана повідомляти Регулятора про операції, стосовно яких існують обґрунтовані підстави вважати, що вони здійснювалися з порушенням встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку природного газу.

Регулятор встановлює вимоги до обсягу інформації про операції купівлі-продажу природного газу, які здійснюються на організованих торгівельних

майданчиках, та порядку її оприлюднення особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу“.

6. У статті 59:

1) частину другу доповнити новим пунктом такого змісту:

“16) зловживання на ринку природного газу, а саме:

а) порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації;

б) дії, що визнаються маніпулюванням на ринку природного газу;

в) нерозкриття або розкриття інсайдерської інформації з порушенням встановлених для розкриття такої інформації вимог“;

2) у частині четвертій:

абзац перший пункту 5 викласти у такій редакції:

“5) від 3000 до 50000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – на суб’єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку природного газу відповідно до законодавства у сфері функціонування ринку природного газу: “;

після пункту 5 доповнити новими пунктами 5-1 та 5-2 такого змісту:

“5-1) до 3 000 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – на суб’єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку природного газу відповідно до законодавства у сфері функціонування ринку природного газу:

а) за порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації;

б) за вчинення дій, що визнаються маніпулюванням на ринку природного газу;

5-2) до 1 500 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – на суб’єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку природного газу, – за нерозкриття або розкриття інсайдерської інформації з порушенням встановлених для розкриття такої інформації вимог.“;

доповнити новим абзацом такого змісту:

“Незалежно від граничного розміру штрафу, передбаченого пунктами 5-1 та 5-2 цієї частини, розмір штрафу, який накладається на суб’єкта господарювання, не повинен бути більше 10 відсотків його річного доходу

(виручки), що визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку природного газу.“;

пункт 6 викласти у такій редакції:

“6) від 20 до 900 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – на посадових осіб суб’єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку природного газу відповідно до законодавства у сфері функціонування ринку природного газу, за порушення, передбачені пунктом 5 цієї частини“;

3) абзац перший частини шостої викласти у такій редакції:

“1. Рішення Регулятора про накладення санкцій за порушення, передбачені цією статтею, може бути прийняте протягом 30-денного строку з дня складення акта перевірки чи отримання Регулятором звіту про результати розслідування порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та/або природного газу.“;

4) частину сьому доповнити новим абзацом такого змісту:

“У разі скоєння суб’єктом ринку природного газу будь-якого з правопорушень, визначених пунктом 16 частини другої цієї статті, Регулятор разом із застосуванням санкцій, передбачених цим Законом, може видати розпорядження про повернення суб’єктом ринку природного газу доходу, отриманого внаслідок вчинення такого правопорушення.“.

IV. Внести до Закону України “Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2016, № 51, ст. 833) такі зміни:

1. Частину четверту статті 6 викласти у такій редакції:

“4. Регулятор взаємодіє з Антимонопольним комітетом України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та органами фінансового контролю у процесі моніторингу та під час проведення Регулятором або іншим органом розслідувань порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу. Порядок взаємодії та співпраці визначається меморандумами про співпрацю, що укладаються Регулятором з Антимонопольним комітетом України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та органами фінансового контролю. Така взаємодія та співпраця не повинні применшувати роль і повноваження Регулятора при виконанні зобов’язань, взятих Україною відповідно до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

Меморандум про співпрацю, зокрема, визначає:

інформацію, обмін якою здійснюється на регулярній основі, та порядок обміну такою інформацією;

інформацію, обмін якою здійснюється за запитом про надання допомоги;

порядок ініціювання та виконання запитів про надання допомоги, зокрема шляхом обміну інформацією, участі у проведенні розслідувань;

правовий статус інформації, обмін якою може здійснюватися, зокрема інформації, що становить професійну таємницю і містить персональні дані, та вимоги до захисту такої інформації;

відповідальність працівників органів державної влади за збереження отриманої інформації.

У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції Регулятор звертається до Антимонопольного комітету України для прийняття відповідного рішення”.

2. Частину четверту статті 14 доповнити новим пунктом такого змісту:

“8) розглядає справи про застосування санкцій за результатами розслідувань порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу.”.

3. У статті 17:

1) у частині першій:

після пункту 9 доповнити новими пунктами 9-1 та 9-2 такого змісту:

“9-1) визначає вимоги щодо заборони та запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках відповідно до вимог нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства;

9-2) контролює ринки електричної енергії та природного газу та поведінку суб’єктів господарювання, що провадять діяльність на зазначених ринках, з метою виявлення ознак зловживань на ринках або підозрілої діяльності“;

після пункту 15 доповнити новими пунктами 15-1 та 15-2 такого змісту:

“15-1) реєструє суб’єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та є учасниками оптових енергетичних ринків; веде реєстр учасників оптових енергетичних ринків відповідно до затвердженого порядку;

15-2) встановлює перелік дій, що визнаються маніпулюванням або

спробою маніпулювання;“

після пункту 19 доповнити новим пунктом 19-1 такого змісту:

“19-1) співпрацює з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та регулюючими органами інших держав з метою виконання функцій та завдань, що визначені законодавством Європейського Союзу щодо цілісності та прозорості оптового енергетичного ринку “;

2) пункт 3 частини другої доповнити новим абзацом такого змісту:

“від осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, – копії документів, дані та іншу інформацію стосовно операцій з оптовими енергетичними продуктами;“.

4. Частину першу статті 20 доповнити новим пунктом 3-1 такого змісту:

“3-1) рівня прозорості ринкової поведінки та торгівельної діяльності з оптовими енергетичними продуктами з метою виявлення та запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках;“.

5. Після статті 20 доповнити новими статтями 20-1 та 20-2 такого змісту:

“Стаття 20-1. Виявлення зловживань на оптових енергетичних ринках

1. Регулятор здійснює реєстрацію учасників ринку електричної енергії та суб'єктів ринку природного газу, які здійснюють або мають намір здійснювати операції з оптовими енергетичними продуктами, шляхом включення їх до реєстру учасників оптових енергетичних ринків.

Інформація з реєстру учасників оптових енергетичних ринків передається Регулятором Раді регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та оприлюднюється на вебсайті Регулятора.

Обсяг інформації з реєстру учасників оптових енергетичних ринків, що підлягає оприлюдненню, визначається Регулятором з урахуванням вимог, встановлених законами України “Про інформацію“ та “Про доступ до публічної інформації“.

2. З метою виявлення та запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках Регулятор здійснює моніторинг торгівельних операцій з оптовими енергетичними продуктами.

Інформація щодо учасників оптових енергетичних ринків, отримана у процесі моніторингу, не підлягає розголошенню Регулятором, його працівниками, крім випадків передбачених законом.

3. У разі, якщо у процесі моніторингу торгівельної діяльності з оптовими енергетичними продуктами Регулятором виявлено факт або є підозра щодо порушення встановлених Законом обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією, або виявлено дії, що мають ознаки маніпулювання або спроби маніпулювання на оптових енергетичних ринках, Регулятор може ініціювати розслідування виявлених порушень.

Розслідування порушень на оптових енергетичних ринках здійснюється відповідно до порядку проведення розслідування щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу, який розробляється та затверджується Регулятором з урахуванням вимог статті 20-2 цього Закону.

Стаття 20-2. Проведення розслідувань щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу

1. Розслідування щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу передбачає:

- 1) проведення попереднього розслідування, за результатами якого готуються пропозиції щодо доцільності проведення розслідування;
- 2) прийняття рішення про початок розслідування або відмова від проведення розслідування, формування комісії з розслідування;
- 3) з'ясування всіх обставин, що мають значення для розслідування, та підготовка звіту про розслідування;
- 4) надання суб'єктом розслідування доказів, пояснень, заперечень;
- 5) прийняття Регулятором рішення за результатами розслідування.

2. Під час проведення розслідування Регулятор має право:

- 1) вимагати від учасників ринку електричної енергії та/або суб'єктів ринку природного газу, а також осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, надання копій документів, інформації, пояснень з питань, пов'язаних з предметом розслідування;
- 2) залучати до розслідування спеціалістів Антимонопольного комітету України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, інших органів державної влади, експертні організації за погодженням з їхніми керівниками;
- 3) фіксувати процес дослідження доказів засобами аудіо- та відеотехніки;
- 4) призначати експертизу та експерта з числа осіб, які володіють необхідними знаннями для надання експертного висновку;

5) у випадках, передбачених порядком проведення розслідувань щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу, проводити огляд службових приміщень учасників ринку електричної енергії та/або суб'єктів ринку природного газу, вилучати тимчасово документи чи інші носії інформації, які можуть бути доказами або джерелом доказів у справі;

6) у разі перешкоджання працівникам Регулятора у виконанні ними повноважень, передбачених пунктами 3 та 5 цієї частини, залучати правоохоронні органи для виконання повноважень, подолання перешкод у виконанні повноважень;

7) вимагати припинення дій, що перешкоджають здійсненню розслідування;

8) ініціювати застосування забезпечувальних заходів, якщо існує загроза порушення прав або інтересів учасників/суб'єктів ринків, споживачів, перше ніж буде прийняте рішення Регулятора за результатами розслідування.

Вилучення документів чи інших носіїв інформації, що підтверджують факт правопорушення, проводиться на строк до трьох робочих днів з обов'язковим складенням протоколу, в якому зазначаються дата його складення, прізвище, ім'я, по-батькові і посада особи, яка провела вилучення, перелік вилучених документів, носіїв інформації. Протокол складається у двох примірниках та підписується уповноваженою особою Регулятора, яка провела вилучення. Представнику учасника ринку електричної енергії та/або суб'єкту ринку природного газу, документи якого вилучені, у момент вилучення документа чи іншого носія інформації видається один з примірників протоколу про їх вилучення.

3. За результатами розслідування Регулятор може:

прийняти обов'язкові до виконання учасником ринку електричної енергії та/або суб'єктом ринку природного газу рішення про усунення виявлених порушень;

накласти штрафні санкції та вжити заходи, передбачені законом;

застосувати адміністративні стягнення до посадових осіб учасника ринку або суб'єкта ринку природного газу, відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення ;

звернутись до правоохоронних органів із заявами про порушення кримінальних справ (у разі наявності підстав);

звернутись до Антимонопольного комітету України про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (у разі наявності підстав);

звернутись до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо притягнення до відповідальності осіб, які професійно організовують

операції з оптовими енергетичними продуктами.

4. Регулятор, його працівники несуть відповідальність за збереження та використання інформації з обмеженим доступом, отриманої під час розслідування порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу“.

6. Частину третю статті 22 викласти в такій редакції:

“3. У разі виявлення порушень законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор у 30-денний строк з дня складення акта перевірки чи отримання Регулятором звіту про розслідування порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та/або природного газу розглядає питання відповідальності суб'єкта господарювання, його посадових осіб на своєму засіданні та приймає рішення про застосування до суб'єкта господарювання санкцій та/або застосування адміністративного стягнення до посадової особи такого суб'єкта господарювання. При застосуванні санкцій Регулятор має дотримуватися принципів пропорційності порушення і покарання та ефективності санкцій, які мають стримуючий вплив“.

V. Внести до Закону України “Про ринок електричної енергії” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2017, № 27-28, ст. 312) такі зміни:

1. У частині першій статті 1:

1) після пункту 57 доповнити новими пунктами 57-1 та 57-2 такого змісту:

“57-1) оптовий енергетичний ринок – будь-який ринок, на якому здійснюються операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії;

57-2) оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії – договори (угоди) незалежно від місця та часу їх укладення, зокрема:

про купівлю-продаж електричної енергії, місцем постачання яких є Україна,

про передачу електричної енергії,

про постачання або розподіл електричної енергії кінцевим споживачам з сумарною максимальною потужністю споживання електричної енергії та газу установками споживача 600 ГВт·год на рік та вище; “;

2) після пункту 58 доповнити новим пунктом 58-1 такого змісту:

“58-1) особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії – суб’єкт господарювання, що проводить професійну діяльність на організованих торговельних майданчиках (біржах, електронних торговельних майданчиках тощо), організовуючи вчинення або вчиняючи операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії в інтересах учасників цих ринків; “;

2. Абзац другий частини другої статті 2 доповнити словами: “Регламенту (ЄС) 1227/2011 щодо цілісності та прозорості оптового енергетичного ринку, адаптованого відповідно до рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства 2018/10/МС-ЕнС“.

3. Статтю 3 доповнити новою частиною четвертою такого змісту:

“4. Для здійснення операцій з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії учасник ринку має бути включений до реєстру учасників оптових енергетичних ринків, який ведеться Регулятором у порядку, затвердженому Регулятором.“.

4. У статті 6:

1) у частині третій:

після пункту 1 доповнити новим пунктом 1-1 такого змісту:

“1-1) реєстрація учасників ринку електричної енергії та включення їх до реєстру учасників оптових енергетичних ринків у порядку, затвердженому Регулятором“;

абзац третій пункту 8 викласти у такій редакції:

“вимог щодо захисту, надання, розкриття та оприлюднення інформації учасниками ринку, а також особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії“;

пункт 10 доповнити новим абзацом такого змісту:

“поведінки на ринку та торговельної діяльності учасників ринку електричної енергії з метою виявлення та запобігання зловживанням на ринку електричної енергії“;

після пункту 10 доповнити новим пунктом 10-1 такого змісту:

“10-1) визначення вимог щодо заборони зловживанням та заходів щодо запобігання на оптових енергетичних ринках відповідно до вимог нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства, виявлення в діях учасників ринку ознак зловживання на оптових енергетичних ринках;“;

після пункту 14 доповнити новим пунктом 14-1 такого змісту:

“14-1) проведення розслідувань порушень щодо функціонування ринку електричної енергії;“.

2) пункт 1 частини четвертої викласти у такій редакції:

“1) отримувати інформацію, необхідну для належного виконання функцій, передбачених законом, від будь-якого суб’єкта владних повноважень, учасників ринку електричної енергії (крім споживачів), осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії;“.

5. Після статті 11 доповнити новими статтями 11-1 та 11-2 такого змісту:

“Стаття 11-1. Обмеження поводження з інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії

1. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії є неоприлюднена інформація точного характеру, що прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів на ринку електричної енергії, розкриття або оприлюднення якої може значно вплинути на ринкову ціну одного або декількох оптових енергетичних продуктів на ринку електричної енергії. Такою інформацією, зокрема, є:

інформація, яка повинна бути оприлюднена відповідно до вимог цього Закону, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, правил ринку, правил ринку “на добу наперед“ та внутрішньодобового ринку та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону, умов договорів на відповідному оптовому енергетичному ринку, оскільки вона може справляти вплив на ціни оптових енергетичних продуктів на ринку електричної енергії (до моменту її оприлюднення);

інформація щодо потужностей та використання потужностей установок об’єктів виробництва, зберігання, споживання або передачі електричної енергії, включаючи планову або позапланову доступність цих об’єктів (потужністю 100 МВт та вище);

інша інформація, яка може бути використана учасниками для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, перелік яких визначається Регулятором.

2. Особам, які володіють інсайдерською інформацією, забороняється:

1) вчиняти або робити спробу вчиняти на власну користь або на користь інших осіб, прямо або опосередковано, правочини з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, яких стосується зазначена інформація, з використанням інсайдерської інформації;

2) розголошувати, передавати інсайдерську інформацію або надавати

доступ до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом);

3) на основі інсайдерської інформації надавати рекомендації щодо вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, яких стосується зазначена інформація.

3. Обмеження, встановлені частиною другою цієї статті, поширюються на таких осіб, які володіють інсайдерською інформацією стосовно оптових енергетичних продуктів на ринку електричної енергії:

1) особи, які входять до складу наглядової ради або виконавчого органу учасника ринку;

2) особи, які є власниками акцій або часток (паїв) у статутному капіталі учасника ринку;

3) особи, які мають доступ до зазначеної інформації у зв'язку з виконанням професійних, трудових (службових) обов'язків;

4) особи, які отримали доступ до інсайдерської інформації в результаті вчинення неправомірних дій;

5) особи, які знають або повинні знати, що інформація є інсайдерською.

4. Осіб та інсайдерську інформацію, на яких не поширюються обмеження, встановлені частиною третьою цієї статті визначає Регулятор.

5. Розкриттю підлягає інсайдерська інформація, якою володіє учасник ринку та яка стосується його діяльності на ринку електричної енергії, зокрема, інформація щодо потужностей та використання потужностей електроустановок, призначених для виробництва, зберігання, передачі та споживання електричної енергії, включаючи планову або позапланову доступність цих електроустановок.

Вимоги до розкриття інсайдерської інформації визначаються нормативно-правовими актами Регулятора, що регулюють діяльність учасників ринку електричної енергії та взаємовідносини між ними.

Стаття 11-2. Заборона маніпулювання на ринку електричної енергії

1. Маніпулюванням на ринку електричної енергії є дії щодо:

1) вчинення правочинів, надання розпоряджень та/або доручень на вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, а також вчинення будь-яких інших дій, які створюють, або можуть створити оманливі сигнали як для попиту, так і для пропозиції, або для встановлення цін на оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії;

забезпечують, або мають можливість забезпечити особі, або групі осіб, що координують свою діяльність, сформувані ціни на оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії на штучному рівні, за виключенням випадку, якщо особа яка уклала угоду з купівлі-продажу або подала пропозицію на купівлю-продаж оптового енергетичного товару, довела, що причини таких дій відповідають чинному законодавству та укладання таких угод відповідає критеріям прийнятної ринкової практики на відповідному оптовому енергетичному ринку;

здійснюють, або намагаються здійснювати фіктивні дії, які дезорієнтують або можуть давати оманливі сигнали як для попиту, так і для пропозиції, або для формування цін на оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії;

2) розкриття або поширення інформації через засоби масової інформації, у тому числі електронні засоби масової інформації, або будь-якими іншими способами, яке дає або може давати неправдиві або оманливі сигнали як для попиту, так і для пропозиції, або для формування цін на оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії, зокрема поширення недостовірної інформації, у разі коли особа, яка поширила таку інформацію, знала або повинна була знати, що ця інформація була недостовірною.

2. Перелік дій, що визнаються маніпулюванням або спробою маніпулювання на ринку електричної енергії, а також прийнятні ринкові практики, які не є маніпулюванням на ринку електричної енергії визначаються Регулятором.

3. На ринку електричної енергії забороняється здійснювати будь-які маніпулювання або спроби маніпулювання“.

7. Частину третю статті 33 після пункту 10 доповнити новим пунктом 10-1 такого змісту:

“10-1) невідкладно повідомляти Регулятора про операції на ринку допоміжних послуг та балансуєчому ринку, стосовно яких є обґрунтовані підстави вважати, що операції були здійснені з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії. У зв’язку з цим оператор системи передачі вважається особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, і зобов’язана мати систему спостереження“.

8. Статтю 51 після частини п’ятої доповнити новою частиною шостою такого змісту:

“6. Оператор ринку зобов’язаний невідкладно повідомляти Регулятора про операції на ринку “на добу наперед“ та внутрішньодобовому ринку,

стосовно яких має обґрунтовані підстави вважати, що операції були здійснені з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією, або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії. У зв'язку з цим оператор ринку вважається особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії і зобов'язана мати систему спостереження. Така вимога застосовується для будь-якого іншого організованого торгівельного майданчика, на якому укладаються правочини з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії“.

У зв'язку з цим частини шосту – восьму вважати відповідно частинами сьомою – дев'ятою.

9. Статтю 66 доповнити новою частиною п'ятою такого змісту:

“5. У разі, якщо купівля-продаж електричної енергії за двосторонніми договорами здійснюється на організованому торгівельному майданчику, оператор організованого торгівельного майданчика зобов'язаний повідомляти Регулятора про операції, стосовно яких існують обґрунтовані підстави вважати, що вони були здійснені з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії. У зв'язку з цим організований торгівельний майданчик вважається особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії і зобов'язана мати систему спостереження.

Регулятор встановлює вимоги до обсягу інформації про операції купівлі-продажу електричної енергії, які здійснюються на організованому торгівельному майданчику, визначеному абзацом першим цієї частини, та порядку її оприлюднення оператором організованого торгівельного майданчика.“.

10. Статтю 67 після частини сьомої доповнити новою частиною восьмою такого змісту:

“8. У разі, якщо оператор ринку має обґрунтовані підстави вважати, що операція на ринку “на добу наперед“ та внутрішньодобовому ринку була здійснена з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або така операція має ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії, оператор ринку зобов'язаний невідкладно повідомити про це Регулятора.“.

У зв'язку з цим частини восьму – дев'яту вважати відповідно частинами дев'ятою – десятою.

11. Статтю 68 доповнити новою частиною восьмою такого змісту:

“8. У разі, якщо оператор системи передачі має обґрунтовані підстави вважати, що операція на балансуєчому ринку була здійснена з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або така операція має ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії, оператор системи передачі зобов’язаний невідкладно повідомити про це Регулятора.”.

12. Статтю 69 доповнити новою частиною тринадцятою такого змісту:

“13. У разі, якщо оператор системи передачі має обґрунтовані підстави вважати, що операція на ринку допоміжних послуг була здійснена з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або така операція має ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії, оператор системи передачі зобов’язаний невідкладно повідомити про це Регулятора.”.

13. У статті 77:

1) частину другу доповнити новим пунктом 19 такого змісту:

“19) зловживання на ринку електричної енергії, а саме:

а) порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації;

б) дії, що визнаються маніпулюванням на ринку електричної енергії;

в) нерозкриття або розкриття інсайдерської інформації з порушенням встановлених для розкриття такої інформації вимог”.

2) у частині четвертій:

після пункту 5 доповнити новими пунктами 5-1 та 5-2 такого змісту:

“5-1) до 3 000 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – на учасників ринку (крім побутових споживачів):

а) за порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації;

б) за вчинення дій, що визнаються маніпулюванням на ринку електричної енергії;

5-2) до 1 500 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – на учасників ринку (крім побутових споживачів) – за нерозкриття або розкриття інсайдерської інформації з порушенням встановлених для розкриття такої інформації вимог;”;

доповнити новим абзацом такого змісту:

“Незалежно від граничного розміру штрафу, передбаченого пунктами 5-1 та 5-2 цієї частини, розмір штрафу, який накладається на учасника ринку, не повинен бути більше 10 відсотків його річного доходу (виручки), що визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у сфері електроенергетики“.

3) частину шосту викласти у такій редакції:

“6. Рішення Регулятора про застосування санкцій за правопорушення, передбачені цією статтею, може бути прийнято протягом 30-денного строку з дня складення акта перевірки чи отримання Регулятором звіту про результати розслідування порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та/або природного газу.“;

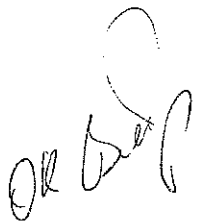
4) частину сьому доповнити новим абзацом такого змісту:

“У разі скоєння учасником ринку електричної енергії будь-якого з правопорушень, визначених пунктом 19 частини другої цієї статті, Регулятор разом із застосуванням санкцій, передбачених Законом, може видавати розпорядження про повернення учасником ринку доходу, отриманого внаслідок вчинення такого правопорушення“.

VI. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Голова Верховної Ради України

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання
зловживанням на оптових енергетичних ринках»

Зміст положення акта законодавства	Зміст відповідного положення проєкту закону	Пояснення змін
Кодекс України про адміністративні правопорушення Стаття 255. Особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення ... У справах про адміністративні правопорушення, розгляд яких віднесено до відання органів, зазначених у статтях 222 - 244 21 цього Кодексу, протоколи про правопорушення мають право складати уповноважені на те посадові особи цих органів. Крім того, протоколи про адміністративні правопорушення мають право складати: 18) посадові особи національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (стаття 188-36);		Запропоновані зміни розроблено з метою транспозиції в українське законодавство адаптованої версії Регламенту (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року щодо цілісності та прозорості оптового енергетичного ринку, щодо якої в Україні є міжнародні зобов'язання в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.
Закон України "Про Антимонопольний комітет України"		
Стаття 7. Повноваження Антимонопольного комітету України У сфері здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції Антимонопольний комітет України має такі повноваження: 1) розглядати заяви і справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та проводити розслідування за цими заявами і справами;	Стаття 7. Повноваження Антимонопольного комітету України У сфері здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції Антимонопольний комітет України має такі повноваження: 1) розглядати заяви і справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та проводити розслідування за цими заявами і справами;	

2) приймати передбачені законодавством про захист економічної конкуренції розпорядження та рішення за заявами і справами, перевіряти та переглядати рішення у справах, надавати висновки щодо кваліфікації дій відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції; 3) розглядати справи про адміністративні правопорушення, приймати постанови та перевіряти їх законність та обґрунтованість; 4) перевіряти суб'єкти господарювання, об'єднання, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю щодо дотримання ними вимог законодавства про захист економічної конкуренції та під час проведення розслідувань за заявами і справами про порушення законодавства про захист економічної конкуренції; 5) при розгляді заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проведенні перевірки та в інших передбачених законом випадках вимагати від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб і працівників, інших фізичних та юридичних осіб інформацію, в тому числі з обмеженим доступом; 6) призначати експертизу та експерта з числа осіб, які володіють необхідними знаннями для надання експертного висновку; 7) у випадках та порядку, передбачених законом, проводити огляд службових приміщень та	2) приймати передбачені законодавством про захист економічної конкуренції розпорядження та рішення за заявами і справами, перевіряти та переглядати рішення у справах, надавати висновки щодо кваліфікації дій відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції; 3) розглядати справи про адміністративні правопорушення, приймати постанови та перевіряти їх законність та обґрунтованість; 4) перевіряти суб'єкти господарювання, об'єднання, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю щодо дотримання ними вимог законодавства про захист економічної конкуренції та під час проведення розслідувань за заявами і справами про порушення законодавства про захист економічної конкуренції; 5) при розгляді заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проведенні перевірки та в інших передбачених законом випадках вимагати від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб і працівників, інших фізичних та юридичних осіб інформацію, в тому числі з обмеженим доступом; 6) призначати експертизу та експерта з числа осіб, які володіють необхідними знаннями для надання експертного висновку; 7) у випадках та порядку, передбачених законом, проводити огляд службових приміщень та	
---	---	--

транспортних засобів суб'єктів господарювання - юридичних осіб, вилучати або накладати арешт на предмети, документи чи інші носії інформації, які можуть бути доказами або джерелом доказів у справі незалежно від їх місцезнаходження; 8) у разі перешкоджання працівникам Антимонопольного комітету України у виконанні ними повноважень, передбачених пунктами 4, 5 і 7 цієї частини, залучати поліцейських для застосування заходів, передбачених законом, для подолання перешкод; 9) залучати поліцейських, працівників митних та інших правоохоронних органів для забезпечення проведення розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема в разі проведення розслідування; 10) залучати до проведення перевірок спеціалістів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій за погодженням з їх керівниками, депутатів місцевих рад за їх згодою; 11) проводити дослідження ринку, визначати межі товарного ринку, а також становище, в тому числі монопольне (домінуюче), суб'єктів господарювання на цьому ринку та приймати відповідні рішення (розпорядження);	транспортних засобів суб'єктів господарювання - юридичних осіб, вилучати або накладати арешт на предмети, документи чи інші носії інформації, які можуть бути доказами або джерелом доказів у справі незалежно від їх місцезнаходження; 8) у разі перешкоджання працівникам Антимонопольного комітету України у виконанні ними повноважень, передбачених пунктами 4, 5 і 7 цієї частини, залучати поліцейських для застосування заходів, передбачених законом, для подолання перешкод; 9) залучати поліцейських, працівників митних та інших правоохоронних органів для забезпечення проведення розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема в разі проведення розслідування; 10) залучати до проведення перевірок спеціалістів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій за погодженням з їх керівниками, депутатів місцевих рад за їх згодою; 11) проводити дослідження ринку, визначати межі товарного ринку, а також становище, в тому числі монопольне (домінуюче), суб'єктів господарювання на цьому ринку та приймати відповідні рішення (розпорядження); 11-1) за зверненням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, брати участь у проведенні розслідувань щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу з	
---	--	--

12) визначати наявність або відсутність контролю між суб'єктами господарювання або їх частинами та склад групи суб'єктів господарювання, що є єдиним суб'єктом господарювання; 13) вносити до органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування обов'язкові для розгляду подання щодо анулювання ліцензій, припинення операцій, пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю суб'єктів господарювання, у разі порушення ними законодавства про захист економічної конкуренції; 14) надавати обов'язкові для розгляду рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням щодо припинення дій або бездіяльності, які містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції, та усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють; 15) звертатися до суду з позовами, заявами і скаргами у зв'язку із застосуванням законодавства про захист економічної конкуренції, а також із запитамі щодо надання інформації про судові справи, що розглядаються цими судами відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції; 16) звертатись та одержувати від компетентних органів інших держав необхідну інформацію для здійснення своїх повноважень;	метою виявлення порушень законодавства у сфері захисту економічної конкуренції; 12) визначати наявність або відсутність контролю між суб'єктами господарювання або їх частинами та склад групи суб'єктів господарювання, що є єдиним суб'єктом господарювання; 13) вносити до органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування обов'язкові для розгляду подання щодо анулювання ліцензій, припинення операцій, пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю суб'єктів господарювання, у разі порушення ними законодавства про захист економічної конкуренції; 14) надавати обов'язкові для розгляду рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням щодо припинення дій або бездіяльності, які містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції, та усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють; 15) звертатися до суду з позовами, заявами і скаргами у зв'язку із застосуванням законодавства про захист економічної конкуренції, а також із запитамі щодо надання інформації про судові справи, що розглядаються цими судами відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції; 16) звертатись та одержувати від компетентних органів інших держав необхідну інформацію для здійснення своїх повноважень;	
---	---	--

17) надавати компетентним органам інших держав інформацію у випадках та порядку, передбачених законом; 17⁻¹) здійснювати повноваження, передбачені Законом України "Про здійснення державних закупівель" та Законом України "Про публічні закупівлі"; 18) здійснювати інші повноваження, передбачені законодавством про захист економічної конкуренції та Законом України "Про здійснення державних закупівель" та Законом України "Про публічні закупівлі". 	17) надавати компетентним органам інших держав інформацію у випадках та порядку, передбачених законом; 17⁻¹) здійснювати повноваження, передбачені Законом України "Про здійснення державних закупівель" та Законом України "Про публічні закупівлі"; 18) здійснювати інші повноваження, передбачені законодавством про захист економічної конкуренції та Законом України "Про здійснення державних закупівель" та Законом України "Про публічні закупівлі". 	
Стаття 10. Заступники Голови Антимонопольного комітету України Перший заступник і заступник Голови Антимонопольного комітету України з числа державних уповноважених призначаються на посади за поданням Прем'єр-міністра України та звільняються з посад Президентом України. Прем'єр-міністр України вносить на розгляд Президента України подання про призначення на посади першого заступника і заступника Голови Антимонопольного комітету України відповідно до пропозицій Голови Антимонопольного комітету України. Строк повноважень першого заступника та заступника Голови Антимонопольного комітету України припиняється із завершенням строку їх повноважень як державних уповноважених або відповідно до частини другої статті 18 цього Закону.	Стаття 10. Заступники Голови Антимонопольного комітету України Перший заступник і заступник Голови Антимонопольного комітету України з числа державних уповноважених призначаються на посади за поданням Прем'єр-міністра України та звільняються з посад Президентом України. Прем'єр-міністр України вносить на розгляд Президента України подання про призначення на посади першого заступника і заступника Голови Антимонопольного комітету України відповідно до пропозицій Голови Антимонопольного комітету України. Строк повноважень першого заступника та заступника Голови Антимонопольного комітету України припиняється із завершенням строку їх повноважень як державних уповноважених або відповідно до частини другої статті 18 цього Закону.	

Перший заступник та заступник Голови Антимонопольного комітету України: 1) координують і контролюють роботу територіальних відділень Антимонопольного комітету України, дорадчих органів Антимонопольного комітету України та установ, що належать до сфери управління Антимонопольного комітету України; 2) спрямовують і контролюють діяльність підпорядкованих їм структурних підрозділів; 3) організовують правове забезпечення діяльності структурних підрозділів апарату Антимонопольного комітету України; 4) забезпечують взаємодію Антимонопольного комітету України з Верховною Радою України; 5) забезпечують взаємодію Антимонопольного комітету України з міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, правоохоронними органами, судами, іншими органами державної влади, підприємствами, установами та організаціями; 6) забезпечують співробітництво Антимонопольного комітету України з міжнародними організаціями, державними органами та неурядовими організаціями інших держав;	Перший заступник та заступник Голови Антимонопольного комітету України: 1) координують і контролюють роботу територіальних відділень Антимонопольного комітету України, дорадчих органів Антимонопольного комітету України та установ, що належать до сфери управління Антимонопольного комітету України; 2) спрямовують і контролюють діяльність підпорядкованих їм структурних підрозділів; 3) організовують правове забезпечення діяльності структурних підрозділів апарату Антимонопольного комітету України; 4) забезпечують взаємодію Антимонопольного комітету України з Верховною Радою України; 5) забезпечують взаємодію Антимонопольного комітету України з міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, правоохоронними органами, судами, іншими органами державної влади, підприємствами, установами та організаціями; 5-1) забезпечують взаємодію Антимонопольного комітету України з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у процесі моніторингу енергетичних ринків та проведення комісією розслідувань щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу; 6) забезпечують співробітництво Антимонопольного комітету України з міжнародними	
---	---	--

7) за дорученням Голови Антимонопольного комітету України беруть участь у засіданнях комітетів Верховної Ради України під час розгляду питань, пов'язаних з діяльністю Антимонопольного комітету України, та представляють Антимонопольний комітет України у відносинах з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями; 8) погоджують призначення на посади та звільнення з посад працівників, зміни у структурі та штатному розписі підпорядкованих їм структурних підрозділів. Перший заступник має право уповноважувати працівників Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень представляти інтереси Антимонопольного комітету України в суді. Розподіл обов'язків між першим заступником Голови та заступником Голови Антимонопольного комітету України здійснює Голова Антимонопольного комітету України. Перший заступник і заступник Голови Антимонопольного комітету України виконують за дорученням Голови окремі його функції і заступають Голову Комітету у разі його відсутності або неможливості здійснення ним своїх повноважень. У разі відсутності першого заступника і заступника обов'язки Голови Антимонопольного комітету України виконує державний уповноважений Антимонопольного комітету України.	організаціями, державними органами та неурядовими організаціями інших держав; 7) за дорученням Голови Антимонопольного комітету України беруть участь у засіданнях комітетів Верховної Ради України під час розгляду питань, пов'язаних з діяльністю Антимонопольного комітету України, та представляють Антимонопольний комітет України у відносинах з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями; 8) погоджують призначення на посади та звільнення з посад працівників, зміни у структурі та штатному розписі підпорядкованих їм структурних підрозділів. Перший заступник має право уповноважувати працівників Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень представляти інтереси Антимонопольного комітету України в суді. Розподіл обов'язків між першим заступником Голови та заступником Голови Антимонопольного комітету України здійснює Голова Антимонопольного комітету України. Перший заступник і заступник Голови Антимонопольного комітету України виконують за дорученням Голови окремі його функції і заступають Голову Комітету у разі його відсутності або неможливості здійснення ним своїх повноважень. У разі відсутності першого заступника і заступника обов'язки Голови Антимонопольного комітету України	
---	---	--

	виконує державний уповноважений Антимонопольного комітету України.	
Стаття 20. Відносини Антимонопольного комітету України з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю, засобами масової інформації та громадськими організаціями Органи влади, органи місцевого самоврядування беруть участь у розробленні та реалізації конкурентної політики, взаємодіють з Антимонопольним комітетом України в питаннях розвитку конкуренції, розроблення регіональних програм економічного розвитку та інформують Антимонопольний комітет України про виконання заходів, пов'язаних з реалізацією конкурентної політики. У питаннях розвитку конкуренції та демонополізації економіки Антимонопольний комітет України та його територіальні відділення взаємодіють з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю.	Стаття 20. Відносини Антимонопольного комітету України з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю, засобами масової інформації та громадськими організаціями Органи влади, органи місцевого самоврядування беруть участь у розробленні та реалізації конкурентної політики, взаємодіють з Антимонопольним комітетом України в питаннях розвитку конкуренції, розроблення регіональних програм економічного розвитку та інформують Антимонопольний комітет України про виконання заходів, пов'язаних з реалізацією конкурентної політики. У питаннях розвитку конкуренції та демонополізації економіки Антимонопольний комітет України та його територіальні відділення взаємодіють з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю. З метою раннього виявлення порушень законодавства у сфері захисту економічної конкуренції на енергетичних ринках Антимонопольний комітетом України взаємодіє з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у процесі моніторингу енергетичних ринків та проведення комісією розслідувань порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу. Порядок взаємодії визначається меморандумом про співпрацю, що укладається	

Антимонопольний комітет України та його територіальні відділення взаємодіють із засобами масової інформації та громадськими організаціями у роботі по запобіганню порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, оприлюднюють у засобах масової інформації повідомлення про свою діяльність і прийняті рішення. Органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані погоджувати з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями проекти нормативно-правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію, зокрема щодо створення суб'єктів господарювання, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку, або такі, що можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках, а також одержувати дозвіл Антимонопольного комітету України на концентрацію у випадках, передбачених законом.	Антимонопольним комітетом України та Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Антимонопольний комітет України та його територіальні відділення взаємодіють із засобами масової інформації та громадськими організаціями у роботі по запобіганню порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, оприлюднюють у засобах масової інформації повідомлення про свою діяльність і прийняті рішення. Органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані погоджувати з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями проекти нормативно-правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію, зокрема щодо створення суб'єктів господарювання, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку, або такі, що можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках, а також одержувати дозвіл Антимонопольного комітету України на концентрацію у випадках, передбачених законом.	
Закон України "Про ринок природного газу"		
Стаття 1. Визначення термінів 1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні: 39) суб'єкт ринку природного газу - оператор	Стаття 1. Визначення термінів 1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні: 	

газотранспортної системи, оператор газорозподільної системи, оператор газосховища, оператор установки LNG, замовник, оптовий продавець, оптовий покупець, постачальник, споживач;

.....

Інші терміни вживаються в значеннях, наведених у законах України "Про нафту і газ", "Про трубопровідний транспорт" та інших законах України.

39) суб'єкт ринку природного газу - оператор газотранспортної системи, оператор газорозподільної системи, оператор газосховища, оператор установки LNG, замовник, оптовий продавець, оптовий покупець, постачальник, **газовидобувне підприємство**, споживач;

.....

20-1) оптовий енергетичний ринок – будь-який ринок, на якому здійснюються операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу;

20-2) оптові енергетичні продукти на ринку природного газу – договори (угоди) незалежно від місця та часу їх укладення, зокрема:

про купівлю-продаж природного газу, місцем постачання яких є Україна,

про транспортування природного газу,

про постачання або розподіл природного газу кінцевим споживачам з сумарною максимальною потужністю споживання електричної енергії та газу установками споживача 600 ГВт·год на рік та вище;

22-2) особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу – суб'єкт господарювання, що проводить професійну діяльність на організованих торговельних майданчиках (біржах, електронних торговельних майданчиках тощо), організовуючи вчинення або вчиняючи операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку

	природного газу в інтересах учасників цих ринків.	
Стаття 2. Правова основа ринку природного газу 1. На виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, цей Закон спрямований на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики, а саме: Директиви 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу та про скасування Директиви 2003/55/ЄС; Регламенту (ЄС) 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу та яким скасовується Регламент (ЄС) 1775/2005; Директиви 2004/67/ЄС про здійснення заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу.	Стаття 2. Правова основа ринку природного газу 1. На виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, цей Закон спрямований на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики, а саме: Директиви 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу та про скасування Директиви 2003/55/ЄС; Регламенту (ЄС) 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу та яким скасовується Регламент (ЄС) 1775/2005; Директиви 2004/67/ЄС про здійснення заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу; Регламенту (ЄС) 1227/2011 щодо цілісності та прозорості оптового енергетичного ринку, адаптованого відповідно до рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства 2018/10/МС-ЕпС.	
Стаття 4. Державне регулювання, формування та реалізація державної політики на ринку природного газу 1. Державне регулювання ринку природного газу здійснює Регулятор у межах повноважень, визначених цим Законом та іншими актами законодавства. 2. До основних завдань Регулятора на ринку природного газу належать: 1) сприяння у співпраці з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та національними регуляторами у сфері енергетики інших	Стаття 4. Державне регулювання, формування та реалізація державної політики на ринку природного газу 1. Державне регулювання ринку природного газу здійснює Регулятор у межах повноважень, визначених цим Законом та іншими актами законодавства. 2. До основних завдань Регулятора на ринку природного газу належать: 1) сприяння у співпраці з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та національними регуляторами у сфері енергетики інших	

держав - сторін Енергетичного Співтовариства становленню конкурентоспроможного єдиного ринку природного газу в рамках Енергетичного Співтовариства з урахуванням інтересів безпеки постачання природного газу та сталості навколишнього природного середовища, ефективному відкриттю ринку природного газу для всіх споживачів та постачальників, оптових покупців і оптових продавців Енергетичного Співтовариства, а також забезпечення належних умов для ефективного та надійного функціонування газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ і установки LNG з огляду на довгострокові цілі розвитку; 2) розвиток конкуренції та належне функціонування регіональних (міжнародних) ринків у рамках Енергетичного Співтовариства, зокрема єдиного ринку Енергетичного Співтовариства, з метою досягнення цілей, зазначених у пункті 1 цієї частини; 3) усунення перешкод та обмежень для торгівлі природним газом між державами - сторонами Енергетичного Співтовариства, зокрема забезпечення належного рівня транскордонного сполучення для задоволення попиту і посилення інтеграції ринків природного газу окремих держав - сторін Енергетичного Співтовариства, яка сприятиме транскордонній торгівлі природним газом у рамках Енергетичного Співтовариства; 4) сприяння безпечному, надійному та економному функціонуванню газової інфраструктури (газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG), що дасть змогу забезпечити недискримінаційний доступ до неї для всіх	держав - сторін Енергетичного Співтовариства становленню конкурентоспроможного єдиного ринку природного газу в рамках Енергетичного Співтовариства з урахуванням інтересів безпеки постачання природного газу та сталості навколишнього природного середовища, ефективному відкриттю ринку природного газу для всіх споживачів та постачальників, оптових покупців і оптових продавців Енергетичного Співтовариства, а також забезпечення належних умов для ефективного та надійного функціонування газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ і установки LNG з огляду на довгострокові цілі розвитку; 2) розвиток конкуренції та належне функціонування регіональних (міжнародних) ринків у рамках Енергетичного Співтовариства, зокрема єдиного ринку Енергетичного Співтовариства, з метою досягнення цілей, зазначених у пункті 1 цієї частини; 3) усунення перешкод та обмежень для торгівлі природним газом між державами - сторонами Енергетичного Співтовариства, зокрема забезпечення належного рівня транскордонного сполучення для задоволення попиту і посилення інтеграції ринків природного газу окремих держав - сторін Енергетичного Співтовариства, яка сприятиме транскордонній торгівлі природним газом у рамках Енергетичного Співтовариства; 4) сприяння безпечному, надійному та економному функціонуванню газової інфраструктури (газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG), що дасть змогу забезпечити недискримінаційний доступ до неї для всіх	
--	--	--

замовників, орієнтованість на потреби замовників, достатність потужності для потреб ринку природного газу та енергоефективність, а також можливості для виходу на ринок природного газу виробників газу з альтернативних джерел незалежно від обсягів виробництва; 5) забезпечення простих і необтяжливих умов приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем для нових об'єктів замовників, забезпечення простих і необтяжливих умов доступу до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG для нових замовників, зокрема усунення бар'єрів, що можуть перешкодити такому доступу для нових оптових продавців або постачальників, а також для оптових продавців або постачальників газу з альтернативних джерел; 6) стимулювання суб'єктів ринку природного газу до підвищення ефективності газової інфраструктури та інтеграції ринку природного газу; 7) створення передумов для отримання споживачами економічних вигод від ефективного функціонування ринку природного газу, конкуренції на ринку природного газу та реалізація дієвих механізмів захисту їхніх прав; 8) сприяння досягненню високих стандартів виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів на ринку природного газу, захисту вразливих споживачів та налагодженню процесу обміну даними, необхідному для реалізації споживачами права на зміну постачальника.	замовників, орієнтованість на потреби замовників, достатність потужності для потреб ринку природного газу та енергоефективність, а також можливості для виходу на ринок природного газу виробників газу з альтернативних джерел незалежно від обсягів виробництва; 5) забезпечення простих і необтяжливих умов приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем для нових об'єктів замовників, забезпечення простих і необтяжливих умов доступу до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG для нових замовників, зокрема усунення бар'єрів, що можуть перешкодити такому доступу для нових оптових продавців або постачальників, а також для оптових продавців або постачальників газу з альтернативних джерел; 6) стимулювання суб'єктів ринку природного газу до підвищення ефективності газової інфраструктури та інтеграції ринку природного газу; 7) створення передумов для отримання споживачами економічних вигод від ефективного функціонування ринку природного газу, конкуренції на ринку природного газу та реалізація дієвих механізмів захисту їхніх прав; 8) сприяння досягненню високих стандартів виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів на ринку природного газу, захисту вразливих споживачів та налагодженню процесу обміну даними, необхідному для реалізації споживачами права на зміну постачальника.	
---	---	--

3. До компетенції Регулятора на ринку природного газу належать: 1) видача ліцензій на право провадження видів діяльності на ринку природного газу, що підлягають ліцензуванню з урахуванням положень статті 9 цього Закону, та нагляд за дотриманням ліцензійних умов ліцензіатами; 2) прийняття рішення про сертифікацію операторів газотранспортних систем або відмову у сертифікації; 3) затвердження та оприлюднення у встановленому порядку методології визначення тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу, методологій визначення тарифів на послуги розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу щодо газосховищ, до яких застосовується режим регульованого доступу відповідно до статті 48 цього Закону, на послуги установки LNG та встановлення (зміна) тарифів, які повинні забезпечити необхідні інвестиції в газотранспортні та газорозподільні системи, газосховища, а також установку LNG; 4) встановлення плати за приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем згідно із затвердженою Регулятором методологією; 5) затвердження правил для постачальника "останньої надії" як частини правил постачання природного газу, у тому числі правил для визначення	3. До компетенції Регулятора на ринку природного газу належать: 1) видача ліцензій на право провадження видів діяльності на ринку природного газу, що підлягають ліцензуванню з урахуванням положень статті 9 цього Закону, та нагляд за дотриманням ліцензійних умов ліцензіатами; 1-1) реєстрація суб'єктів ринку природного газу та включення їх до реєстру учасників оптових енергетичних ринків у порядку, затвердженому Регулятором; 2) прийняття рішення про сертифікацію операторів газотранспортних систем або відмову у сертифікації; 3) затвердження та оприлюднення у встановленому порядку методології визначення тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу, методологій визначення тарифів на послуги розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу щодо газосховищ, до яких застосовується режим регульованого доступу відповідно до статті 48 цього Закону, на послуги установки LNG та встановлення (зміна) тарифів, які повинні забезпечити необхідні інвестиції в газотранспортні та газорозподільні системи, газосховища, а також установку LNG; 4) встановлення плати за приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем згідно із затвердженою Регулятором методологією; 5) затвердження правил для постачальника "останньої надії" як частини правил постачання природного газу, у тому числі правил для визначення	
---	--	--

ціни природного газу, що постачається таким постачальником, відповідно до статті 15 цього Закону; 6) затвердження кодексів газотранспортних систем, кодексу газорозподільних систем, кодексів газосховищ та кодексу установки LNG; 7) затвердження правил балансування як частини кодексу відповідної газотранспортної системи (у тому числі методології визначення платежів, пов'язаних із балансуванням), що мають бути справедливими, недискримінаційними, обумовленими об'єктивними чинниками та такими, що створюють економічні стимули для балансування обсягів закачування і відбору природного газу самими замовниками; 8) встановлення (зміна) тарифів на послуги транспортування природного газу транскордонними газопроводами відповідно до методології визначення тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу; 9) затвердження правил розподілу потужності та врегулювання перевантажень транскордонних газопроводів як частини кодексу газотранспортної системи; 10) моніторинг застосування тарифів, інших платежів, пов'язаних із доступом до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG або приєднанням до газотранспортної або газорозподільної системи, а також моніторинг застосування та забезпечення дотримання методологій визначення таких тарифів та платежів; 11) забезпечення дотримання операторами газотранспортних і газорозподільних систем, а також	ціни природного газу, що постачається таким постачальником, відповідно до статті 15 цього Закону; 6) затвердження кодексів газотранспортних систем, кодексу газорозподільних систем, кодексів газосховищ та кодексу установки LNG; 7) затвердження правил балансування як частини кодексу відповідної газотранспортної системи (у тому числі методології визначення платежів, пов'язаних із балансуванням), що мають бути справедливими, недискримінаційними, обумовленими об'єктивними чинниками та такими, що створюють економічні стимули для балансування обсягів закачування і відбору природного газу самими замовниками; 8) встановлення (зміна) тарифів на послуги транспортування природного газу транскордонними газопроводами відповідно до методології визначення тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу; 9) затвердження правил розподілу потужності та врегулювання перевантажень транскордонних газопроводів як частини кодексу газотранспортної системи; 10) моніторинг застосування тарифів, інших платежів, пов'язаних із доступом до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG або приєднанням до газотранспортної або газорозподільної системи, а також моніторинг застосування та забезпечення дотримання методологій визначення таких тарифів та платежів; 11) забезпечення дотримання операторами газотранспортних і газорозподільних систем, а також	
--	--	--

іншими суб'єктами ринку природного газу (крім споживачів) їхніх обов'язків згідно з цим Законом та іншими відповідними актами законодавства, у тому числі обов'язків щодо співпраці та взаємодії із суб'єктами ринку природного газу інших держав - сторін Енергетичного Співтовариства; 12) моніторинг стану врегулювання перевантажень газотранспортних систем, у тому числі транскордонних газопроводів, та застосування правил врегулювання перевантажень; 13) моніторинг дотримання критеріїв для визначення режиму доступу, що застосовується оператором газосховищ до кожного конкретного газосховища відповідно до статті 48 цього Закону; 14) моніторинг виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на відповідність вимогам, передбаченим цим Законом та іншими актами законодавства; 15) спільно з іншими суб'єктами владних повноважень забезпечення ефективного застосування заходів захисту прав споживачів, у тому числі передбачених цим Законом; 16) забезпечення споживачам (оптовим покупцям) можливості вільно обирати та змінювати постачальника (оптового продавця) на умовах, передбачених цим Законом та іншими актами законодавства; 17) затвердження правил постачання природного газу;	іншими суб'єктами ринку природного газу (крім споживачів) їхніх обов'язків згідно з цим Законом та іншими відповідними актами законодавства, у тому числі обов'язків щодо співпраці та взаємодії із суб'єктами ринку природного газу інших держав - сторін Енергетичного Співтовариства; 12) моніторинг стану врегулювання перевантажень газотранспортних систем, у тому числі транскордонних газопроводів, та застосування правил врегулювання перевантажень; 13) моніторинг дотримання критеріїв для визначення режиму доступу, що застосовується оператором газосховищ до кожного конкретного газосховища відповідно до статті 48 цього Закону; 14) моніторинг виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на відповідність вимогам, передбаченим цим Законом та іншими актами законодавства; 15) спільно з іншими суб'єктами владних повноважень забезпечення ефективного застосування заходів захисту прав споживачів, у тому числі передбачених цим Законом; 16) забезпечення споживачам (оптовим покупцям) можливості вільно обирати та змінювати постачальника (оптового продавця) на умовах, передбачених цим Законом та іншими актами законодавства; 17) затвердження правил постачання природного газу;	
---	---	--

18) нагляд за дотриманням операторами газотранспортної системи, операторами газорозподільних систем, операторами газосховищ та оператором установки LNG та власниками корпоративних прав таких суб'єктів, вертикально інтегрованими організаціями вимог про відокремлення і незалежність, встановлених цим Законом; 19) затвердження та моніторинг виконання планів розвитку газотранспортних та газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG та надання в щорічному звіті Регулятора їх оцінки, у тому числі зазначення необхідних змін до таких планів; 20) затвердження форм звітності суб'єктів ринку природного газу (крім споживачів), а також порядку їх заповнення і подання на перевірку незалежному аудиту, що повинно забезпечити можливість для виявлення фактів перехресного субсидіювання між різними видами діяльності на ринку природного газу; 21) встановлення мінімальних стандартів та вимог до якості обслуговування споживачів та постачання, зокрема щодо максимального строку здійснення робіт з приєднання або ремонту, відновлення постачання природного газу; 22) моніторинг дотримання та аналіз статистики виконання правил щодо безпеки та надійності газотранспортних і газорозподільних систем; 23) моніторинг рівня прозорості в діяльності суб'єктів ринку природного газу, зокрема рівня оптових цін на природний газ, а також забезпечення дотримання суб'єктами ринку природного газу (крім споживачів) зобов'язань щодо розміщення інформації;	18) нагляд за дотриманням операторами газотранспортної системи, операторами газорозподільних систем, операторами газосховищ та оператором установки LNG та власниками корпоративних прав таких суб'єктів, вертикально інтегрованими організаціями вимог про відокремлення і незалежність, встановлених цим Законом; 19) затвердження та моніторинг виконання планів розвитку газотранспортних та газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG та надання в щорічному звіті Регулятора їх оцінки, у тому числі зазначення необхідних змін до таких планів; 20) затвердження форм звітності суб'єктів ринку природного газу (крім споживачів), а також порядку їх заповнення і подання на перевірку незалежному аудиту, що повинно забезпечити можливість для виявлення фактів перехресного субсидіювання між різними видами діяльності на ринку природного газу; 21) встановлення мінімальних стандартів та вимог до якості обслуговування споживачів та постачання, зокрема щодо максимального строку здійснення робіт з приєднання або ремонту, відновлення постачання природного газу; 21-1) визначення вимог щодо заборони та запобігання зловживанням на оптовому енергетичному ринку відповідно до вимог нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства, виявлення в діях суб'єктів ринку ознак зловживання на оптовому енергетичному ринку;	
--	---	--

24) моніторинг рівня та ефективності відкриття ринку природного газу і конкуренції на оптовому та роздрібному ринках природного газу, у тому числі цін на газових біржах, цін для побутових споживачів (включаючи статистику застосування умов про передоплату), статистики зміни постачальника, статистики відключень, рівня цін та якості робіт з технічного обслуговування, скарг побутових споживачів, а також будь-яких практик, що призводять до спотворення або обмеження конкуренції на ринку природного газу; 25) моніторинг застосування положень договорів, що обмежують конкуренцію на ринку природного газу (зокрема умов договорів, що заважають споживачам, які не є побутовими, укладати договори постачання з більш ніж одним постачальником одночасно або обмежують їх у праві вибору постачальника), без втручання у договори, які передбачають можливість тимчасового зупинення постачання, та договори купівлі-продажу або постачання природного газу строком дії від 10 років за умови, що такі договори відповідають законодавству про захист економічної конкуренції; 26) видання щонайменш раз на рік висновків щодо відповідності рівня цін на роздрібному ринку	22) моніторинг дотримання та аналіз статистики виконання правил щодо безпеки та надійності газотранспортних і газорозподільних систем; 22-1) моніторинг ринкової поведінки на ринку та торгівельної діяльності суб'єктів ринку природного газу з метою виявлення та запобігання зловживанням на ринку природного газу; 23) моніторинг рівня прозорості в діяльності суб'єктів ринку природного газу, зокрема рівня оптових цін на природний газ, а також забезпечення дотримання суб'єктами ринку природного газу (крім споживачів) зобов'язань щодо розміщення інформації; 24) моніторинг рівня та ефективності відкриття ринку природного газу і конкуренції на оптовому та роздрібному ринках природного газу, у тому числі цін на газових біржах, цін для побутових споживачів (включаючи статистику застосування умов про передоплату), статистики зміни постачальника, статистики відключень, рівня цін та якості робіт з технічного обслуговування, скарг побутових споживачів, а також будь-яких практик, що призводять до спотворення або обмеження конкуренції на ринку природного газу; 25) моніторинг застосування положень договорів, що обмежують конкуренцію на ринку природного газу (зокрема умов договорів, що заважають споживачам, які не є побутовими, укладати договори постачання з більш ніж одним постачальником одночасно або обмежують їх у праві вибору постачальника), без втручання у договори, які передбачають можливість тимчасового зупинення постачання, та договори купівлі-продажу або постачання природного газу строком дії від 10 років за	
---	--	--

природного газу статті 11 цього Закону і законодавству про захист прав споживачів та доведення цих висновків до відома Кабінету Міністрів України та Антимонопольного комітету України; 27) забезпечення доступу до інформації про обсяги та інші показники споживання природного газу споживачем у порядку та на умовах, передбачених цим Законом та іншими актами законодавства; 28) моніторинг виконання функцій та обов'язків суб'єктами ринку природного газу відповідно до положень цього Закону та інших актів законодавства щодо доступу до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG; 29) сприяння налагодженню процесу обміну даними для забезпечення розвитку ринку природного газу; 30) інші функції, передбачені законом.	умови, що такі договори відповідають законодавству про захист економічної конкуренції; 26) видання щонайменш раз на рік висновків щодо відповідності рівня цін на роздрібному ринку природного газу статті 11 цього Закону і законодавству про захист прав споживачів та доведення цих висновків до відома Кабінету Міністрів України та Антимонопольного комітету України; 27) забезпечення доступу до інформації про обсяги та інші показники споживання природного газу споживачем у порядку та на умовах, передбачених цим Законом та іншими актами законодавства; 28) моніторинг виконання функцій та обов'язків суб'єктами ринку природного газу відповідно до положень цього Закону та інших актів законодавства щодо доступу до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG; 29) визначення вимог щодо захисту, надання, розкриття та оприлюднення інформації суб'єктами ринку природного газу, а також особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу; 30) інші функції, передбачені законом.	
5. Регулятор має право: 1) запитувати інформацію, яка є необхідною для належного виконання ним своїх функцій, та отримувати її на умовах, передбачених цим Законом або іншими актами законодавства, від будь-якого суб'єкта владних	5. Регулятор має право: 1) запитувати інформацію, яка є необхідною для належного виконання ним своїх функцій, та отримувати її на умовах, передбачених цим Законом або іншими актами законодавства, від будь-якого суб'єкта владних повноважень, суб'єктів ринку природного газу (крім	

повноважень, суб'єктів ринку природного газу (крім споживачів); 2) ініціювати консультації, а також громадські обговорення; 3) ініціювати і проводити розслідування щодо функціонування ринку природного газу в Україні, приймати рішення про вжиття заходів для сприяння ефективній конкуренції на ринку природного газу та забезпечення належного функціонування ринку природного газу після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства; 4) видавати обов'язкові для виконання суб'єктами ринку природного газу (крім споживачів) рішення; 5) накладати санкції на суб'єктів ринку природного газу (крім споживачів), які порушили свої обов'язки відповідно до цього Закону та інших актів законодавства; 6) вимагати від оператора газотранспортної системи, оператора газосховища та оператора установки LNG внесення змін до кодексу газотранспортної системи, кодексу газосховища або кодексу установки LNG, у тому числі тарифів на відповідні послуги, з метою додержання принципу пропорційності і недискримінації; 7) встановлювати (змінювати) тимчасові тарифи на транспортування, розподіл, зберігання (закачування, відбір) природного газу (щодо газосховищ, до яких застосовується регульований режим доступу відповідно до статті 48 цього Закону) та послуги установки LNG у	споживачів), осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу; 2) ініціювати консультації, а також громадські обговорення; 3) ініціювати і проводити розслідування щодо функціонування ринку природного газу в Україні, приймати рішення про вжиття заходів для сприяння ефективній конкуренції на ринку природного газу та забезпечення належного функціонування ринку природного газу після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства; 4) видавати обов'язкові для виконання суб'єктами ринку природного газу (крім споживачів) рішення; 5) накладати санкції на суб'єктів ринку природного газу (крім споживачів), які порушили свої обов'язки відповідно до цього Закону та інших актів законодавства; 6) вимагати від оператора газотранспортної системи, оператора газосховища та оператора установки LNG внесення змін до кодексу газотранспортної системи, кодексу газосховища або кодексу установки LNG, у тому числі тарифів на відповідні послуги, з метою додержання принципу пропорційності і недискримінації; 7) встановлювати (змінювати) тимчасові тарифи на транспортування, розподіл, зберігання (закачування, відбір) природного газу (щодо газосховищ, до яких застосовується регульований режим доступу відповідно до статті 48 цього Закону) та послуги установки LNG у разі, якщо оператор газотранспортної системи, оператор	
--	---	--

разі, якщо оператор газотранспортної системи, оператор газорозподільної системи, оператор газосховища або оператор установки LNG вчасно не надав розрахунки відповідних тарифів для їх встановлення Регулятором, а також приймати рішення щодо механізму надання компенсації, якщо остаточні тарифи відрізняються від тимчасових; 8) розглядати скарги і вирішувати спори відповідно до статті 58 цього Закону; 9) вживати заходів до запобігання зловживанням монопольним становищем, зокрема коли таке зловживання завдає економічної шкоди споживачам, а також будь-яким діям, спрямованим на завищення цін; 10) проводити відповідно до закону перевірки суб'єктів ринку природного газу (крім споживачів).	газорозподільної системи, оператор газосховища або оператор установки LNG вчасно не надав розрахунки відповідних тарифів для їх встановлення Регулятором, а також приймати рішення щодо механізму надання компенсації, якщо остаточні тарифи відрізняються від тимчасових; 8) розглядати скарги і вирішувати спори відповідно до статті 58 цього Закону; 9) вживати заходів до запобігання зловживанням монопольним становищем, зокрема коли таке зловживання завдає економічної шкоди споживачам, а також будь-яким діям, спрямованим на завищення цін; 10) проводити відповідно до закону перевірки суб'єктів ринку природного газу (крім споживачів).	
Стаття відсутня	Стаття 9-1. Реєстрація суб'єктів ринку природного газу 1. Для здійснення операцій з оптовими енергетичними продуктами суб'єкт ринку природного газу має бути включений до реєстру учасників оптових енергетичних ринків, який ведеться Регулятором у порядку, затвердженому Регулятором.	
Стаття відсутня	Глава 10. Запобігання зловживанням на ринку природного газу Стаття 57-1. Обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на ринку природного газу 1. Інсайдерською інформацією на ринку	

	природного газу є неоприлюднена інформація точного характеру, що прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів на ринку природного газу, розкриття або оприлюднення якої може значно вплинути на ринкову ціну одного або декількох оптових енергетичних продуктів. Такою інформацією, зокрема, є: інформація, яка повинна бути оприлюднена відповідно до Закону України "Про ринок природного газу", кодексів газотранспортної системи та газосховищ, інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону, та умов договорів, оскільки така інформація до моменту її оприлюднення може справляти вплив на ринкові ціни; інформація щодо потужностей та використання потужностей установок, призначених для видобутку, зберігання, транспортування або споживання природного газу, або потужностей та використання об'єктів LNG, включаючи планову або позапланову доступність цих установок; інша інформація, що може бути використана суб'єктами ринку природного газу для прийняття рішень щодо вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу, перелік яких визначається Регулятором. 2. Особам, які володіють інсайдерською інформацією, забороняється: 1) вчиняти або намагатися вчиняти на власну користь або на користь інших осіб, прямо або	
--	---	--

	опосередковано, правочини з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу, яких стосується зазначена інформація, з використанням інсайдерської інформації; 2) розголошувати, передавати інсайдерську інформацію або надавати доступ до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом); 3) на основі інсайдерської інформації надавати рекомендації щодо вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу, яких стосується зазначена інформація. 3. Обмеження, встановлені частиною другою цієї статті, поширюються на таких осіб, які володіють інсайдерською інформацією: 1) особи, які входять до складу наглядової ради або виконавчого органу суб'єкта ринку; 2) особи, які є власниками акцій або часток (паїв) у статутному капіталі суб'єкта ринку; 3) особи, які мають доступ до зазначеної інформації у зв'язку з виконанням професійних, трудових (службових) обов'язків; 4) особи, які отримали доступ до інсайдерської інформації в результаті вчинення неправомірних дій; 5) особи, які знають або повинні знати, що інформація є інсайдерською.	
--	--	--

	4. Осіб та інсайдерську інформацію, на яких не поширюються обмеження, встановлені частиною другою цієї статті, визначає Регулятор. 5. Розкриттю підлягає інсайдерська інформація, якою володіє суб'єкт ринку та яка стосується його діяльності на ринку природного газу, зокрема, інформація щодо потужностей та використання потужностей установок, призначених для видобутку, зберігання, транспортування або споживання природного газу, або потужностей та використання об'єктів LNG, включаючи планову або позапланову доступність цих установок. Вимоги до розкриття інсайдерської інформації визначаються нормативно-правовими актами Регулятора, що регулюють діяльність суб'єктів ринку природного газу та взаємовідносини між ними.	
Стаття відсутня	Стаття 57-2. Заборона маніпулювання на ринку природного газу 1. Маніпулюванням на ринку природного газу є: 1) вчинення правочинів, надання розпоряджень та/або доручень на вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу, а також вчинення будь-яких інших дій, які: створюють, або можуть створити оманливі сигнали як для попиту, так і для пропозиції, або для формування цін на оптові енергетичні продукти на ринку природного газу; забезпечують або дозволяють забезпечити особі	

	чи групі осіб, що координують свою діяльність, можливість сформувавши ціни на оптові енергетичні продукти на ринку природного газу на штучному рівні, за винятком випадку, коли особа, яка вчинила правочин або подала пропозицію про вчинення правочину з оптовим енергетичним продуктом на ринку природного газу, довела, що причини таких дій не суперечать чинному законодавству та укладання таких правочинів відповідає критеріям прийнятної ринкової практики; є фіктивними діями або спробою здійснити фіктивні дії, які дезорієнтують або можуть давати оманливі сигнали як для попиту, так і для пропозиції, або для формування цін на оптові енергетичні продукти на ринку природного газу; 2) розкриття або поширення інформації через засоби масової інформації, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає або може давати неправдиві або оманливі сигнали як для попиту, так і для пропозиції, або для формування цін на оптові енергетичні продукти на ринку природного газу, зокрема поширення недостовірної інформації особою, яка знала або повинна була знати, що ця інформація є недостовірною. 2. Перелік дій, що визнаються маніпулюванням або спробою маніпулювання на ринку природного газу, а також прийнятні ринкові практики, які не є маніпулюванням на ринку природного газу визначаються Регулятором.	
--	--	--

	3. На ринку природного газу забороняється здійснювати будь-які маніпулювання або спроби маніпулювання.	
Стаття відсутня	Стаття 57-3. Запобігання зловживанням під час продажу природного газу на організованих товарних ринках 1. У разі, якщо купівля-продаж природного газу здійснюється на організованих торгівельних майданчиках, особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу, зобов'язана повідомляти Регулятора про операції, стосовно яких існують обґрунтовані підстави вважати, що вони здійснювалися з порушенням встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку природного газу. Регулятор встановлює вимоги до обсягу інформації про операції купівлі-продажу природного газу, які здійснюються на організованих торгівельних майданчиках, та порядку її оприлюднення особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу.	
Розділ VI ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ РИНКУ ПРИРОДНОГО ГАЗУ	Розділ VI ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ РИНКУ ПРИРОДНОГО ГАЗУ	

Стаття 59. Відповідальність за порушення законодавства, що регулює функціонування ринку природного газу 1. Суб'єкти ринку природного газу, які порушили законодавство, що регулює функціонування ринку природного газу, несуть відповідальність згідно із законом. 2. Правопорушеннями на ринку природного газу зокрема є: 1) порушення ліцензіатами відповідних ліцензійних умов провадження господарської діяльності; 2) несанкціонований відбір природного газу; 3) використання природного газу споживачами в обсягах, що перевищують підтверджені в установленому порядку постачальниками; 4) неподання або несвоєчасне надання звітності, передбаченої цим Законом, а також подання недостовірної інформації у такій звітності; 5) використання приладів обліку природного газу, не повірених або не атестованих в установленому порядку; 6) необґрунтована відмова в доступі до газотранспортної або газорозподільної системи, газосховища або установки LNG або у приєднанні до газотранспортної або газорозподільної системи; 7) несанкціоноване втручання в роботу газової інфраструктури; 8) самовільне під'єднання до системи, зривання або пошкодження цілісності пломб, повірочного тавра,	Стаття 59. Відповідальність за порушення законодавства, що регулює функціонування ринку природного газу 1. Суб'єкти ринку природного газу, які порушили законодавство, що регулює функціонування ринку природного газу, несуть відповідальність згідно із законом. 2. Правопорушеннями на ринку природного газу зокрема є: 1) порушення ліцензіатами відповідних ліцензійних умов провадження господарської діяльності; 2) несанкціонований відбір природного газу; 3) використання природного газу споживачами в обсягах, що перевищують підтверджені в установленому порядку постачальниками; 4) неподання або несвоєчасне надання звітності, передбаченої цим Законом, а також подання недостовірної інформації у такій звітності; 5) використання приладів обліку природного газу, не повірених або не атестованих в установленому порядку; 6) необґрунтована відмова в доступі до газотранспортної або газорозподільної системи, газосховища або установки LNG або у приєднанні до газотранспортної або газорозподільної системи; 7) несанкціоноване втручання в роботу газової інфраструктури; 8) самовільне під'єднання до системи, зривання або пошкодження цілісності пломб, повірочного тавра,	
--	--	--

заглушок тощо, що впливає на безпеку постачання природного газу або результати вимірювання; 9) відмова у доступі уповноважених працівників оператора газотранспортної системи, оператора газорозподільної системи, постачальника до приміщень, житлових та підсобних приміщень, де розташовані газові прилади (пристрої), лічильники газу, якщо обов'язок надання такого доступу встановлюється законодавством; 10) невиконання законних постанов, розпоряджень, наказів, рішень та приписів суб'єктів владних повноважень на ринку природного газу, а також створення перешкод для виконання службових обов'язків посадовими особами таких суб'єктів; 11) неподання або несвоєчасне подання оператору газотранспортної системи, оператору газорозподільної системи, оператору газосховища, оператору установки LNG та суб'єктам владних повноважень на ринку природного газу інформації, передбаченої законодавством, або надання завідомо неправдивої інформації; 12) створення перешкод у виконанні робіт, пов'язаних з обслуговуванням об'єктів постачання природного газу та вжиття заходів до повного або часткового припинення постачання природного газу споживачам; 13) порушення технічних регламентів, норм, правил і стандартів; 14) необґрунтована відмова у складенні та підписанні актів приймання-передачі природного газу;	заглушок тощо, що впливає на безпеку постачання природного газу або результати вимірювання; 9) відмова у доступі уповноважених працівників оператора газотранспортної системи, оператора газорозподільної системи, постачальника до приміщень, житлових та підсобних приміщень, де розташовані газові прилади (пристрої), лічильники газу, якщо обов'язок надання такого доступу встановлюється законодавством; 10) невиконання законних постанов, розпоряджень, наказів, рішень та приписів суб'єктів владних повноважень на ринку природного газу, а також створення перешкод для виконання службових обов'язків посадовими особами таких суб'єктів; 11) неподання або несвоєчасне подання оператору газотранспортної системи, оператору газорозподільної системи, оператору газосховища, оператору установки LNG та суб'єктам владних повноважень на ринку природного газу інформації, передбаченої законодавством, або надання завідомо неправдивої інформації; 12) створення перешкод у виконанні робіт, пов'язаних з обслуговуванням об'єктів постачання природного газу та вжиття заходів до повного або часткового припинення постачання природного газу споживачам; 13) порушення технічних регламентів, норм, правил і стандартів; 14) необґрунтована відмова у складенні та підписанні актів приймання-передачі природного газу;	
--	--	--

15) невиконання вимог Закону України "Про забезпечення комерційного обліку природного газу" щодо встановлення вузлів обліку природного газу та/або припинення розподілу природного газу споживачам, які використовують природний газ без його комерційного обліку. 3. У разі скоєння правопорушення на ринку природного газу до відповідних суб'єктів ринку природного газу можуть застосовуватися санкції у виді: 1) попередження про необхідність усунення порушень; 2) штрафу; 3) зупинення дії ліцензії; 4) анулювання ліцензії. 4. Регулятор у разі скоєння правопорушення на ринку природного газу приймає у межах своїх повноважень рішення про накладення штрафів на суб'єктів ринку природного газу (крім споживачів) у таких розмірах:	15) невиконання вимог Закону України "Про забезпечення комерційного обліку природного газу" щодо встановлення вузлів обліку природного газу та/або припинення розподілу природного газу споживачам, які використовують природний газ без його комерційного обліку; 16) зловживання на ринку природного газу, а саме: а) порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації; б) дії, що визнаються маніпулюванням на ринку природного газу; в) нерозкриття або розкриття інсайдерської інформації з порушенням встановлених для розкриття такої інформації вимог. 3. У разі скоєння правопорушення на ринку природного газу до відповідних суб'єктів ринку природного газу можуть застосовуватися санкції у виді: 1) попередження про необхідність усунення порушень; 2) штрафу; 3) зупинення дії ліцензії; 4) анулювання ліцензії. 4. Регулятор у разі скоєння правопорушення на ринку природного газу приймає у межах своїх повноважень рішення про накладення штрафів на суб'єктів ринку природного газу (крім споживачів) у таких розмірах:	
--	---	--

1) до 10 відсотків річного доходу (виручки) вертикально інтегрованої організації, який визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) усіх юридичних та фізичних осіб, що входять до складу такої організації, - на вертикально інтегровану організацію за порушення вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, передбачених цим Законом; 2) до 10 відсотків від річного доходу (виручки) оператора газотранспортної системи - на оператора газотранспортної системи за порушення вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, передбачених цим Законом; 3) до 10 відсотків від річного доходу (виручки) власника газотранспортної системи - на власника газотранспортної системи за порушення вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, передбачених цим Законом; 4) від 900 до 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на посадових осіб вертикально інтегрованої організації або оператора газотранспортної системи за порушення вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, передбачених цим Законом; 5) від 3000 до 50000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку природного газу, що підлягає ліцензуванню: а) за провадження господарської діяльності на ринку природного газу, що підлягає ліцензуванню, без ліцензії, у тому числі провадження господарської	1) до 10 відсотків річного доходу (виручки) вертикально інтегрованої організації, який визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) усіх юридичних та фізичних осіб, що входять до складу такої організації, - на вертикально інтегровану організацію за порушення вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, передбачених цим Законом; 2) до 10 відсотків від річного доходу (виручки) оператора газотранспортної системи - на оператора газотранспортної системи за порушення вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, передбачених цим Законом; 3) до 10 відсотків від річного доходу (виручки) власника газотранспортної системи - на власника газотранспортної системи за порушення вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, передбачених цим Законом; 4) від 900 до 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на посадових осіб вертикально інтегрованої організації або оператора газотранспортної системи за порушення вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, передбачених цим Законом; 5) від 3000 до 50000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку природного газу відповідно до законодавства у сфері функціонування ринку природного газу: а) за провадження господарської діяльності на ринку природного газу, що підлягає ліцензуванню, без	
--	---	--

діяльності на ринку природного газу за відсутності остаточного рішення про сертифікацію, прийнятого щодо відповідного суб'єкта; б) за порушення ліцензійних умов провадження відповідного виду господарської діяльності на ринку природного газу, що підлягає ліцензуванню; б-1) за невиконання або несвоєчасне виконання рішень Регулятора, прийнятих у межах його повноважень; б-2) за недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку природного газу; в) за порушення правил обліку та звітності суб'єктів ринку природного газу, передбачених цим Законом; г) за неподання інформації Регулятору, оператору газотранспортної системи або іншому суб'єкту ринку природного газу, якщо обов'язковість подання такої інформації встановлена законодавством; г) за відмову у доступі до газотранспортної або газорозподільної системи, газосховища або установки LNG у непередбачених законом випадках; д) за недодержання встановлених технічних норм та стандартів безпеки; б) від 20 до 900 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на посадових осіб суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку природного газу, що підлягає ліцензуванню, за порушення, передбачені пунктом 5 цієї частини.	ліцензії, у тому числі провадження господарської діяльності на ринку природного газу за відсутності остаточного рішення про сертифікацію, прийнятого щодо відповідного суб'єкта; б) за порушення ліцензійних умов провадження відповідного виду господарської діяльності на ринку природного газу, що підлягає ліцензуванню; б-1) за невиконання або несвоєчасне виконання рішень Регулятора, прийнятих у межах його повноважень; б-2) за недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку природного газу; в) за порушення правил обліку та звітності суб'єктів ринку природного газу, передбачених цим Законом; г) за неподання інформації Регулятору, оператору газотранспортної системи або іншому суб'єкту ринку природного газу, якщо обов'язковість подання такої інформації встановлена законодавством; г) за відмову у доступі до газотранспортної або газорозподільної системи, газосховища або установки LNG у непередбачених законом випадках; д) за недодержання встановлених технічних норм та стандартів безпеки; 5-1) до 3 000 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку	
--	---	--

	природного газу відповідно до законодавства у сфері функціонування ринку природного газу: а) за порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації; б) за вчинення дій, що визнаються маніпулюванням на ринку природного газу; 5-2) до 1 500 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – на суб'єктів господарювання, що проводять господарську діяльність на ринку природного газу відповідно до законодавства у сфері функціонування ринку природного газу, – за нерозкриття або розкриття інсайдерської інформації з порушенням встановлених для розкриття такої інформації вимог; Незалежно від граничного розміру штрафу, передбаченого пунктами 5-1 та 5-2 цієї частини, розмір штрафу, який накладається на суб'єкта господарювання, не повинен бути більше 10 відсотків його річного доходу (виручки), що визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку природного газу. б) від 20 до 900 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на посадових осіб суб'єктів господарювання, що проводять господарську діяльність на ринку природного газу відповідно до законодавства у сфері функціонування ринку природного газу, за порушення, передбачені пунктом 5 цієї частини;	
--	--	--

5. Під час визначення санкцій за порушення, передбачені цією статтею, Регулятор враховує серйозність і тривалість правопорушення, наслідки правопорушення для інтересів ринку природного газу та його суб'єктів, пом'якшуючі та обтяжуючі обставини. Поведінка правопорушника, спрямована на зменшення негативних наслідків правопорушення, негайне припинення правопорушення після його виявлення, сприяння виявленню правопорушення Регулятором під час перевірки вважаються пом'якшуючими обставинами. Поведінка правопорушника, спрямована на приховування правопорушення та його негативних наслідків, на продовження вчинення правопорушення, а також повторне вчинення правопорушення на ринку природного газу вважаються обтяжуючими обставинами. 6. Рішення Регулятора про накладення санкцій за порушення, передбачені цією статтею, може бути прийняте протягом 30-денного строку з дня складення акта перевірки. Накладення санкцій, передбачених цією статтею, не допускається, якщо порушення було виявлено через п'ять або більше років після його скоєння (у разі триваючого порушення - його припинення) або виявлення його наслідків. 7. За одне правопорушення на ринку природного газу може застосуватися лише один вид штрафної	5. Під час визначення санкцій за порушення, передбачені цією статтею, Регулятор враховує серйозність і тривалість правопорушення, наслідки правопорушення для інтересів ринку природного газу та його суб'єктів, пом'якшуючі та обтяжуючі обставини. Поведінка правопорушника, спрямована на зменшення негативних наслідків правопорушення, негайне припинення правопорушення після його виявлення, сприяння виявленню правопорушення Регулятором під час перевірки вважаються пом'якшуючими обставинами. Поведінка правопорушника, спрямована на приховування правопорушення та його негативних наслідків, на продовження вчинення правопорушення, а також повторне вчинення правопорушення на ринку природного газу вважаються обтяжуючими обставинами. 6. Рішення Регулятора про накладення санкцій за порушення, передбачені цією статтею, може бути прийняте протягом 30-денного строку з дня складення акта перевірки чи отримання Регулятором звіту про результати розслідування порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та/або природного газу. Накладення санкцій, передбачених цією статтею, не допускається, якщо порушення було виявлено через п'ять або більше років після його скоєння (у разі триваючого порушення - його припинення) або виявлення його наслідків. 7. За одне правопорушення на ринку природного газу може застосуватися лише один вид штрафної	
--	--	--

санкції (штраф) або штраф разом із зупиненням дії ліцензії. 8. Рішення про накладення санкцій Регулятором оскаржуються в судовому порядку. 9. Суми стягнених штрафів зараховуються до Державного бюджету України. Суми штрафів у разі їх несплати стягуються в судовому порядку.	санкції (штраф) або штраф разом із зупиненням дії ліцензії. У разі скоєння суб'єктом ринку природного газу будь-якого з правопорушень, визначених пунктом 16 частини другої цієї статті, Регулятор разом із застосуванням санкцій передбачених Законом, може видавати розпорядження про повернення суб'єктом ринку природного газу доходу, отриманого внаслідок вчинення такого правопорушення. 8. Рішення про накладення санкцій Регулятором оскаржуються в судовому порядку. 9. Суми стягнених штрафів зараховуються до Державного бюджету України. Суми штрафів у разі їх несплати стягуються в судовому порядку.	
Закон України "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг"		
Стаття 6. Відносини Регулятора з Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, іншими органами державної влади 1. Регулятор підзвітний Верховній Раді України. Регулятор щороку до 1 червня подає до Верховної Ради України звіт про свою діяльність і виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг за попередній рік. 2. Регулятор взаємодіє з Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади. 3. Регулятор розробляє та подає до Кабінету Міністрів України проекти актів Кабінету Міністрів	Стаття 6. Відносини Регулятора з Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, іншими органами державної влади 1. Регулятор підзвітний Верховній Раді України. Регулятор щороку до 1 червня подає до Верховної Ради України звіт про свою діяльність і виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг за попередній рік. 2. Регулятор взаємодіє з Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади. 3. Регулятор розробляє та подає до Кабінету Міністрів України проекти актів Кабінету Міністрів	

України з питань, що належать до його компетенції, узагальнює та аналізує інформацію про їх виконання, вносить пропозиції щодо їх удосконалення. 4. Регулятор взаємодіє з Антимонопольним комітетом України та органами фінансового контролю у процесі моніторингу та під час проведення Антимонопольним комітетом України розслідувань на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг. У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції Регулятор звертається до Антимонопольного комітету України з поданням для прийняття відповідного рішення.	України з питань, що належать до його компетенції, узагальнює та аналізує інформацію про їх виконання, вносить пропозиції щодо їх удосконалення. 4. Регулятор взаємодіє з Антимонопольним комітетом України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та органами фінансового контролю у процесі моніторингу та під час проведення Регулятором або іншим органом розслідувань порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу. Порядок взаємодії та співпраці визначається меморандумами про співпрацю, що укладаються Регулятором з Антимонопольним комітетом України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та органами фінансового контролю. Така взаємодія та співпраця не повинні применшувати роль і повноваження Регулятора при виконанні зобов'язань, взятих Україною відповідно до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства. Меморандум про співпрацю, зокрема, визначає: інформацію, обмін якою здійснюється на регулярній основі, та порядок обміну такою інформацією; інформацію, обмін якою здійснюється за запитом про надання допомоги; порядок ініціювання та виконання запитів про надання допомоги, зокрема шляхом обміну інформацією, участі у проведенні розслідувань;	
--	---	--

5. Регулятор надає на запит Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади документи, статистичну та іншу інформацію, необхідні для виконання ними своїх функцій.	правовий статус інформації, обмін якою може здійснюватися, зокрема інформації, що становить професійну таємницю і містить персональні дані, та вимоги до захисту такої інформації; відповідальність працівників органів державної влади за збереження отриманої інформації. У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції Регулятор звертається до Антимонопольного комітету України з поданням для прийняття відповідного рішення. 5. Регулятор надає на запит Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади документи, статистичну та іншу інформацію, необхідні для виконання ними своїх функцій.	
Стаття 14. Порядок організації роботи Регулятора та прийняття рішень 1. Засідання Регулятора є основною формою його роботи як колегіального органу. Порядок організації роботи Регулятора, зокрема проведення його засідань, визначається регламентом, що затверджується Регулятором, та підлягає оприлюдненню на його офіційному веб-сайті. 2. Засідання Регулятора проводяться у формі відкритих слухань. На відкритих слуханнях розглядаються всі питання, розгляд яких належить до повноважень Регулятора, крім питань, що містять таємну інформацію. У разі розгляду Регулятором питання, що містить таємну інформацію, порядок доступу до якої	Стаття 14. Порядок організації роботи Регулятора та прийняття рішень 1. Засідання Регулятора є основною формою його роботи як колегіального органу. Порядок організації роботи Регулятора, зокрема проведення його засідань, визначається регламентом, що затверджується Регулятором, та підлягає оприлюдненню на його офіційному веб-сайті. 2. Засідання Регулятора проводяться у формі відкритих слухань. На відкритих слуханнях розглядаються всі питання, розгляд яких належить до повноважень Регулятора, крім питань, що містять таємну інформацію. У разі розгляду Регулятором питання, що містить таємну інформацію, порядок доступу до якої	

регулюється законом, Регулятор приймає рішення про розгляд такого питання в режимі закритого слухання. 3. Засідання Регулятора є правомочними у разі присутності на ньому більшості із загального складу Регулятора. У відкритих слуханнях мають право брати участь представники суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, організацій, що представляють інтереси споживачів, громадських організацій, засобів масової інформації та інші заінтересовані особи. У разі розгляду питання на закритих слуханнях Регулятор приймає рішення щодо доступу осіб, які можуть бути присутніми на таких слуханнях. 4. Регулятор на своїх засіданнях: 1) розглядає та приймає рішення з питань, що належать до його компетенції; 2) розглядає і схвалює в межах своїх повноважень проекти актів законодавства, пропозиції стосовно вдосконалення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг; 3) приймає нормативно-правові акти з питань, що належать до його компетенції; 4) затверджує щорічний звіт Регулятора; 5) затверджує регламент Регулятора; 6) розглядає справи про адміністративні правопорушення;	регулюється законом, Регулятор приймає рішення про розгляд такого питання в режимі закритого слухання. 3. Засідання Регулятора є правомочними у разі присутності на ньому більшості із загального складу Регулятора. У відкритих слуханнях мають право брати участь представники суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, організацій, що представляють інтереси споживачів, громадських організацій, засобів масової інформації та інші заінтересовані особи. У разі розгляду питання на закритих слуханнях Регулятор приймає рішення щодо доступу осіб, які можуть бути присутніми на таких слуханнях. 4. Регулятор на своїх засіданнях: 1) розглядає та приймає рішення з питань, що належать до його компетенції; 2) розглядає і схвалює в межах своїх повноважень проекти актів законодавства, пропозиції стосовно вдосконалення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг; 3) приймає нормативно-правові акти з питань, що належать до його компетенції; 4) затверджує щорічний звіт Регулятора; 5) затверджує регламент Регулятора; 6) розглядає справи про адміністративні правопорушення;	
--	--	--

7) розглядає справи щодо видачі ліцензій та дотримання суб'єктами господарювання ліцензійних умов, а також щодо застосування санкцій за порушення ліцензійних умов та законодавства з питань державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій та суміжних ринків. Перелік питань, що вносяться на розгляд Регулятора, оприлюднюється не пізніше як за три робочі дні до дня проведення засідання на офіційному веб-сайті Регулятора. Разом з переліком питань, що вносяться на розгляд Регулятора, підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора проекти рішень Регулятора та обґрунтування до них, одержані зауваження та пропозиції, а також вмотивована позиція Регулятора щодо одержаних зауважень.	7) розглядає справи щодо видачі ліцензій та дотримання суб'єктами господарювання ліцензійних умов, а також щодо застосування санкцій за порушення ліцензійних умов та законодавства з питань державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій та суміжних ринків; 8) розглядає справи про застосування санкцій за результатами розслідувань порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу. Перелік питань, що вносяться на розгляд Регулятора, оприлюднюється не пізніше як за три робочі дні до дня проведення засідання на офіційному веб-сайті Регулятора. Разом з переліком питань, що вносяться на розгляд Регулятора, підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора проекти рішень Регулятора та обґрунтування до них, одержані зауваження та пропозиції, а також вмотивована позиція Регулятора щодо одержаних зауважень.	
Стаття 17. Функції та повноваження Регулятора 1. Для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор: 1) приймає обов'язкові до виконання рішення з питань, що належать до його компетенції;	Стаття 17. Функції та повноваження Регулятора 1. Для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор: 1) приймає обов'язкові до виконання рішення з питань, що належать до його компетенції;	

2) вносить пропозиції до органів державної влади щодо вдосконалення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг; 3) розробляє та затверджує нормативно-правові акти, зокрема: ліцензійні умови провадження господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг; порядки контролю за дотриманням вимог законодавства у відповідній сфері регулювання та ліцензійних умов; порядок розрахунку та встановлення ставки внесків на регулювання; показники якості надання послуг суб'єктами природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг та суб'єктами, що провадять діяльність на суміжних ринках; правила ринку, правила ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку та зміни до них відповідно до Закону України "Про ринок електричної енергії"; правила розгляду звернень споживачів щодо дій суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та врегулювання спорів; правила врегулювання спорів, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, а також спорів, що виникають між оператором системи передачі електричної енергії, оператором газотранспортної системи та/або оператором газосховищ та суб'єктом управління об'єктами державної власності, що	2) вносить пропозиції до органів державної влади щодо вдосконалення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг; 3) розробляє та затверджує нормативно-правові акти, зокрема: ліцензійні умови провадження господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг; порядки контролю за дотриманням вимог законодавства у відповідній сфері регулювання та ліцензійних умов; порядок розрахунку та встановлення ставки внесків на регулювання; показники якості надання послуг суб'єктами природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг та суб'єктами, що провадять діяльність на суміжних ринках; правила ринку, правила ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку та зміни до них відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії»; правила розгляду звернень споживачів щодо дій суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та врегулювання спорів; правила врегулювання спорів, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, а також спорів, що виникають між оператором системи передачі електричної енергії, оператором газотранспортної системи та/або оператором газосховищ та суб'єктом управління об'єктами державної власності, що	
---	---	--

використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування та/або зберігання природного газу, передачі електричної енергії; порядки (правила) організації обліку та звітності за видами ліцензованої діяльності; порядки (методики) формування, розрахунку та встановлення державних регульованих цін і тарифів для суб'єктів природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг, а також для інших суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, якщо відповідні повноваження надані Регулятору законом; кодекси систем передачі та розподілу електричної енергії, газотранспортної та газорозподільних систем, кодекси газосховищ та установки LNG, підготовлені операторами, та ініціює внесення змін до них; порядки (методики) приєднання до електричних, теплових, газових мереж, розрахунку плати за приєднання та фінансування послуг з приєднання; правила користування (постачання) товарами та послугами на роздрібних ринках; форми звітності суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та порядок їх подання; порядок розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу;	використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування та/або зберігання природного газу, передачі електричної енергії; порядки (правила) організації обліку та звітності за видами ліцензованої діяльності; порядки (методики) формування, розрахунку та встановлення державних регульованих цін і тарифів для суб'єктів природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг, а також для інших суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, якщо відповідні повноваження надані Регулятору законом; кодекси систем передачі та розподілу електричної енергії, газотранспортної та газорозподільних систем, кодекси газосховищ та установки LNG, підготовлені операторами, та ініціює внесення змін до них; порядки (методики) приєднання до електричних, теплових, газових мереж, розрахунку плати за приєднання та фінансування послуг з приєднання; правила користування (постачання) товарами та послугами на роздрібних ринках; форми звітності суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та порядок їх подання; порядок розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу;	
--	--	--

порядок ліцензування видів господарської діяльності, державне регулювання яких здійснюється Регулятором; 4) здійснює: ліцензування видів господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг, передбачених законом; визначення умов, за яких суб'єкти природних монополій і суміжних ринків у сферах енергетики та комунальних послуг можуть провадити діяльність без ліцензії; визначення умов доступу до товарів (послуг), що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг; встановлення обмежень для суб'єктів природних монополій щодо суміщення видів діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг; контроль за недопущенням перехресного субсидіювання при провадженні господарської діяльності суб'єктами природних монополій і суміжних ринків у сферах енергетики та комунальних послуг; 5) контролює виконання операторами систем передачі та розподілу, операторами газотранспортної та газорозподільних систем, іншими суб'єктами ринків електричної енергії і природного газу, а у відповідних випадках - власниками систем їхніх зобов'язань відповідно до закону; 6) затверджує типові та схвалює примірні договори відповідно до закону;	порядок ліцензування видів господарської діяльності, державне регулювання яких здійснюється Регулятором; 4) здійснює: ліцензування видів господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг, передбачених законом; визначення умов, за яких суб'єкти природних монополій і суміжних ринків у сферах енергетики та комунальних послуг можуть провадити діяльність без ліцензії; визначення умов доступу до товарів (послуг), що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг; встановлення обмежень для суб'єктів природних монополій щодо суміщення видів діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг; контроль за недопущенням перехресного субсидіювання при провадженні господарської діяльності суб'єктами природних монополій і суміжних ринків у сферах енергетики та комунальних послуг; 5) контролює виконання операторами систем передачі та розподілу, операторами газотранспортної та газорозподільних систем, іншими суб'єктами ринків електричної енергії і природного газу, а у відповідних випадках - власниками систем їхніх зобов'язань відповідно до закону; 6) затверджує типові та схвалює примірні договори відповідно до закону;	
--	--	--

7) здійснює сертифікацію операторів системи передачі та газотранспортної системи відповідно до встановленого ним порядку; 8) визначає і публікує умови доступу до транскордонної системи передачі електричної енергії та природного газу, включаючи процедури розподілу пропускної спроможності та управління перевантаженням; 9) затверджує і публікує умови надання послуг з балансування, які повинні надаватися на справедливій і недискримінаційній основі, ґрунтуватися на об'єктивних критеріях, з найбільшою економічною ефективністю і забезпечувати стимулювання користувачів мережі до балансування свого споживання енергії з мережі та постачання енергії в мережу; 10) бере участь у регулюванні платіжно-розрахункових відносин на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг у випадках, визначених законом; 11) контролює додержання ліцензіатами законодавства у відповідній сфері регулювання і ліцензійних умов провадження господарської	7) здійснює сертифікацію операторів системи передачі та газотранспортної системи відповідно до встановленого ним порядку; 8) визначає і публікує умови доступу до транскордонної системи передачі електричної енергії та природного газу, включаючи процедури розподілу пропускної спроможності та управління перевантаженням; 9) затверджує і публікує умови надання послуг з балансування, які повинні надаватися на справедливій і недискримінаційній основі, ґрунтуватися на об'єктивних критеріях, з найбільшою економічною ефективністю і забезпечувати стимулювання користувачів мережі до балансування свого споживання енергії з мережі та постачання енергії в мережу; 9-1) визначає вимоги щодо заборони та запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках відповідно до вимог нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства; 9-2) контролює ринки електричної енергії та природного газу та поведінку суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на зазначених ринках, з метою виявлення ознак зловживань на ринках або підозрілої діяльності; 10) бере участь у регулюванні платіжно-розрахункових відносин на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг у випадках, визначених законом; 11) контролює додержання ліцензіатами законодавства у відповідній сфері регулювання і ліцензійних умов провадження господарської	
--	---	--

діяльності та вживає заходів до запобігання порушенням ліцензійних умов; 12) розглядає справи про порушення ліцензійних умов, а також справи про адміністративні правопорушення і за результатами розгляду приймає рішення про застосування санкцій, накладення адміністративних стягнень у випадках, передбачених законом, приймає у межах своєї компетенції рішення про направлення до відповідних державних органів матеріалів про виявлені факти порушення законодавства; 13) встановлює державні регульовані ціни і тарифи на товари (послуги) суб'єктів природних монополій та інших суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, якщо відповідні повноваження надані Регулятору законом, та змінює їх за результатами перевірки або моніторингу; 14) забезпечує захист прав та законних інтересів споживачів товарів (послуг), які виробляються (надаються) суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, розгляд звернень таких споживачів та врегулювання спорів, надання роз'яснень з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора; 15) здійснює моніторинг та аналіз ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;	діяльності та вживає заходів до запобігання порушенням ліцензійних умов; 12) розглядає справи про порушення ліцензійних умов, а також справи про адміністративні правопорушення і за результатами розгляду приймає рішення про застосування санкцій, накладення адміністративних стягнень у випадках, передбачених законом, приймає у межах своєї компетенції рішення про направлення до відповідних державних органів матеріалів про виявлені факти порушення законодавства; 13) встановлює державні регульовані ціни і тарифи на товари (послуги) суб'єктів природних монополій та інших суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, якщо відповідні повноваження надані Регулятору законом, та змінює їх за результатами перевірки або моніторингу; 14) забезпечує захист прав та законних інтересів споживачів товарів (послуг), які виробляються (надаються) суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, розгляд звернень таких споживачів та врегулювання спорів, надання роз'яснень з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора; 15) здійснює моніторинг та аналіз ринків у сферах енергетики та комунальних послуг; 15-1) реєструє суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та є учасниками оптових енергетичних ринків; веде	
--	---	--

16) організує проведення науково-технічних та аналітичних досліджень з питань, що належать до його компетенції; 17) оприлюднює інформацію про свою діяльність відповідно до закону та здійснює інші заходи щодо налагодження діалогу з громадськістю, створює умови для участі громадян у процесі формування та реалізації державної політики; 18) бере участь у підготовці проектів міжнародних договорів України; 19) здійснює заходи щодо адаптації законодавства України у сфері енергетики до законодавства Європейського Союзу, в тому числі впроваджує в регуляторні акти регламенти, прийняті на рівні Енергетичного Співтовариства, та проводить консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства щодо питань адаптації законодавства України; 20) встановлює мінімальні стандарти та вимоги до якості обслуговування споживачів у сферах енергетики та комунальних послуг, визначає умови, порядок і розміри компенсації споживачам, що застосовується у разі недотримання встановлених стандартів та вимог до	реєстр учасників оптових енергетичних ринків відповідно до затвердженого порядку; 15-2) встановлює перелік дій, що визнаються маніпулюванням або спробою маніпулювання; 16) організує проведення науково-технічних та аналітичних досліджень з питань, що належать до його компетенції; 17) оприлюднює інформацію про свою діяльність відповідно до закону та здійснює інші заходи щодо налагодження діалогу з громадськістю, створює умови для участі громадян у процесі формування та реалізації державної політики; 18) бере участь у підготовці проектів міжнародних договорів України; 19) здійснює заходи щодо адаптації законодавства України у сфері енергетики до законодавства Європейського Союзу, в тому числі впроваджує в регуляторні акти регламенти, прийняті на рівні Енергетичного Співтовариства, та проводить консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства щодо питань адаптації законодавства України; 19-1) співпрацює з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та регулюючими органами інших держав з метою виконання функцій та завдань, що визначені законодавством Європейського Союзу щодо цілісності та прозорості оптового енергетичного ринку; 20) встановлює мінімальні стандарти та вимоги до якості обслуговування споживачів у сферах енергетики	
--	---	--

якості обслуговування споживачів, здійснює моніторинг їх дотримання; 21) схвалює/затверджує інвестиційні програми (плани розвитку) суб'єктів, діяльність яких регулюється Регулятором, у випадках, встановлених законом, та вносить зміни до них відповідно до порядку, затвердженого Регулятором; 21¹) погоджує договори, що передбачають здійснення фінансування оператора системи передачі або оператора газотранспортної системи та укладаються між оператором системи передачі або оператором газотранспортної системи та власником системи передачі або власником газотранспортної системи в особі уповноваженого суб'єкта управління об'єктами державної власності; 22) забезпечує досудовий розгляд спорів, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг; 22¹) проводить розслідування порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу відповідно до затвердженого порядку; 22²) встановлює відповідно до затвердженої ним методики розміри нормативних та виробничо-технологічних втрат/витрат природного газу для кожного оператора газорозподільної системи, які враховуються при встановленні тарифів на послуги розподілу природного газу; 23) здійснює у встановленому законодавством порядку видавничу діяльність;	та комунальних послуг, визначає умови, порядок і розміри компенсації споживачам, що застосовується у разі недотримання встановлених стандартів та вимог до якості обслуговування споживачів, здійснює моніторинг їх дотримання; 21) схвалює/затверджує інвестиційні програми (плани розвитку) суб'єктів, діяльність яких регулюється Регулятором, у випадках, встановлених законом, та вносить зміни до них відповідно до порядку, затвердженого Регулятором; 21¹) погоджує договори, що передбачають здійснення фінансування оператора системи передачі або оператора газотранспортної системи та укладаються між оператором системи передачі або оператором газотранспортної системи та власником системи передачі або власником газотранспортної системи в особі уповноваженого суб'єкта управління об'єктами державної власності; 22) забезпечує досудовий розгляд спорів, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг; 22¹) проводить розслідування порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу відповідно до затвердженого порядку; 22²) встановлює відповідно до затвердженої ним методики розміри нормативних та виробничо-технологічних втрат/витрат природного газу для кожного оператора газорозподільної системи, які враховуються при встановленні тарифів на послуги розподілу природного газу;	
---	---	--

24) забезпечує відповідно до закону доступ споживачів до інформації про ціни/тарифи у сферах постачання електричної енергії, природного газу, а також у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення; 25) проводить консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства з метою отримання висновків щодо застосування європейського енергетичного права; 26) виконує інші функції та повноваження, визначені законом. 2. Регулятор має право: 1) приймати рішення з питань, що належать до його компетенції, які є обов'язковими до виконання; 1-1) встановлювати граничні ціни (тимчасові мінімальні та/або максимальні цінові межі) на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку для кожної торгової зони відповідно до методики, визначеної Регулятором; 2) вимагати від операторів систем передачі та розподілу електричної енергії або операторів газотранспортної та газорозподільних систем за необхідності змінювати умови і положення, у тому числі тарифи або методики, з метою забезпечення їх пропорційності і застосовування на недискримінаційній основі; 3) отримувати безоплатно на свій запит необхідні для виконання покладених функцій: від суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг,	23) здійснює у встановленому законодавством порядку видавничу діяльність; 24) забезпечує відповідно до закону доступ споживачів до інформації про ціни/тарифи у сферах постачання електричної енергії, природного газу, а також у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення; 25) проводить консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства з метою отримання висновків щодо застосування європейського енергетичного права; 26) виконує інші функції та повноваження, визначені законом. 2. Регулятор має право: 1) приймати рішення з питань, що належать до його компетенції, які є обов'язковими до виконання; 1-1) встановлювати граничні ціни (тимчасові мінімальні та/або максимальні цінові межі) на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку для кожної торгової зони відповідно до методики, визначеної Регулятором; 2) вимагати від операторів систем передачі та розподілу електричної енергії або операторів газотранспортної та газорозподільних систем за необхідності змінювати умови і положення, у тому числі тарифи або методики, з метою забезпечення їх пропорційності і застосовування на недискримінаційній основі;	
---	--	--

- копії документів, статистичну та іншу інформацію про їхню діяльність; від органів державної влади - документи, матеріали, статистичну та іншу інформацію, необхідну для виконання покладених функцій; від суб'єктів управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування та/або зберігання природного газу, передачі електричної енергії - копії документів, матеріали, статистичну та іншу інформацію, необхідні для здійснення моніторингу відносин між суб'єктами управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування та/або зберігання природного газу, передачі електричної енергії, оператором системи передачі електричної енергії, оператором газотранспортної системи та/або оператором газосховищ, а також вирішення спорів між ними відповідно до закону; 4) вимагати від суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, надання у визначені Регулятором строки, але не менш як протягом 10 робочих днів, завірених в установленому законодавством порядку копій документів, пояснень та іншої інформації, пов'язаної з провадженням такими суб'єктами	3) отримувати безоплатно на свій запит необхідні для виконання покладених функцій: від суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, - копії документів, дані та іншу інформацію про їхню діяльність; від осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, - копії документів, дані та іншу інформацію стосовно операцій з оптовими енергетичними продуктами; від органів державної влади - документи, матеріали, статистичну та іншу інформацію, необхідну для виконання покладених функцій; від суб'єктів управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування та/або зберігання природного газу, передачі електричної енергії - копії документів, матеріали, статистичну та іншу інформацію, необхідні для здійснення моніторингу відносин між суб'єктами управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування та/або зберігання природного газу, передачі електричної енергії, оператором системи передачі електричної енергії, оператором газотранспортної системи та/або оператором газосховищ, а також вирішення спорів між ними відповідно до закону; 4) вимагати від суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, надання у визначені Регулятором строки, але не менш як протягом 10 робочих днів,	
--	---	--

ліцензованої діяльності, необхідних для виконання покладених функцій; 5) передавати у порядку, встановленому законодавством, відповідним державним органам матеріали про виявлені факти порушення законодавства; 6) звертатися до суду з підстав, передбачених законом, та здійснювати захист своїх прав та законних інтересів у суді; 7) залучати вчених та спеціалістів центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) до розроблення проєктів нормативно-правових актів, проведення консультацій та експертиз у сферах енергетики та комунальних послуг; 8) укладати угоди про співробітництво з питань своїх повноважень з іноземними і міжнародними органами та організаціями, у тому числі з регулюючими органами інших держав; 9) співпрацювати з регулюючими органами інших держав і Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, отримувати і надавати будь-яку інформацію, необхідну для виконання покладених на них завдань відповідно до цього Закону; 10) утворювати за потреби у межах своєї компетенції робочі групи, постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи; 11) інші права, визначені законом.	завіреної в установленому законодавством порядку копій документів, пояснень та іншої інформації, пов'язаної з провадженням такими суб'єктами ліцензованої діяльності, необхідних для виконання покладених функцій; 5) передавати у порядку, встановленому законодавством, відповідним державним органам матеріали про виявлені факти порушення законодавства; 6) звертатися до суду з підстав, передбачених законом, та здійснювати захист своїх прав та законних інтересів у суді; 7) залучати вчених та спеціалістів центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) до розроблення проєктів нормативно-правових актів, проведення консультацій та експертиз у сферах енергетики та комунальних послуг; 8) укладати угоди про співробітництво з питань своїх повноважень з іноземними і міжнародними органами та організаціями, у тому числі з регулюючими органами інших держав; 9) співпрацювати з регулюючими органами інших держав і Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, отримувати і надавати будь-яку інформацію, необхідну для виконання покладених на них завдань відповідно до цього Закону; 10) утворювати за потреби у межах своєї компетенції робочі групи, постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи;	
--	---	--

	11) інші права, визначені законом.	
Стаття 20. Моніторинг ринків у сферах енергетики та комунальних послуг 1. Регулятор здійснює моніторинг функціонування ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, який забезпечується шляхом проведення аналізу та оцінки, зокрема: 1) рівня прозорості та конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг; 2) рівня відкриття та ефективності функціонування ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, рівня конкуренції на оптовому і роздрібному ринках, показників зміни постачальника і статистики відключень, рівня цін та якості робіт з технічного обслуговування, скарг споживачів, застосування положень договорів, що обмежують конкуренцію на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, а також будь-яких інших практик, що призводять до порушення, спотворення або обмеження конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг; 3) оптових цін на енергетичних ринках та роздрібних цін на товари (послуги) на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг; 4) порушень та/або обмежень конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, проявів обмежувальної договірної практики на ринках у	Стаття 20. Моніторинг ринків у сферах енергетики та комунальних послуг 1. Регулятор здійснює моніторинг функціонування ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, який забезпечується шляхом проведення аналізу та оцінки, зокрема: 1) рівня прозорості та конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг; 2) рівня відкриття та ефективності функціонування ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, рівня конкуренції на оптовому і роздрібному ринках, показників зміни постачальника і статистики відключень, рівня цін та якості робіт з технічного обслуговування, скарг споживачів, застосування положень договорів, що обмежують конкуренцію на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, а також будь-яких інших практик, що призводять до порушення, спотворення або обмеження конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг; 3) оптових цін на енергетичних ринках та роздрібних цін на товари (послуги) на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг; 3-1) рівня прозорості ринкової поведінки та торгівельної діяльності з оптовими енергетичними продуктами з метою виявлення та запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках; 4) порушень та/або обмежень конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, проявів обмежувальної договірної практики на ринках у	

сферах енергетики та комунальних послуг, включаючи індивідуальні умови договорів з великими непобутовими споживачами і, за потреби, інформує Антимонопольний комітет України про таку практику; 5) виконання суб'єктами господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, своїх зобов'язань відповідно до законодавства; 6) проявів перехресного субсидіювання між різними видами діяльності, категоріями споживачів (замовників) на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг; 7) стану безпеки постачання енергоресурсів та безперебійної роботи інфраструктури; 8) реалізації інвестиційних програм і заходів з інвестиційного планування щодо операторів систем передачі та розподілу, газотранспортної та газорозподільних систем у коротко- і довгостроковій перспективі з метою підвищення ефективності роботи систем і сприяння ринковій інтеграції; 9) інвестицій у генеруючі потужності з метою забезпечення безпеки постачання електричної енергії; 10) дотримання вимог щодо надійності та безперебійності електро-, тепло-, водо-, газопостачання, стандартів та вимог до якості обслуговування споживачів; 11) виконання операторами систем передачі та розподілу, операторами газотранспортної та газорозподільних систем їхніх функцій та зобов'язань відповідно до законодавства;	сферах енергетики та комунальних послуг, включаючи індивідуальні умови договорів з великими непобутовими споживачами і, за потреби, інформує Антимонопольний комітет України про таку практику; 5) виконання суб'єктами господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, своїх зобов'язань відповідно до законодавства; 6) проявів перехресного субсидіювання між різними видами діяльності, категоріями споживачів (замовників) на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг; 7) стану безпеки постачання енергоресурсів та безперебійної роботи інфраструктури; 8) реалізації інвестиційних програм і заходів з інвестиційного планування щодо операторів систем передачі та розподілу, газотранспортної та газорозподільних систем у коротко- і довгостроковій перспективі з метою підвищення ефективності роботи систем і сприяння ринковій інтеграції; 9) інвестицій у генеруючі потужності з метою забезпечення безпеки постачання електричної енергії; 10) дотримання вимог щодо надійності та безперебійності електро-, тепло-, водо-, газопостачання, стандартів та вимог до якості обслуговування споживачів; 11) виконання операторами систем передачі та розподілу, операторами газотранспортної та газорозподільних систем їхніх функцій та зобов'язань відповідно до законодавства;	
--	--	--

12) дотримання правил управління перевантаженнями, включаючи правила розподілу пропускної спроможності електричних (газових) міждержавних мереж/перетинів; 13) застосування правил, що регулюють розподіл міжсистемної пропускної потужності і управління перевантаженнями в системах передачі електричної енергії та природного газу, включаючи перевантаження міжсистемних з'єднань, заснованих на зобов'язаннях, взятих Україною відповідно до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства; 14) виконання операторами систем передачі та розподілу, газотранспортної та газорозподільних систем умов щодо недискримінаційного доступу до їхніх мереж/систем, у тому числі доступу до мереж нових учасників ринків електричної енергії, зокрема виробників електричної енергії з відновлюваних джерел енергії, та природного газу; 15) умов доступу до газосховищ, акумулюючої здатності в системі передачі природного газу (заповнення системи) та інших допоміжних послуг, пов'язаних з природним газом; 16) використання доходів, отриманих від управління перевантаженнями в системах передачі електричної енергії та природного газу; 17) строків, необхідних операторам систем передачі та розподілу для виконання робіт з приєднання та ремонту; 18) своєчасності оприлюднення операторами систем передачі електричної енергії та природного газу	12) дотримання правил управління перевантаженнями, включаючи правила розподілу пропускної спроможності електричних (газових) міждержавних мереж/перетинів; 13) застосування правил, що регулюють розподіл міжсистемної пропускної потужності і управління перевантаженнями в системах передачі електричної енергії та природного газу, включаючи перевантаження міжсистемних з'єднань, заснованих на зобов'язаннях, взятих Україною відповідно до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства; 14) виконання операторами систем передачі та розподілу, газотранспортної та газорозподільних систем умов щодо недискримінаційного доступу до їхніх мереж/систем, у тому числі доступу до мереж нових учасників ринків електричної енергії, зокрема виробників електричної енергії з відновлюваних джерел енергії, та природного газу; 15) умов доступу до газосховищ, акумулюючої здатності в системі передачі природного газу (заповнення системи) та інших допоміжних послуг, пов'язаних з природним газом; 16) використання доходів, отриманих від управління перевантаженнями в системах передачі електричної енергії та природного газу; 17) строків, необхідних операторам систем передачі та розподілу для виконання робіт з приєднання та ремонту; 18) своєчасності оприлюднення операторами систем передачі електричної енергії та природного газу	
--	--	--

інформації щодо міжсистемних з'єднань, розподілу пропускної спроможності таких з'єднань; 19) змін у структурі власності суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики, зокрема суб'єктів господарювання, що виконують функції операторів передачі та розподілу електричної енергії та природного газу; 20) застосування цін і тарифів у сферах, що регулюються; 21) застосування умов для приєднання до мереж нових генеруючих потужностей з належним урахуванням витрат і вигод, пов'язаних з різними технологіями у використанні відновлюваних джерел енергії, а також із розподіленою генерацією та комбінованим виробництвом теплової та електричної енергії (когенерацією); 22) дотримання ліцензіатами ліцензійних умов, у тому числі щодо транскордонних питань; 23) наявності обмежувальних договірних практик, у тому числі виняткових положень, які можуть перешкоджати споживачам укладати договори одночасно з більш як одним постачальником або обмежувати таку можливість; 24) дотримання виконання зобов'язань суб'єктами господарювання, які здійснюють один або більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики або один чи більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики та іншої діяльності; 25) виконання зобов'язань, що стосуються бухгалтерського обліку та публікації фінансової	інформації щодо міжсистемних з'єднань, розподілу пропускної спроможності таких з'єднань; 19) змін у структурі власності суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики, зокрема суб'єктів господарювання, що виконують функції операторів передачі та розподілу електричної енергії та природного газу; 20) застосування цін і тарифів у сферах, що регулюються; 21) застосування умов для приєднання до мереж нових генеруючих потужностей з належним урахуванням витрат і вигод, пов'язаних з різними технологіями у використанні відновлюваних джерел енергії, а також із розподіленою генерацією та комбінованим виробництвом теплової та електричної енергії (когенерацією); 22) дотримання ліцензіатами ліцензійних умов, у тому числі щодо транскордонних питань; 23) наявності обмежувальних договірних практик, у тому числі виняткових положень, які можуть перешкоджати споживачам укладати договори одночасно з більш як одним постачальником або обмежувати таку можливість; 24) дотримання виконання зобов'язань суб'єктами господарювання, які здійснюють один або більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики або один чи більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики та іншої діяльності; 25) виконання зобов'язань, що стосуються бухгалтерського обліку та публікації фінансової	
--	--	--

звітності суб'єктами господарювання, які здійснюють один або більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики або один або більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики та іншої діяльності; 26) виконання програм відповідності, прийнятих оператором газотранспортної системи, систем розподілу природного газу, оператором газосховищ, операторами систем передачі та розподілу електричної енергії, за допомогою яких вони повинні забезпечувати повну юридичну, фінансову, управлінську та операційну незалежність від вертикально інтегрованих організацій (суб'єктів господарювання), до складу яких вони входять, а також від суміжних підприємств з метою забезпечення недискримінації, прозорості та об'єктивності у функціонуванні енергетичних ринків; 27) технічного співробітництва з операторами системи передачі та/або операторами ринку інших договірних сторін Договору про заснування Енергетичного Співтовариства. Порядок здійснення моніторингу ринків у сферах енергетики та комунальних послуг визначається Регулятором.	звітності суб'єктами господарювання, які здійснюють один або більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики або один або більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики та іншої діяльності; 26) виконання програм відповідності, прийнятих оператором газотранспортної системи, систем розподілу природного газу, оператором газосховищ, операторами систем передачі та розподілу електричної енергії, за допомогою яких вони повинні забезпечувати повну юридичну, фінансову, управлінську та операційну незалежність від вертикально інтегрованих організацій (суб'єктів господарювання), до складу яких вони входять, а також від суміжних підприємств з метою забезпечення недискримінації, прозорості та об'єктивності у функціонуванні енергетичних ринків; 27) технічного співробітництва з операторами системи передачі та/або операторами ринку інших договірних сторін Договору про заснування Енергетичного Співтовариства. Порядок здійснення моніторингу ринків у сферах енергетики та комунальних послуг визначається Регулятором.	
Стаття відсутня	Стаття 20-1. Виявлення зловживань на оптових енергетичних ринках 1. Регулятор здійснює реєстрацію учасників ринку електричної енергії та суб'єктів ринку природного газу, які здійснюють або мають намір здійснювати операції з оптовими енергетичними продуктами, шляхом включення їх	

до реєстру учасників оптових енергетичних ринків.

Інформація з реєстру учасників оптових енергетичних ринків передається Регулятором Раді регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та оприлюднюється на вебсайті Регулятора.

Обсяг інформації з реєстру учасників оптових енергетичних ринків, що підлягає оприлюдненню, визначається Регулятором з урахуванням вимог, встановлених законами України "Про інформацію" та "Про доступ до публічної інформації".

2. З метою виявлення та запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках Регулятор здійснює моніторинг торгівельних операцій з оптовими енергетичними продуктами.

Інформація щодо учасників оптових енергетичних ринків, отримана в процесі моніторингу, не підлягає розголошенню Регулятором, його працівниками, крім випадків передбачених законом.

3. У разі, якщо в процесі моніторингу торгівельної діяльності з оптовими енергетичними продуктами Регулятором виявлено факт або є підозра щодо порушення встановлених цим Законом обмежень стосовно поводження з інсайдерською інформацією, або виявлено дії, що мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на оптових енергетичних ринках, Регулятор може ініціювати розслідування виявлених порушень.

Розслідування порушень на оптових енергетичних ринках здійснюється відповідно до

	порядку проведення розслідування щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу, який розробляється та затверджується Регулятором з урахуванням вимог статті 20-2 цього Закону.	
Стаття відсутня	Стаття 20-2. Проведення розслідувань щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу 1. Розслідування щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу передбачає: 1) проведення попереднього розслідування, за результатами якого готуються пропозиції щодо доцільності проведення розслідування; 2) прийняття рішення про початок розслідування або відмова від проведення розслідування, формування комісії з розслідування; 3) з'ясування всіх обставин, що мають значення для розслідування, та підготовка звіту про розслідування; 4) надання суб'єктом розслідування доказів, пояснень, заперечень; 5) прийняття Регулятором рішення за результатами розслідування. 2. Під час проведення розслідування Регулятор має право: 1) вимагати від учасників ринку	

	електричної енергії та/або суб'єктів ринку природного газу, а також осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, надання копій документів, інформації, пояснень з питань, пов'язаних з предметом розслідування; 2) залучати до розслідування спеціалістів Антимонопольного комітету України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, інших органів державної влади, експертні організації за погодженням з їхніми керівниками; 3) фіксувати процес дослідження доказів засобами аудіо- та відеотехніки; 4) призначати експертизу та експерта з числа осіб, які володіють необхідними знаннями для надання експертного висновку; 5) у випадках, передбачених порядком проведення розслідування щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу, проводити огляд службових приміщень учасників ринку електричної енергії та/або суб'єктів ринку природного газу, вилучати тимчасово документи чи інші носії інформації, які можуть бути доказами або джерелом доказів у справі; 6) у разі перешкоджання працівникам Регулятора у виконанні ними повноважень, передбачених пунктами 3 та 5 цієї частини, залучати правоохоронні органи для виконання повноважень, подолання перешкод у виконанні повноважень;	
--	--	--

7) вимагати припинення дій, що перешкоджають здійсненню розслідування;

8) ініціювати застосування забезпечувальних заходів, якщо існує загроза порушення прав або інтересів учасників/суб'єктів ринків, споживачів, перше ніж буде прийняте рішення Регулятора за результатами розслідування.

Вилучення документів чи інших носіїв інформації, що підтверджують факт правопорушення, проводиться на строк до трьох робочих днів з обов'язковим складенням протоколу, в якому зазначаються дата його складення, прізвище, ім'я, по-батькові і посада особи, яка провела вилучення, перелік вилучених документів, носіїв інформації. Протокол складається у двох примірниках та підписується уповноваженою особою Регулятора, яка провела вилучення. Представнику учасника ринку електричної енергії та/або суб'єкту ринку природного газу, документи якого вилучені, у момент вилучення документа чи іншого носія інформації видається один з примірників протоколу про їх вилучення.

3. За результатами розслідування Регулятор може:

прийняти обов'язкові до виконання учасником ринку електричної енергії та/або суб'єктом ринку природного газу рішення про усунення виявлених порушень;

накласти штрафні санкції та вжити заходи, передбачені законом;

	застосувати адміністративні стягнення до посадових осіб учасника ринку або суб'єкта ринку природного газу, відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення; звернутись до правоохоронних органів із заявами про порушення кримінальних справ (у разі наявності підстав); звернутись до Антимонопольного комітету України із заявами про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (у разі наявності підстав); звернутись до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо притягнення до відповідальності осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами. 4. Регулятор, його працівники несуть відповідальність за збереження та використання інформації з обмеженим доступом, отриманої під час розслідування порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу.	
Стаття 22. Відповідальність за порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг 1. Суб'єкти господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, несуть відповідальність за правопорушення у сферах енергетики та комунальних послуг, визначені законами України "Про природні монополії", "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу", "Про ринок електричної	Стаття 22. Відповідальність за порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг 1. Суб'єкти господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, несуть відповідальність за правопорушення у сферах енергетики та комунальних послуг, визначені законами України "Про природні монополії", "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу", "Про ринок електричної	

енергії", "Про ринок природного газу", "Про трубопровідний транспорт", "Про теплопостачання", "Про питну воду та питне водопостачання", "Про державне регулювання у сфері комунальних послуг" та іншими законами, що регулюють відносини у відповідних сферах. Посадові особи суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, несуть адміністративну та кримінальну відповідальність за порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг. 2. За порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг до суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у відповідній сфері, Регулятор може застосовувати санкції у вигляді: 1) застереження та/або попередження про необхідність усунення порушень; 2) накладення штрафу; 3) зупинення дії ліцензії; 4) анулювання ліцензії. За порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг до посадових осіб суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у відповідній сфері, Регулятор може застосовувати адміністративні стягнення. 3. У разі виявлення порушень законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор у 30-денний строк з дня складення акта перевірки розглядає питання відповідальності суб'єкта	енергії", "Про ринок природного газу", "Про трубопровідний транспорт", "Про теплопостачання", "Про питну воду та питне водопостачання", "Про державне регулювання у сфері комунальних послуг" та іншими законами, що регулюють відносини у відповідних сферах. Посадові особи суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, несуть адміністративну та кримінальну відповідальність за порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг. 2. За порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг до суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у відповідній сфері, Регулятор може застосовувати санкції у вигляді: 1) застереження та/або попередження про необхідність усунення порушень; 2) накладення штрафу; 3) зупинення дії ліцензії; 4) анулювання ліцензії. За порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг до посадових осіб суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у відповідній сфері, Регулятор може застосовувати адміністративні стягнення. 3. У разі виявлення порушень законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор у 30-денний строк з дня складення акта перевірки чи отримання Регулятором звіту про результати	
--	---	--

господарювання, його посадових осіб на своєму засіданні та приймає рішення про застосування до суб'єкта господарювання санкцій та/або застосування адміністративного стягнення до посадової особи такого суб'єкта господарювання. При застосуванні санкцій Регулятор має дотримуватися принципів пропорційності порушення і покарання та ефективності санкцій, які мають стримуючий вплив. 4. Регулятор застосовує штрафні санкції до суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, у розмірах, встановлених цим Законом, законами України "Про ринок електричної енергії", "Про природні монополії", "Про питну воду та питне водопостачання", "Про ринок природного газу", "Про теплопостачання". Адміністративні стягнення застосовуються до посадових осіб суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення. Суб'єкт господарювання не може бути притягнений до відповідальності за порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг, якщо минув строк давності притягнення до відповідальності. Строк давності притягнення до відповідальності за порушення ліцензійних умов, законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг становить п'ять років з дня вчинення порушення,	розслідування порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та/або природного газу розглядає питання відповідальності суб'єкта господарювання, його посадових осіб на своєму засіданні та приймає рішення про застосування до суб'єкта господарювання санкцій та/або застосування адміністративного стягнення до посадової особи такого суб'єкта господарювання. При застосуванні санкцій Регулятор має дотримуватися принципів пропорційності порушення і покарання та ефективності санкцій, які мають стримуючий вплив. 4. Регулятор застосовує штрафні санкції до суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, у розмірах, встановлених цим Законом, законами України "Про ринок електричної енергії", "Про природні монополії", "Про питну воду та питне водопостачання", "Про ринок природного газу", "Про теплопостачання". Адміністративні стягнення застосовуються до посадових осіб суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення. Суб'єкт господарювання не може бути притягнений до відповідальності за порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг, якщо минув строк давності притягнення до відповідальності. Строк давності притягнення до відповідальності за порушення ліцензійних умов, законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг становить п'ять років з дня	
---	---	--

а в разі триваючого порушення - з дня закінчення вчинення порушення. 	вчинення порушення, а в разі триваючого порушення - з дня закінчення вчинення порушення. 	
Закон України "Про ринок електричної енергії"		
Стаття 1. Визначення термінів 1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні: 	Стаття 1. Визначення термінів 1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні: 57-1) оптовий енергетичний ринок – будь-який ринок, на якому здійснюються операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії; 57-2) оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії – договори (угоди) незалежно від місця та часу їх укладення, зокрема: про купівлю-продаж електричної енергії, місцем постачання яких є Україна, про передачу електричної енергії, про постачання або розподіл електричної енергії кінцевим споживачам з сумарною максимальною потужністю споживання електричної енергії та газу установками споживача 600 ГВт·год на рік та вище; 58-1) особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії – суб'єкт	

2. Інші терміни вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у Господарському, Цивільному кодексах України, законах України "Про альтернативні джерела енергії", "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу", "Про захист економічної конкуренції" та інших законах України.	господарювання, що проводить професійну діяльність на організованих торговельних майданчиках (біржах, електронних торговельних майданчиках тощо), організовуючи вчинення або вчиняючи операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії в інтересах учасників цих ринків; ... 2. Інші терміни вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у Господарському, Цивільному кодексах України, законах України "Про альтернативні джерела енергії", "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу", "Про захист економічної конкуренції", та інших законах України.	
Стаття 2. Правові основи функціонування ринку електричної енергії 1. Правову основу функціонування ринку електричної енергії становлять Конституція України, цей Закон, закони України "Про альтернативні джерела енергії", "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу", "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг", "Про природні монополії", "Про захист економічної конкуренції", "Про охорону навколишнього природного середовища", міжнародні договори України, згода на	Стаття 2. Правові основи функціонування ринку електричної енергії 1. Правову основу функціонування ринку електричної енергії становлять Конституція України, цей Закон, закони України "Про альтернативні джерела енергії", "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу", "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг", "Про природні монополії", "Про захист економічної конкуренції", "Про охорону навколишнього природного середовища", міжнародні договори України, згода на	

обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та інші акти законодавства України. На виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, цей Закон спрямований на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики, а саме Директиви 2009/72/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку електричної енергії та про скасування Директиви 2003/54/ЄС, Регламенту (ЄС) 714/2009 про умови доступу до мережі транскордонного обміну електроенергією та скасування Регламенту (ЄС) 1228/2003, Директиви 2005/89/ЄС про заходи для забезпечення безпеки інвестування до системи електропостачання та інфраструктури.	обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та інші акти законодавства України. На виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, цей Закон спрямований на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики, а саме Директиви 2009/72/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку електричної енергії та про скасування Директиви 2003/54/ЄС, Регламенту (ЄС) 714/2009 про умови доступу до мережі транскордонного обміну електроенергією та скасування Регламенту (ЄС) 1228/2003, Директиви 2005/89/ЄС про заходи для забезпечення безпеки інвестування до системи електропостачання та інфраструктури, Регламенту (ЄС) 1227/2011 щодо цілісності та прозорості оптового енергетичного ринку, адаптованого відповідно до рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства 2018/10/МС-ЕпС.	
Стаття 3. Принципи функціонування ринку електричної енергії 1. Ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій, з обмеженнями, встановленими цим Законом. 2. Функціонування ринку електричної енергії здійснюється на принципах: 1) забезпечення енергетичної безпеки України;	Стаття 3. Принципи функціонування ринку електричної енергії 1. Ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій, з обмеженнями, встановленими цим Законом. 2. Функціонування ринку електричної енергії здійснюється на принципах: 1) забезпечення енергетичної безпеки України;	

2) забезпечення безпеки постачання електричної енергії споживачам, захисту їхніх прав та інтересів; 3) створення умов безпечної експлуатації об'єктів електроенергетики; 4) збереження цілісності, забезпечення надійного та ефективного функціонування ОЕС України, єдиного диспетчерського (оперативно-технологічного) управління нею; 5) забезпечення балансу між попитом та пропозицією електричної енергії; 6) розвитку міждержавних перетинів з енергосистемами суміжних держав; 7) енергоефективності та захисту навколишнього природного середовища; 8) сприяння розвитку альтернативної та відновлюваної енергетики; 9) добросовісної конкуренції; 10) рівності прав на продаж та купівлю електричної енергії; 11) вільного вибору електропостачальника споживачем; 12) недискримінаційного і прозорого доступу до системи передачі та систем розподілу; 13) недискримінаційної участі в ринку електричної енергії; 14) незалежного державного регулювання;	2) забезпечення безпеки постачання електричної енергії споживачам, захисту їхніх прав та інтересів; 3) створення умов безпечної експлуатації об'єктів електроенергетики; 4) збереження цілісності, забезпечення надійного та ефективного функціонування ОЕС України, єдиного диспетчерського (оперативно-технологічного) управління нею; 5) забезпечення балансу між попитом та пропозицією електричної енергії; 6) розвитку міждержавних перетинів з енергосистемами суміжних держав; 7) енергоефективності та захисту навколишнього природного середовища; 8) сприяння розвитку альтернативної та відновлюваної енергетики; 9) добросовісної конкуренції; 10) рівності прав на продаж та купівлю електричної енергії; 11) вільного вибору електропостачальника споживачем; 12) недискримінаційного і прозорого доступу до системи передачі та систем розподілу; 13) недискримінаційної участі в ринку електричної енергії; 14) незалежного державного регулювання;	
---	---	--

15) недискримінаційного ціно- та тарифоутворення, що відображає економічно обґрунтовані витрати; 16) відповідальності учасників ринку за недотримання правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів і нормативних документів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та умов договорів, що укладаються на цьому ринку; 17) співробітництва та інтеграції ринку електричної енергії на регіональному та загальноєвропейському рівнях. 3. Обов'язковою умовою участі в ринку електричної енергії (крім споживачів, які купують електроенергію за договором постачання електричної енергії споживачу) є укладення договору про врегулювання небалансів з оператором системи передачі.	15) недискримінаційного ціно- та тарифоутворення, що відображає економічно обґрунтовані витрати; 16) відповідальності учасників ринку за недотримання правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів і нормативних документів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та умов договорів, що укладаються на цьому ринку; 17) співробітництва та інтеграції ринку електричної енергії на регіональному та загальноєвропейському рівнях. 3. Обов'язковою умовою участі в ринку електричної енергії (крім споживачів, які купують електроенергію за договором постачання електричної енергії споживачу) є укладення договору про врегулювання небалансів з оператором системи передачі. 4. Для здійснення операцій з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії учасник ринку має бути включений до реєстру учасників оптових енергетичних ринків, який ведеться Регулятором у порядку, затвердженому Регулятором.	
Стаття 6. Державне регулювання ринку електричної енергії 1. Державне регулювання ринку електричної енергії здійснює Регулятор у межах повноважень,	Стаття 6. Державне регулювання ринку електричної енергії 1. Державне регулювання ринку електричної енергії здійснює Регулятор у межах повноважень,	

визначених цим Законом та іншими актами законодавства. 2. До основних завдань Регулятора на ринку електричної енергії належить: 1) сприяння співпраці з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та національними регуляторами у сфері енергетики інших держав - сторін Енергетичного Співтовариства, становленню конкурентного єдиного ринку електричної енергії в рамках Енергетичного Співтовариства з урахуванням інтересів забезпечення безпеки постачання електричної енергії та сталості навколишнього природного середовища, ефективному відкриттю ринку електричної енергії для всіх покупців держав - сторін Енергетичного Співтовариства; 2) забезпечення належних умов для ефективного і надійного функціонування електричних мереж з огляду на довгострокові цілі розвитку; 3) розвиток конкуренції та забезпечення належного функціонування регіональних (міжнародних) ринків у рамках Енергетичного Співтовариства, зокрема єдиного ринку Енергетичного Співтовариства, з метою досягнення цілей, зазначених у пункті 1 цієї частини; 4) усунення перешкод та обмежень для торгівлі електричною енергією між учасниками ринків держав - сторін Енергетичного Співтовариства, зокрема забезпечення належного рівня пропускну́ї спроможності міждержавних перетинів з метою задоволення попиту і посилення інтеграції ринків електричної енергії держав - сторін Енергетичного Співтовариства, що сприятиме міждержавній торгівлі	визначених цим Законом та іншими актами законодавства. 2. До основних завдань Регулятора на ринку електричної енергії належить: 1) сприяння співпраці з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та національними регуляторами у сфері енергетики інших держав - сторін Енергетичного Співтовариства, становленню конкурентного єдиного ринку електричної енергії в рамках Енергетичного Співтовариства з урахуванням інтересів забезпечення безпеки постачання електричної енергії та сталості навколишнього природного середовища, ефективному відкриттю ринку електричної енергії для всіх покупців держав - сторін Енергетичного Співтовариства; 2) забезпечення належних умов для ефективного і надійного функціонування електричних мереж з огляду на довгострокові цілі розвитку; 3) розвиток конкуренції та забезпечення належного функціонування регіональних (міжнародних) ринків у рамках Енергетичного Співтовариства, зокрема єдиного ринку Енергетичного Співтовариства, з метою досягнення цілей, зазначених у пункті 1 цієї частини; 4) усунення перешкод та обмежень для торгівлі електричною енергією між учасниками ринків держав - сторін Енергетичного Співтовариства, зокрема забезпечення належного рівня пропускну́ї спроможності міждержавних перетинів з метою задоволення попиту і посилення інтеграції ринків електричної енергії держав - сторін Енергетичного Співтовариства, що сприятиме міждержавній торгівлі	
---	---	--

електричною енергією в рамках Енергетичного Співтовариства; 5) сприяння розвитку безпечної, надійної та ефективно функціонуючої ОЕС України, орієнтованої на потреби покупців, що дозволить забезпечити недискримінаційний доступ до неї існуючих та потенційних користувачів системи, достатність потужності для потреб ринку електричної енергії та її енергоефективність, а також інтеграцію до систем розподілу розподіленої генерації та виробників, що здійснюють виробництво електричної енергії з використанням альтернативних джерел енергії; 6) забезпечення простих і необтяжливих умов приєднання та доступу до електричних мереж для нових користувачів системи, зокрема усунення бар'єрів, що можуть перешкоджати доступу нових покупців та виробників електричної енергії, у тому числі тих, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії, шляхом встановлення порядку формування плати за приєднання до системи передачі та систем розподілу відповідно до цього Закону; 7) забезпечення короткострокових та довгострокових стимулів для оператора системи передачі, операторів систем розподілу та користувачів системи з метою підвищення ефективності експлуатації енергосистеми та інтеграції ринку електричної енергії; 8) створення передумов для отримання покупцями економічних вигод від ефективного функціонування ринку електричної енергії шляхом сприяння	електричною енергією в рамках Енергетичного Співтовариства; 5) сприяння розвитку безпечної, надійної та ефективно функціонуючої ОЕС України, орієнтованої на потреби покупців, що дозволить забезпечити недискримінаційний доступ до неї існуючих та потенційних користувачів системи, достатність потужності для потреб ринку електричної енергії та її енергоефективність, а також інтеграцію до систем розподілу розподіленої генерації та виробників, що здійснюють виробництво електричної енергії з використанням альтернативних джерел енергії; 6) забезпечення простих і необтяжливих умов приєднання та доступу до електричних мереж для нових користувачів системи, зокрема усунення бар'єрів, що можуть перешкоджати доступу нових покупців та виробників електричної енергії, у тому числі тих, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії, шляхом встановлення порядку формування плати за приєднання до системи передачі та систем розподілу відповідно до цього Закону; 7) забезпечення короткострокових та довгострокових стимулів для оператора системи передачі, операторів систем розподілу та користувачів системи з метою підвищення ефективності експлуатації енергосистеми та інтеграції ринку електричної енергії; 8) створення передумов для отримання покупцями економічних вигод від ефективного функціонування ринку електричної енергії шляхом сприяння	
--	--	--

конкуренції на ринку електричної енергії та реалізації дієвих механізмів захисту прав споживачів; 9) сприяння досягненню високих стандартів виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів на ринку електричної енергії, захисту вразливих споживачів та налагодження процесу обміну даними, необхідними для реалізації споживачами права на зміну електропостачальника. 3. До повноважень Регулятора на ринку електричної енергії належать: 1) ліцензування господарської діяльності у сфері електроенергетики відповідно до вимог цього Закону та контроль за дотриманням ліцензіатами ліцензійних умов провадження господарської діяльності; 2) затвердження ліцензійних умов провадження певних видів господарської діяльності у сфері електроенергетики, ліцензування яких належить до повноважень Регулятора; 3) прийняття рішення про сертифікацію оператора системи передачі або про відмову у сертифікації; 4) затвердження правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, правил управління обмеженнями та порядку розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів, інших нормативно-правових актів та нормативних	конкуренції на ринку електричної енергії та реалізації дієвих механізмів захисту прав споживачів; 9) сприяння досягненню високих стандартів виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів на ринку електричної енергії, захисту вразливих споживачів та налагодження процесу обміну даними, необхідними для реалізації споживачами права на зміну електропостачальника. 3. До повноважень Регулятора на ринку електричної енергії належать: 1) ліцензування господарської діяльності у сфері електроенергетики відповідно до вимог цього Закону та контроль за дотриманням ліцензіатами ліцензійних умов провадження господарської діяльності; 1-1) реєстрація учасників ринку електричної енергії та включення їх до реєстру учасників оптових енергетичних ринків у порядку, затвердженому Регулятором; 2) затвердження ліцензійних умов провадження певних видів господарської діяльності у сфері електроенергетики, ліцензування яких належить до повноважень Регулятора; 3) прийняття рішення про сертифікацію оператора системи передачі або про відмову у сертифікації; 4) затвердження правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, правил управління обмеженнями та порядку розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів,	
--	--	--

документів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; 5) затвердження та моніторинг виконання плану розвитку системи передачі на наступні 10 років та планів розвитку систем розподілу, оцінки достатності генеруючих потужностей для покриття прогнозованого попиту та забезпечення необхідного резерву; 6) затвердження: методики (порядку) формування цін на універсальні послуги; методики розрахунку ціни (тарифу) на послуги постачальника універсальних послуг; методики (порядку) формування кошторису гарантованого покупця; методики (порядку) формування ціни, за якою здійснюється постачання електричної енергії споживачам постачальником "останньої надії"; методики розрахунку ціни (тарифу) на послуги постачальника "останньої надії"; методик (порядків) формування цін на допоміжні послуги; методик (порядків) встановлення (формування) тарифів на послуги з передачі електричної енергії; методик (порядків) встановлення (формування) тарифів на послуги з розподілу електричної енергії;	інших нормативно-правових актів та нормативних документів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; 5) затвердження та моніторинг виконання плану розвитку системи передачі на наступні 10 років та планів розвитку систем розподілу, оцінки достатності генеруючих потужностей для покриття прогнозованого попиту та забезпечення необхідного резерву; 6) затвердження: методики (порядку) формування цін на універсальні послуги; методики розрахунку ціни (тарифу) на послуги постачальника універсальних послуг; методики (порядку) формування кошторису гарантованого покупця; методики (порядку) формування ціни, за якою здійснюється постачання електричної енергії споживачам постачальником "останньої надії"; методики розрахунку ціни (тарифу) на послуги постачальника "останньої надії"; методик (порядків) формування цін на допоміжні послуги; методик (порядків) встановлення (формування) тарифів на послуги з передачі електричної енергії; методик (порядків) встановлення (формування) тарифів на послуги з розподілу електричної енергії;	
---	--	--

методики (порядку) формування тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління; методик (порядків) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу; ставок плати за приєднання потужності та ставок плати за лінійну частину приєднання; переліку поточних рахунків із спеціальним режимом використання; правил, порядків та умов, визначених цим Законом; типових та примірних договорів, визначених цим Законом; форм звітності учасників ринку (крім споживачів); 7) встановлення (зміна): цін (тарифів) на послуги постачальника універсальної послуги, постачальника "останньої надії" у випадках, передбачених статтями 63 та 64 цього Закону; тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління; тарифів на послуги з передачі електричної енергії; тарифів на послуги з розподілу електричної енергії; алгоритму розподілу коштів з поточних рахунків із спеціальним режимом використання;	методики (порядку) формування тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління; методик (порядків) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу; ставок плати за приєднання потужності та ставок плати за лінійну частину приєднання; переліку поточних рахунків із спеціальним режимом використання; правил, порядків та умов, визначених цим Законом; типових та примірних договорів, визначених цим Законом; форм звітності учасників ринку (крім споживачів); 7) встановлення (зміна): цін (тарифів) на послуги постачальника універсальної послуги, постачальника "останньої надії" у випадках, передбачених статтями 63 та 64 цього Закону; тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління; тарифів на послуги з передачі електричної енергії; тарифів на послуги з розподілу електричної енергії; алгоритму розподілу коштів з поточних рахунків із спеціальним режимом використання;	
--	--	--

граничних нижніх меж обсягів обов'язкового продажу та купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" відповідно до цього Закону; економічних коефіцієнтів нормативних технологічних витрат електричної енергії в електричних мережах; 8) визначення: необхідності та вимог щодо проведення обов'язкового аудиту роботи ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, балансуючого ринку, ринку допоміжних послуг, а також розрахунків на цих ринках; вимог щодо захисту, надання, розкриття та оприлюднення інформації учасниками ринку; 9) забезпечення дотримання оператором системи передачі та операторами систем розподілу, а також іншими учасниками ринку (крім споживачів) їхніх зобов'язань за цим Законом, у тому числі щодо співпраці та взаємодії з учасниками ринків електричної енергії інших держав - сторін Енергетичного Співтовариства; 10) здійснення моніторингу: функціонування ринку електричної енергії та його сегментів; рівня та ефективності відкриття ринку електричної енергії, прозорості та конкуренції на ринку електричної енергії (у тому числі цін за двосторонніми договорами та цін на організованих сегментах ринку, цін для	граничних нижніх меж обсягів обов'язкового продажу та купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" відповідно до цього Закону; економічних коефіцієнтів нормативних технологічних витрат електричної енергії в електричних мережах; 8) визначення: необхідності та вимог щодо проведення обов'язкового аудиту роботи ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, балансуючого ринку, ринку допоміжних послуг, а також розрахунків на цих ринках; вимог щодо захисту, надання, розкриття та оприлюднення інформації учасниками ринку, а також особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії; 9) забезпечення дотримання оператором системи передачі та операторами систем розподілу, а також іншими учасниками ринку (крім споживачів) їхніх зобов'язань за цим Законом, у тому числі щодо співпраці та взаємодії з учасниками ринків електричної енергії інших держав - сторін Енергетичного Співтовариства; 10) здійснення моніторингу: функціонування ринку електричної енергії та його сегментів; рівня та ефективності відкриття ринку електричної енергії, прозорості та конкуренції на ринку електричної енергії (у тому числі цін за двосторонніми договорами	
--	---	--

побутових споживачів, включаючи практику застосування умови попередньої оплати), показників зміни електропостачальника, практики відключень, рівня цін та якості робіт з технічного обслуговування, скарг споживачів, у тому числі побутових споживачів, а також будь-яких практик, що призводять до спотворення або обмеження конкуренції на ринку електричної енергії; рівня прозорості діяльності учасників ринку, в тому числі дотримання учасниками ринку (крім споживачів) зобов'язань щодо розміщення/оприлюднення інформації; дій оператора системи передачі з управління обмеженнями, у тому числі системними; дотримання правил розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів; виконання оператором системи передачі та операторами систем розподілу вимог щодо недискримінаційного доступу до електричних мереж, строків виконання приєднання та ремонтних робіт; застосування тарифів, інших платежів, пов'язаних з доступом до електричних мереж, а також моніторинг застосування та забезпечення дотримання методик (порядків) визначення таких тарифів та платежів; використання оператором системи передачі доходів, отриманих від розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів;	та цін на організованих сегментах ринку, цін для побутових споживачів, включаючи практику застосування умови попередньої оплати), показників зміни електропостачальника, практики відключень, рівня цін та якості робіт з технічного обслуговування, скарг споживачів, у тому числі побутових споживачів, а також будь-яких практик, що призводять до спотворення або обмеження конкуренції на ринку електричної енергії; поведінки на ринку та торгівельної діяльності учасників ринку електричної енергії з метою виявлення та запобігання зловживанням на ринку електричної енергії; рівня прозорості діяльності учасників ринку, в тому числі дотримання учасниками ринку (крім споживачів) зобов'язань щодо розміщення/оприлюднення інформації; дій оператора системи передачі з управління обмеженнями, у тому числі системними; дотримання правил розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів; виконання оператором системи передачі та операторами систем розподілу вимог щодо недискримінаційного доступу до електричних мереж, строків виконання приєднання та ремонтних робіт; застосування тарифів, інших платежів, пов'язаних з доступом до електричних мереж, а також моніторинг застосування та забезпечення дотримання методик (порядків) визначення таких тарифів та платежів;	
--	--	--

технічного співробітництва оператора системи передачі з Європейською мережею операторів системи передачі (ENTSO-E) та запровадження механізмів компенсації між операторами систем передачі в рамках такого співробітництва; виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносупільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії на відповідність вимогам, встановленим цим Законом та іншими актами законодавства; застосування положень договорів, що обмежують конкуренцію на ринку електричної енергії (зокрема умов договорів, що перешкоджають укладенню непобутовими споживачами декількох двосторонніх договорів одночасно або обмежують їх у праві вибору електропостачальника); дотримання електропостачальниками вимог щодо розгляду звернень та претензій споживачів електричної енергії з питань, що стосуються надання послуг з постачання електричної енергії; достатності інвестицій у розвиток генеруючих потужностей для цілей забезпечення безпеки постачання електричної енергії; виконання функцій та обов'язків учасниками ринку електричної енергії відповідно до положень цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;	використання оператором системи передачі доходів, отриманих від розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів; технічного співробітництва оператора системи передачі з Європейською мережею операторів системи передачі (ENTSO-E) та запровадження механізмів компенсації між операторами систем передачі в рамках такого співробітництва; виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносупільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії на відповідність вимогам, встановленим цим Законом та іншими актами законодавства; застосування положень договорів, що обмежують конкуренцію на ринку електричної енергії (зокрема умов договорів, що перешкоджають укладенню непобутовими споживачами декількох двосторонніх договорів одночасно або обмежують їх у праві вибору електропостачальника); дотримання електропостачальниками вимог щодо розгляду звернень та претензій споживачів електричної енергії з питань, що стосуються надання послуг з постачання електричної енергії; достатності інвестицій у розвиток генеруючих потужностей для цілей забезпечення безпеки постачання електричної енергії; виконання функцій та обов'язків учасниками ринку електричної енергії відповідно до положень цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;	
---	--	--

11) нагляд за дотриманням оператором системи передачі, операторами систем розподілу, вертикально інтегрованими суб'єктами господарювання вимог щодо відокремлення і незалежності, встановлених цим Законом; 12) затвердження, перегляд та здійснення контролю за виконанням інвестиційних програм оператора системи передачі та операторів систем розподілу; 13) повідомлення Антимонопольного комітету України про факти, що можуть свідчити про порушення законодавства про захист економічної конкуренції на ринку електричної енергії; 14) розгляд скарг і вирішення спорів, що виникають на ринку електричної енергії; 15) спільно з іншими суб'єктами владних повноважень забезпечення ефективного застосування заходів захисту прав споживачів, у тому числі передбачених цим Законом; 16) встановлення показників якості послуг електропостачання, моніторинг їх дотримання, визначення умов, порядку та розмірів відшкодування (компенсації), що застосовується у разі недотримання встановлених показників якості послуг; 17) забезпечення доступу до інформації про обсяги та інші показники споживання електричної енергії	10-1) визначення вимог щодо заборони зловживанням та заходів щодо запобігання на оптових енергетичних ринках відповідно до вимог нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства, виявлення в діях учасників ринку ознак зловживання на оптових енергетичних ринках; 11) нагляд за дотриманням оператором системи передачі, операторами систем розподілу, вертикально інтегрованими суб'єктами господарювання вимог щодо відокремлення і незалежності, встановлених цим Законом; 12) затвердження, перегляд та здійснення контролю за виконанням інвестиційних програм оператора системи передачі та операторів систем розподілу; 13) повідомлення Антимонопольного комітету України про факти, що можуть свідчити про порушення законодавства про захист економічної конкуренції на ринку електричної енергії; 14) розгляд скарг і вирішення спорів, що виникають на ринку електричної енергії; 14-1) проведення розслідувань порушень щодо функціонування ринку електричної енергії; 15) спільно з іншими суб'єктами владних повноважень забезпечення ефективного застосування заходів захисту прав споживачів, у тому числі передбачених цим Законом; 16) встановлення показників якості послуг електропостачання, моніторинг їх дотримання, визначення умов, порядку та розмірів відшкодування	
---	---	--

споживачем у порядку та на умовах, встановлених цим Законом та іншими актами законодавства; 18) участь у забезпеченні захисту вразливих споживачів, зокрема шляхом врахування у відповідних нормативно-правових актах особливостей взаємовідносин учасників ринку з такими споживачами; 19) сприяння налагодженню процесу обміну даними для забезпечення розвитку ринку електричної енергії; 20) здійснення інших повноважень, передбачених законом. 4. Регулятор має право: 1) отримувати інформацію, необхідну для належного виконання функцій, передбачених законом, від будь-якого суб'єкта владних повноважень, учасників ринку електричної енергії (крім споживачів); 2) ініціювати консультації та громадські обговорення; 3) ініціювати і проводити розслідування щодо функціонування ринку електричної енергії в Україні, приймати рішення про вжиття заходів для сприяння ефективній конкуренції на ринку електричної енергії та забезпечення його належного функціонування; 4) видавати обов'язкові для виконання учасниками ринку рішення; 5) накладати санкції на учасників ринку (крім споживачів), які порушили свої зобов'язання відповідно до цього Закону та інших актів законодавства;	(компенсації), що застосовується у разі недотримання встановлених показників якості послуг; 17) забезпечення доступу до інформації про обсяги та інші показники споживання електричної енергії споживачем у порядку та на умовах, встановлених цим Законом та іншими актами законодавства; 18) участь у забезпеченні захисту вразливих споживачів, зокрема шляхом врахування у відповідних нормативно-правових актах особливостей взаємовідносин учасників ринку з такими споживачами; 19) сприяння налагодженню процесу обміну даними для забезпечення розвитку ринку електричної енергії; 20) здійснення інших повноважень, передбачених законом. 4. Регулятор має право: 1) отримувати інформацію, необхідну для належного виконання функцій, передбачених законом, від будь-якого суб'єкта владних повноважень, учасників ринку електричної енергії (крім споживачів), осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії; 2) ініціювати консультації та громадські обговорення; 3) ініціювати і проводити розслідування щодо функціонування ринку електричної енергії в Україні, приймати рішення про вжиття заходів для сприяння	
---	--	--

6) вживати заходів для запобігання неефективному функціонуванню ринку електричної енергії, зокрема внаслідок дій та будь-якої поведінки учасників ринку, спрямованих на завищення цін та заподіяння економічної шкоди споживачам; 7) вимагати від відповідних операторів підготовки змін до правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексу системи передачі, кодексу комерційного обліку, правил управління обмеженнями та порядку розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів з метою дотримання принципу пропорційності і недискримінаційності; 8) встановлювати тимчасові тарифи на передачу та розподіл електричної енергії, у разі якщо оператор системи передачі, оператор системи розподілу у строк, визначений законодавством, не надав розрахунки відповідних тарифів для їх встановлення Регулятором, а також приймати рішення про механізм надання компенсації, якщо остаточні тарифи відрізняються від тимчасових; 9) запроваджувати регуляторний облік для встановлення тарифів, визначення регуляторної бази активів, врахування фінансових та капітальних інвестицій, проведення регуляторного аудиту; 10) розглядати скарги і вирішувати спори відповідно до цього Закону; 11) проводити перевірки учасників ринку електричної енергії (крім споживачів) відповідно до цього Закону.	ефективній конкуренції на ринку електричної енергії та забезпечення його належного функціонування; 4) видавати обов'язкові для виконання учасниками ринку рішення; 5) накладати санкції на учасників ринку (крім споживачів), які порушили свої зобов'язання відповідно до цього Закону та інших актів законодавства; 6) вживати заходів для запобігання неефективному функціонуванню ринку електричної енергії, зокрема внаслідок дій та будь-якої поведінки учасників ринку, спрямованих на завищення цін та заподіяння економічної шкоди споживачам; 7) вимагати від відповідних операторів підготовки змін до правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексу системи передачі, кодексу комерційного обліку, правил управління обмеженнями та порядку розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів з метою дотримання принципу пропорційності і недискримінаційності; 8) встановлювати тимчасові тарифи на передачу та розподіл електричної енергії, у разі якщо оператор системи передачі, оператор системи розподілу у строк, визначений законодавством, не надав розрахунки відповідних тарифів для їх встановлення Регулятором, а також приймати рішення про механізм надання компенсації, якщо остаточні тарифи відрізняються від тимчасових; 9) запроваджувати регуляторний облік для встановлення тарифів, визначення регуляторної бази	
--	---	--

	активів, врахування фінансових та капітальних інвестицій, проведення регуляторного аудиту; 10) розглядати скарги і вирішувати спори відповідно до цього Закону; 11) проводити перевірки учасників ринку електричної енергії (крім споживачів) відповідно до цього Закону.	
Стаття відсутня	Стаття 11-1. Обмеження поводження з інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії 1. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії є неоприлюднена інформація точного характеру, що прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів на ринку електричної енергії, розкриття або оприлюднення якої може значно вплинути на ринкову ціну одного або декількох оптових енергетичних продуктів на ринку електричної енергії. Такою інформацією, зокрема, є: інформація, яка повинна бути оприлюднена відповідно до вимог цього Закону, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону, умов договорів на відповідному оптовому енергетичному ринку, оскільки вона може справляти вплив на ціни оптових енергетичних продуктів на ринку електричної енергії (до моменту	

її оприлюднення);

інформація щодо потужностей та використання потужностей установок об'єктів виробництва, зберігання, споживання або передачі електричної енергії, включаючи планову або позапланову доступність цих об'єктів (потужністю 100 МВт та вище);

інша інформація, яка може бути використана учасниками для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, перелік яких визначається Регулятором.

2. Особам, які володіють інсайдерською інформацією, забороняється:

1) вчиняти або робити спробу вчиняти на власну користь або на користь інших осіб, прямо або опосередковано, правочини з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, яких стосується зазначена інформація, з використанням інсайдерської інформації;

2) розголошувати, передавати інсайдерську інформацію або надавати доступ до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом);

3) на основі інсайдерської інформації надавати рекомендацій щодо вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, яких стосується зазначена

інформація.

3. Обмеження, встановлені частиною другою цієї статті, поширюються на таких осіб, які володіють інсайдерською інформацією стосовно оптових енергетичних продуктів на ринку електричної енергії:

1) особи, які входять до складу наглядової ради або виконавчого органу учасника ринку;

2) особи, які є власниками акцій або часток (паїв) у статутному капіталі учасника ринку;

3) особи, які мають доступ до зазначеної інформації у зв'язку з виконанням професійних, трудових (службових) обов'язків;

4) особи, які отримали доступ до інсайдерської інформації в результаті вчинення неправомірних дій;

5) особи, які знають або повинні знати, що інформація є інсайдерською.

4. Осіб та інсайдерську інформацію, на які не поширюються обмеження, встановлені частиною третьою цієї статті визначає Регулятор.

5. Розкриттю підлягає інсайдерська інформація, якою володіє учасник ринку та яка стосується його діяльності на ринку електричної енергії, зокрема, інформація щодо потужностей та використання потужностей електроустановок, призначених для виробництва, зберігання, передачі та споживання електричної енергії, включаючи планову або позапланову доступність цих

	електроустановок. Вимоги до розкриття інсайдерської інформації визначаються нормативно-правовими актами Регулятора, що регулюють діяльність учасників ринку електричної енергії та взаємовідносини між ними.	
Стаття відсутня	Стаття 11-2. Заборона маніпулювання на ринку електричної енергії 1. Маніпулюванням на ринку електричної енергії є дії щодо: 1) вчинення правочинів, надання розпоряджень та/або доручень на вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, а також вчинення будь-яких інших дій, які створюють, або можуть створити оманливі сигнали як для попиту, так і для пропозиції, або для формування цін на оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії; забезпечують або дозволяють забезпечити особі чи групі осіб, що координують свою діяльність, можливість сформувати ціни на оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії на штучному рівні, за винятком випадку, коли особа, яка вчинила правочин або подала пропозицію на вчинення правочину з оптовим енергетичним продуктом, довела, що причини таких дій не суперечать чинному законодавству та укладання таких правочинів відповідає критеріям прийнятої ринкової практики на відповідному оптовому енергетичному ринку;	

	здійснюють, або намагаються здійснювати фіктивні дії, які дезорієнтують або можуть давати оманливі сигнали як для попиту, так і для пропозиції, або для формування цін на оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії; 2) розкриття або поширення інформації через засоби масової інформації, у тому числі електронні засоби масової інформації, або будь-якими іншими способами, яке дає або може давати неправдиві або оманливі сигнали як для попиту, так і для пропозиції, або для формування цін на оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії, зокрема поширення недостовірної інформації, у разі коли особа, яка поширила таку інформацію, знала або повинна була знати, що ця інформація була недостовірною. 2. Перелік дій, що визнаються маніпулюванням або спробою маніпулювання на ринку електричної енергії, а також прийнятні ринкові практики, які не є маніпулюванням на ринку електричної енергії визначаються Регулятором. 3. На ринку електричної енергії забороняється здійснювати будь-які маніпулювання або спроби маніпулювання.	
Стаття 33. Функції, права та обов'язки оператора системи передачі 3. Оператор системи передачі зобов'язаний: 1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії	Стаття 33. Функції, права та обов'язки оператора системи передачі 3. Оператор системи передачі зобов'язаний: 1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії	

та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; 2) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеними двосторонніми договорами у порядку, визначеному правилами ринку; 3) складати добові графіки електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами на добу постачання на підставі зареєстрованих повідомлень про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії відповідно до правил ринку; 4) купувати/продавати небаланси електричної енергії за цінами, визначеними за правилами ринку, у разі невиконання ним погодинних графіків електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами; 5) при застосуванні процедури зміни/заміни електропостачальника надавати новому електропостачальнику інформацію про споживачів, приєднаних до системи передачі, яким здійснював постачання попередній електропостачальник, в обсягах та порядку, визначених Регулятором; 6) укладати договори, які є обов'язковими для провадження діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів; 7) оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті інформацію відповідно до цього Закону, правил ринку,	та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; 2) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеними двосторонніми договорами у порядку, визначеному правилами ринку; 3) складати добові графіки електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами на добу постачання на підставі зареєстрованих повідомлень про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії відповідно до правил ринку; 4) купувати/продавати небаланси електричної енергії за цінами, визначеними за правилами ринку, у разі невиконання ним погодинних графіків електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами; 5) при застосуванні процедури зміни/заміни електропостачальника надавати новому електропостачальнику інформацію про споживачів, приєднаних до системи передачі, яким здійснював постачання попередній електропостачальник, в обсягах та порядку, визначених Регулятором; 6) укладати договори, які є обов'язковими для провадження діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів; 7) оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті інформацію відповідно до цього Закону, правил ринку,	
---	---	--

кодексу системи передачі та іншу інформацію, передбачену законодавством; 8) зберігати інформацію, необхідну для аналізу якості послуг з електропостачання, зокрема інформацію щодо надійності електропостачання, якості електричної енергії, комерційної якості надання послуг, у порядку, встановленому Регулятором; 9) здійснювати відшкодування (компенсацію) користувачу системи у разі недотримання оператором системи передачі показників якості послуг, визначених договором про надання послуг з передачі та Регулятором; 10) надавати Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним законодавчо встановлених функцій та повноважень; 11) відкрити в одному з уповноважених банків поточний рахунок із спеціальним режимом використання для здійснення розрахунків відповідно до цього Закону;	кодексу системи передачі та іншу інформацію, передбачену законодавством; 8) зберігати інформацію, необхідну для аналізу якості послуг з електропостачання, зокрема інформацію щодо надійності електропостачання, якості електричної енергії, комерційної якості надання послуг, у порядку, встановленому Регулятором; 9) здійснювати відшкодування (компенсацію) користувачу системи у разі недотримання оператором системи передачі показників якості послуг, визначених договором про надання послуг з передачі та Регулятором; 10) надавати Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним законодавчо встановлених функцій та повноважень; 10-1) невідкладно повідомляти Регулятора про операції на ринку допоміжних послуг та балансуєчому ринку, стосовно яких є обґрунтовані підстави вважати, що операції були здійснені з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії. У зв'язку з цим оператор системи передачі вважається особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, і зобов'язана мати систему спостереження; 11) відкрити в одному з уповноважених банків поточний рахунок із спеціальним режимом	
---	--	--

12) вести окремий облік витрат та доходів від провадження діяльності з передачі електричної енергії та діяльності з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління; 13) вести окремий облік витрат та доходів щодо виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії; 14) надавати інформацію, необхідну для впровадження механізму компенсації у відносинах між операторами систем передачі, до організації, відповідальної за функціонування такого механізму; 15) забезпечувати уникнення конфлікту інтересів при виконанні функцій диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, передачі електричної енергії, адміністратора розрахунків та адміністратора комерційного обліку згідно з програмою заходів з недопущення конфлікту інтересів, розробленою ним та погодженою Регулятором; 16) виконувати обов'язкові для виконання розпорядчі документи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузі електроенергетики; 17) припиняти електроживлення споживача за зверненням електропостачальника у порядку, визначеному кодексом системи передачі; 18) відновлювати електроживлення споживача за зверненням електропостачальника у порядку, визначеному кодексом системи передачі. 	використання для здійснення розрахунків відповідно до цього Закону; 12) вести окремий облік витрат та доходів від провадження діяльності з передачі електричної енергії та діяльності з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління; 13) вести окремий облік витрат та доходів щодо виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії; 14) надавати інформацію, необхідну для впровадження механізму компенсації у відносинах між операторами систем передачі, до організації, відповідальної за функціонування такого механізму; 15) забезпечувати уникнення конфлікту інтересів при виконанні функцій диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, передачі електричної енергії, адміністратора розрахунків та адміністратора комерційного обліку згідно з програмою заходів з недопущення конфлікту інтересів, розробленою ним та погодженою Регулятором; 16) виконувати обов'язкові для виконання розпорядчі документи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузі електроенергетики; 17) припиняти електроживлення споживача за зверненням електропостачальника у порядку, визначеному кодексом системи передачі;	
--	---	--

	18) відновлювати електроживлення споживача за зверненням електропостачальника у порядку, визначеному кодексом системи передачі. 	
Стаття 51. Оператор ринку електричної енергії 1. Оператор ринку забезпечує функціонування ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, а також здійснює організацію купівлі-продажу електричної енергії для доби постачання на підставі ліцензії. 2. Оператор ринку створює організаційні, технологічні, інформаційні та інші умови для здійснення регулярних торгів за правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, укладання і виконання договорів та розрахунків за ними, зокрема визначає уповноважений банк або клірингову установу. 3. Оператор ринку: 1) забезпечує рівні умови участі на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку; 2) реєструє учасників ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, забезпечує ведення та оприлюднення відповідного реєстру; 3) забезпечує дотримання учасниками ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку вимог щодо надання гарантій виконання фінансових зобов'язань відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку; 4) визначає за результатами торгів на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку обсяги	Стаття 51. Оператор ринку електричної енергії 1. Оператор ринку забезпечує функціонування ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, а також здійснює організацію купівлі-продажу електричної енергії для доби постачання на підставі ліцензії. 2. Оператор ринку створює організаційні, технологічні, інформаційні та інші умови для здійснення регулярних торгів за правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, укладання і виконання договорів та розрахунків за ними, зокрема визначає уповноважений банк або клірингову установу. 3. Оператор ринку: 1) забезпечує рівні умови участі на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку; 2) реєструє учасників ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, забезпечує ведення та оприлюднення відповідного реєстру; 3) забезпечує дотримання учасниками ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку вимог щодо надання гарантій виконання фінансових зобов'язань відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку; 4) визначає за результатами торгів на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку обсяги	

купівлі-продажу електричної енергії учасників ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, ціни на електричну енергію, фінансові зобов'язання учасників торгів на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку; 5) створює умови для забезпечення розрахунків за куплену/продану електричну енергію, зокрема шляхом запровадження клірингу; 6) надає повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії для кожного розрахункового періоду відповідно до правил ринку; 7) оприлюднює інформацію щодо торгів на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, зокрема про ціни та обсяги купівлі-продажу електричної енергії, та іншу інформацію в обсягах та строки, визначені правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку; 8) надає учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; 9) надає Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним функцій і повноважень, встановлених законодавством; 10) забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від учасників ринку, що використовується ним для виконання своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю, відповідно до вимог законодавства, а також забезпечує	купівлі-продажу електричної енергії учасників ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, ціни на електричну енергію, фінансові зобов'язання учасників торгів на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку; 5) створює умови для забезпечення розрахунків за куплену/продану електричну енергію, зокрема шляхом запровадження клірингу; 6) надає повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії для кожного розрахункового періоду відповідно до правил ринку; 7) оприлюднює інформацію щодо торгів на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, зокрема про ціни та обсяги купівлі-продажу електричної енергії, та іншу інформацію в обсягах та строки, визначені правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку; 8) надає учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; 9) надає Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним функцій і повноважень, встановлених законодавством; 10) забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від учасників ринку, що використовується ним для виконання своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю, відповідно до вимог законодавства, а також забезпечує	
---	---	--

конфіденційність інформації щодо своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги учасникам ринку; 11) здійснює інші функції, передбачені цим Законом, правилами ринку та правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. 4. Оператор ринку має право провадити діяльність з організації купівлі-продажу електричної енергії на ринку електричної енергії після отримання ним відповідної ліцензії та укладення договору про врегулювання небалансів з оператором системи передачі. 5. Оператор ринку не має права здійснювати діяльність з виробництва, передачі, розподілу та постачання електричної енергії споживачу, а також трейдерську діяльність. 6. Фінансування діяльності оператора ринку здійснюється за рахунок учасників ринку "на добу	конфіденційність інформації щодо своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги учасникам ринку; 11) здійснює інші функції, передбачені цим Законом, правилами ринку та правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. 4. Оператор ринку має право провадити діяльність з організації купівлі-продажу електричної енергії на ринку електричної енергії після отримання ним відповідної ліцензії та укладення договору про врегулювання небалансів з оператором системи передачі. 5. Оператор ринку не має права здійснювати діяльність з виробництва, передачі, розподілу та постачання електричної енергії споживачу, а також трейдерську діяльність. 6. Оператор ринку зобов'язаний невідкладно повідомляти Регулятора про операції на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, стосовно яких має обґрунтовані підстави вважати, що операції були здійснені з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією, або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії. У зв'язку з цим оператор ринку вважається особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії і зобов'язана мати систему спостереження. Така вимога застосовується для будь-якого іншого організованого торгівельного майданчика, на якому	
---	--	--

наперед" та внутрішньодобового ринку відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. Порядок розрахунку вартості послуг оператора ринку та порядок оплати таких послуг визначаються правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. 7. Оператор ринку має інші повноваження, права та обов'язки, передбачені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії. 8. Оператор ринку утворюється у формі акціонерного товариства, 100 відсотків акцій у статутному капіталі якого належить державі та не підлягає приватизації або відчуженню в інший спосіб.	укладаються правочини з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії. 7. Фінансування діяльності оператора ринку здійснюється за рахунок учасників ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. Порядок розрахунку вартості послуг оператора ринку та порядок оплати таких послуг визначаються правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. 8. Оператор ринку має інші повноваження, права та обов'язки, передбачені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії. 9. Оператор ринку утворюється у формі акціонерного товариства, 100 відсотків акцій у статутному капіталі якого належить державі та не підлягає приватизації або відчуженню в інший спосіб.	
Стаття 66. Двосторонні договори 1. Купівлю-продаж електричної енергії за двосторонніми договорами здійснюють виробники, електропостачальники, оператор системи передачі, оператори систем розподілу, трейдери, гарантований покупець та споживачі. 2. Учасники ринку мають право вільно обирати контрагентів за двосторонніми договорами, укладати ці договори у довільній формі та на умовах, що визначаються за домовленістю сторін з урахуванням таких обмежень:	Стаття 66. Двосторонні договори 1. Купівлю-продаж електричної енергії за двосторонніми договорами здійснюють виробники, електропостачальники, оператор системи передачі, оператори систем розподілу, трейдери, гарантований покупець та споживачі. 2. Учасники ринку мають право вільно обирати контрагентів за двосторонніми договорами, укладати ці договори у довільній формі та на умовах, що визначаються за домовленістю сторін з урахуванням таких обмежень:	

1) виробники мають право продавати електричну енергію за двосторонніми договорами, крім обсягів, які відповідно до норм цього Закону підлягають обов'язковому продажу на ринку "на добу наперед"; 2) учасники ринку мають право продавати імпортовану електричну енергію за двосторонніми договорами, крім обсягів, які відповідно до норм цього Закону підлягають обов'язковому продажу на ринку "на добу наперед"; 3) оператор системи передачі та оператори систем розподілу не мають права продавати електричну енергію за двосторонніми договорами; 4) оператор системи передачі та оператори систем розподілу мають право купувати електричну енергію за двосторонніми договорами з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу та розподіл електричними мережами відповідно, крім обсягів, які з цією метою відповідно до норм цього Закону підлягають обов'язковій купівлі на ринку "на добу наперед"; 5) виробники, що здійснюють виробництво електричної енергії на гідроакумуючих станціях, мають право купувати електричну енергію за двосторонніми договорами з метою покриття технологічних потреб гідроакумуючих станцій, крім обсягів, які з цією метою відповідно до норм цього Закону підлягають обов'язковій купівлі на ринку "на добу наперед"; 6) виробники електричної енергії - державні підприємства, а також господарські товариства, частка держави у статутному капіталі яких становить 50	1) виробники мають право продавати електричну енергію за двосторонніми договорами, крім обсягів, які відповідно до норм цього Закону підлягають обов'язковому продажу на ринку "на добу наперед"; 2) учасники ринку мають право продавати імпортовану електричну енергію за двосторонніми договорами, крім обсягів, які відповідно до норм цього Закону підлягають обов'язковому продажу на ринку "на добу наперед"; 3) оператор системи передачі та оператори систем розподілу не мають права продавати електричну енергію за двосторонніми договорами; 4) оператор системи передачі та оператори систем розподілу мають право купувати електричну енергію за двосторонніми договорами з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу та розподіл електричними мережами відповідно, крім обсягів, які з цією метою відповідно до норм цього Закону підлягають обов'язковій купівлі на ринку "на добу наперед"; 5) виробники, що здійснюють виробництво електричної енергії на гідроакумуючих станціях, мають право купувати електричну енергію за двосторонніми договорами з метою покриття технологічних потреб гідроакумуючих станцій, крім обсягів, які з цією метою відповідно до норм цього Закону підлягають обов'язковій купівлі на ринку "на добу наперед"; 6) виробники електричної енергії - державні підприємства, а також господарські товариства, частка держави у статутному капіталі яких становить 50	
---	---	--

відсотків та більше, господарські товариства, у статутному капіталі яких 50 відсотків та більше акцій (часток, паїв) належать іншим господарським товариствам, акціонером яких є держава і володіє в них контрольним пакетом акцій, а також дочірні підприємства, представництва та філії таких підприємств і товариств здійснюють продаж електричної енергії за двосторонніми договорами на електронних аукціонах, порядок проведення яких затверджується Кабінетом Міністрів України; 7) розрахунки за двосторонніми договорами здійснюються виключно у грошовій формі. 3. Відповідний двосторонній договір має встановлювати: 1) предмет договору; 2) ціну електричної енергії та/або порядок її розрахунку (формування); 3) обсяг електричної енергії та графіки погодинного обсягу купівлі-продажу електричної енергії; 4) строки та порядок постачання електричної енергії; 5) порядок повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеним двостороннім договором; 6) порядок та форму розрахунків; 7) строки та порядок оформлення актів приймання-передачі обсягів купівлі-продажу електричної енергії; 8) права, обов'язки та відповідальність сторін;	відсотків та більше, господарські товариства, у статутному капіталі яких 50 відсотків та більше акцій (часток, паїв) належать іншим господарським товариствам, акціонером яких є держава і володіє в них контрольним пакетом акцій, а також дочірні підприємства, представництва та філії таких підприємств і товариств здійснюють продаж електричної енергії за двосторонніми договорами на електронних аукціонах, порядок проведення яких затверджується Кабінетом Міністрів України; 7) розрахунки за двосторонніми договорами здійснюються виключно у грошовій формі. 3. Відповідний двосторонній договір має встановлювати: 1) предмет договору; 2) ціну електричної енергії та/або порядок її розрахунку (формування); 3) обсяг електричної енергії та графіки погодинного обсягу купівлі-продажу електричної енергії; 4) строки та порядок постачання електричної енергії; 5) порядок повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеним двостороннім договором; 6) порядок та форму розрахунків; 7) строки та порядок оформлення актів приймання-передачі обсягів купівлі-продажу електричної енергії; 8) права, обов'язки та відповідальність сторін;	
--	--	--

9) строк дії договору. 4. Регулятор має право встановлювати максимальний строк дії двосторонніх договорів, який не може бути меншим за шість місяців. Сторони двостороннього договору відповідно до правил ринку інформують про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеним договором. Таке повідомлення є підставою для внесення зазначених обсягів до добових графіків електричної енергії відповідних учасників ринку відповідно до правил ринку.	9) строк дії договору. 4. Регулятор має право встановлювати максимальний строк дії двосторонніх договорів, який не може бути меншим за шість місяців. Сторони двостороннього договору відповідно до правил ринку інформують про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеним договором. Таке повідомлення є підставою для внесення зазначених обсягів до добових графіків електричної енергії відповідних учасників ринку відповідно до правил ринку. 5. У разі, якщо купівля-продаж електричної енергії за двосторонніми договорами здійснюється на організованому торгівельному майданчику, оператор організованого торгівельного майданчика зобов'язаний повідомляти Регулятора про операції, стосовно яких існують обґрунтовані підстави вважати, що вони були здійснені з порушенням встановлених обмежень щодо поведінки з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії. У зв'язку з цим організований торгівельний майданчик вважається особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії і зобов'язана мати систему спостереження. Регулятор встановлює вимоги до обсягу інформації про операції купівлі-продажу електричної енергії, які здійснюються на організованому торгівельному майданчику, визначеному абзацом першим цієї частини, та	
---	---	--

	порядку її оприлюднення оператором організованого торгівельного майданчика.	
Стаття 67. Ринок "на добу наперед" та внутрішньодобовий ринок 1. В Україні функціонує єдиний ринок "на добу наперед" та внутрішньодобовий ринок. Для участі на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку учасники ринку укладають з оператором ринку договір про участь у ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, типова форма якого є невід'ємною частиною правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. Оператор ринку не має права відмовити в укладенні договору про участь у ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, якщо учасник ринку належним чином виконав усі умови правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку щодо доступу до ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. 2. Купівля-продаж електричної енергії на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку здійснюється за правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. 3. Регулятор з метою забезпечення достатнього рівня ліквідності на ринку "на добу наперед" має право встановлювати: 1) виробникам (крім мікро-, міні-, малих гідроелектростанцій та електричних станцій, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії) та імпортерам - граничну нижню межу	Стаття 67. Ринок "на добу наперед" та внутрішньодобовий ринок 1. В Україні функціонує єдиний ринок "на добу наперед" та внутрішньодобовий ринок. Для участі на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку учасники ринку укладають з оператором ринку договір про участь у ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, типова форма якого є невід'ємною частиною правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. Оператор ринку не має права відмовити в укладенні договору про участь у ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, якщо учасник ринку належним чином виконав усі умови правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку щодо доступу до ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. 2. Купівля-продаж електричної енергії на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку здійснюється за правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. 3. Регулятор з метою забезпечення достатнього рівня ліквідності на ринку "на добу наперед" має право встановлювати: 1) виробникам (крім мікро-, міні-, малих гідроелектростанцій та електричних станцій, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії) та імпортерам - граничну нижню межу	

обов'язкового місячного обсягу продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед", але не більше 30 відсотків їхнього місячного обсягу продажу електричної енергії відповідно до правил ринку; 2) оператору системи передачі та операторам систем розподілу - граничну нижню межу обов'язкової купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" з метою компенсації технологічних втрат електричної енергії на її передачу та розподіл електричними мережами відповідно; 3) виробникам, що здійснюють виробництво електричної енергії на гідроакумуючих станціях, - граничну нижню межу обов'язкової купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" для покриття технологічних потреб гідроакумуючих станцій. 4. З метою продажу/купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку учасники цього ринку подають оператору ринку свої пропозиції (заявки). Форма та порядок подання пропозицій (заявок) визначаються правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. До торгів допускаються учасники ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, які відповідно до вимог правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку надали гарантії виконання фінансових зобов'язань за договорами на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку. Види та порядок надання гарантій визначаються правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. 5. Ціна купівлі-продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед" визначається для кожного	обов'язкового місячного обсягу продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед", але не більше 30 відсотків їхнього місячного обсягу продажу електричної енергії відповідно до правил ринку; 2) оператору системи передачі та операторам систем розподілу - граничну нижню межу обов'язкової купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" з метою компенсації технологічних втрат електричної енергії на її передачу та розподіл електричними мережами відповідно; 3) виробникам, що здійснюють виробництво електричної енергії на гідроакумуючих станціях, - граничну нижню межу обов'язкової купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" для покриття технологічних потреб гідроакумуючих станцій. 4. З метою продажу/купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку учасники цього ринку подають оператору ринку свої пропозиції (заявки). Форма та порядок подання пропозицій (заявок) визначаються правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. До торгів допускаються учасники ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, які відповідно до вимог правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку надали гарантії виконання фінансових зобов'язань за договорами на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку. Види та порядок надання гарантій визначаються правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. 5. Ціна купівлі-продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед" визначається для кожного	
---	---	--

розрахункового періоду оператором ринку за принципом граничного ціноутворення на основі балансу сукупного попиту на електричну енергію та її сукупної пропозиції, а на внутрішньодобовому ринку - за принципом ціноутворення "по заявленій (пропонованій) ціні" відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. Ціни на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку є вільними (ринковими) цінами. 6. За результатами торгів відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку оприлюднюються ціна та обсяги купівлі-продажу електричної енергії для кожного розрахункового періоду та інші показники, що можуть використовуватися як орієнтир (індикатор) для укладення правочинів щодо купівлі-продажу електричної енергії на ринку електричної енергії. 7. Купівля та продаж електричної енергії на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку здійснюються на підставі відповідних договорів між учасником цього ринку та оператором ринку, укладених за правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку.	розрахункового періоду оператором ринку за принципом граничного ціноутворення на основі балансу сукупного попиту на електричну енергію та її сукупної пропозиції, а на внутрішньодобовому ринку - за принципом ціноутворення "по заявленій (пропонованій) ціні" відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. Ціни на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку є вільними (ринковими) цінами. 6. За результатами торгів відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку оприлюднюються ціна та обсяги купівлі-продажу електричної енергії для кожного розрахункового періоду та інші показники, що можуть використовуватися як орієнтир (індикатор) для укладення правочинів щодо купівлі-продажу електричної енергії на ринку електричної енергії. 7. Купівля та продаж електричної енергії на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку здійснюються на підставі відповідних договорів між учасником цього ринку та оператором ринку, укладених за правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку. 8. У разі, якщо оператор ринку має обґрунтовані підстави вважати, що операція на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку була здійснена з порушенням встановлених обмежень щодо поведінки з інсайдерською інформацією або така операція має ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії,	
---	--	--

8. Забороняється продаж та/або постачання електричної енергії, імпортованої з Російської Федерації, за двосторонніми договорами та на внутрішньодобовому ринку. З метою уникнення надзвичайної ситуації в об'єднаній енергетичній системі України Кабінет Міністрів України має право скасовувати заборону, встановлену абзацом першим цієї частини, визначивши термін поновлення дії такої заборони. 9. Оператор ринку у порядку та формі, визначених правилами ринку, інформує про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії учасниками ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку для кожного розрахункового періоду.	оператор ринку зобов'язаний невідкладно повідомити про це Регулятора. 9. Забороняється продаж та/або постачання електричної енергії, імпортованої з Російської Федерації, за двосторонніми договорами та на внутрішньодобовому ринку. З метою уникнення надзвичайної ситуації в об'єднаній енергетичній системі України Кабінет Міністрів України має право скасовувати заборону, встановлену абзацом першим цієї частини, визначивши термін поновлення дії такої заборони. 10. Оператор ринку у порядку та формі, визначених правилами ринку, інформує про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії учасниками ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку для кожного розрахункового періоду.	
Стаття 68. Балансуючий ринок 1. В Україні функціонує єдиний балануючий ринок. На балануючому ринку оператором системи передачі здійснюються: 1) купівля та продаж електричної енергії для балансування обсягів попиту та пропозиції електричної енергії у межах поточної доби; 2) купівля та продаж електричної енергії з метою врегулювання небалансів електричної енергії сторін, відповідальних за баланс. 2. Виробники зобов'язані надавати послуги з балансування в обсягах та випадках, визначених цим	Стаття 68. Балансуючий ринок 1. В Україні функціонує єдиний балануючий ринок. На балануючому ринку оператором системи передачі здійснюються: 1) купівля та продаж електричної енергії для балансування обсягів попиту та пропозиції електричної енергії у межах поточної доби; 2) купівля та продаж електричної енергії з метою врегулювання небалансів електричної енергії сторін, відповідальних за баланс. 2. Виробники зобов'язані надавати послуги з балансування в обсягах та випадках, визначених цим	

Законом та правилами ринку. Надавати послуги з балансування мають право також споживачі у порядку, визначеному правилами ринку. Постачальник послуг з балансування має відповідати вимогам правил ринку щодо надання послуг з балансування. 3. Для надання послуг з балансування учасники ринку укладають з оператором системи передачі договір на основі типового договору про участь у балансуєчому ринку. Постачальники послуг з балансування реєструються адміністратором розрахунків у порядку, визначеному правилами ринку. Типовий договір про участь у балансуєчому ринку затверджується Регулятором. 4. Постачальник послуг з балансування подає оператору системи передачі свої пропозиції (заявки) щодо збільшення (зменшення) свого навантаження з метою продажу/купівлі електричної енергії на балансуєчому ринку відповідно до правил ринку. 5. Оператор системи передачі з метою балансування обсягів виробництва та споживання електричної енергії та/або врегулювання системних обмежень надає постачальникам послуг з балансування команди на збільшення (зменшення) їхнього навантаження, здійснюючи на ринкових засадах відбір відповідних пропозицій (заявок) постачальників послуг з балансування у порядку, визначеному правилами ринку.	Законом та правилами ринку. Надавати послуги з балансування мають право також споживачі у порядку, визначеному правилами ринку. Постачальник послуг з балансування має відповідати вимогам правил ринку щодо надання послуг з балансування. 3. Для надання послуг з балансування учасники ринку укладають з оператором системи передачі договір на основі типового договору про участь у балансуєчому ринку. Постачальники послуг з балансування реєструються адміністратором розрахунків у порядку, визначеному правилами ринку. Типовий договір про участь у балансуєчому ринку затверджується Регулятором. 4. Постачальник послуг з балансування подає оператору системи передачі свої пропозиції (заявки) щодо збільшення (зменшення) свого навантаження з метою продажу/купівлі електричної енергії на балансуєчому ринку відповідно до правил ринку. 5. Оператор системи передачі з метою балансування обсягів виробництва та споживання електричної енергії та/або врегулювання системних обмежень надає постачальникам послуг з балансування команди на збільшення (зменшення) їхнього навантаження, здійснюючи на ринкових засадах відбір відповідних пропозицій (заявок) постачальників послуг з балансування у порядку, визначеному правилами ринку.	
--	--	--

Відбір відповідних пропозицій (заявок) постачальників послуг з балансування здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення сталої та надійної роботи ОЕС України та мінімізації витрат на балансування обсягів виробництва та споживання електричної енергії. Оператор системи передачі має право надавати команди на зменшення навантаження виробникам, які здійснюють виробництво електричної енергії на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (а з використанням гідроенергії - мікро-, міні- та малим гідроелектростанціям), яким встановлено "зелений" тариф, або виробникам, які за результатами аукціону набули право на підтримку, лише за умови, якщо всі наявні пропозиції (заявки) інших учасників балансування на зменшення їхнього навантаження були прийняті (акцептовані) оператором системи передачі, крім випадків надання таких команд при системних обмеженнях, які є наслідком дії обставин непереборної сили. Вартість електричної енергії, не відпущеної виробником електричної енергії, який здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом відповідно до цього Закону, або виробником, який за результатами аукціону набув право на підтримку, у результаті виконання ним команди оператора системи передачі на зменшення навантаження, відшкодовується такому виробнику за встановленим йому "зеленим" тарифом або за аукціонною ціною, крім випадків надання таких команд у разі системних обмежень, що є наслідком дії обставин непереборної сили.	Відбір відповідних пропозицій (заявок) постачальників послуг з балансування здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення сталої та надійної роботи ОЕС України та мінімізації витрат на балансування обсягів виробництва та споживання електричної енергії. Оператор системи передачі має право надавати команди на зменшення навантаження виробникам, які здійснюють виробництво електричної енергії на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (а з використанням гідроенергії - мікро-, міні- та малим гідроелектростанціям), яким встановлено "зелений" тариф, або виробникам, які за результатами аукціону набули право на підтримку, лише за умови, якщо всі наявні пропозиції (заявки) інших учасників балансування на зменшення їхнього навантаження були прийняті (акцептовані) оператором системи передачі, крім випадків надання таких команд при системних обмеженнях, які є наслідком дії обставин непереборної сили. Вартість електричної енергії, не відпущеної виробником електричної енергії, який здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом відповідно до цього Закону, або виробником, який за результатами аукціону набув право на підтримку, у результаті виконання ним команди оператора системи передачі на зменшення навантаження, відшкодовується такому виробнику за встановленим йому "зеленим" тарифом або за аукціонною ціною, крім випадків надання таких команд у разі системних обмежень, що є наслідком дії обставин непереборної сили.	
--	--	--

6. Команда оператора системи передачі постачальнику послуг з балансування на збільшення (зменшення) навантаження для відповідного постачальника послуг з балансування є прийняттям (акцептом) його відповідної пропозиції (заявки) на балансуєчому ринку оператором системи передачі, зміною його акцептованого добового графіка електричної енергії та визначає взаємні зобов'язання оператора системи передачі та постачальника послуг з балансування з купівлі-продажу відповідного обсягу електричної енергії на балансуєчому ринку за ціною, визначеною відповідно до правил ринку. 7. За результатами роботи балансуєчого ринку за відповідну добу на підставі даних оператора системи передачі та адміністратора комерційного обліку адміністратор розрахунків розраховує платежі оператора системи передачі та постачальників послуг з балансування за електричну енергію, ціни небалансу електричної енергії, а також обсяги небалансів електричної енергії учасників ринку і відповідні платежі за них та виставляє відповідні рахунки у порядку, визначеному правилами ринку.	6. Команда оператора системи передачі постачальнику послуг з балансування на збільшення (зменшення) навантаження для відповідного постачальника послуг з балансування є прийняттям (акцептом) його відповідної пропозиції (заявки) на балансуєчому ринку оператором системи передачі, зміною його акцептованого добового графіка електричної енергії та визначає взаємні зобов'язання оператора системи передачі та постачальника послуг з балансування з купівлі-продажу відповідного обсягу електричної енергії на балансуєчому ринку за ціною, визначеною відповідно до правил ринку. 7. За результатами роботи балансуєчого ринку за відповідну добу на підставі даних оператора системи передачі та адміністратора комерційного обліку адміністратор розрахунків розраховує платежі оператора системи передачі та постачальників послуг з балансування за електричну енергію, ціни небалансу електричної енергії, а також обсяги небалансів електричної енергії учасників ринку і відповідні платежі за них та виставляє відповідні рахунки у порядку, визначеному правилами ринку. 8. У разі, якщо оператор системи передачі має обґрунтовані підстави вважати, що операція на балансуєчому ринку була здійснена з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або така операція має ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії, оператор системи передачі зобов'язаний невідкладно повідомити про це Регулятора.	
Стаття 69. Ринок допоміжних послуг	Стаття 69. Ринок допоміжних послуг	

1. В Україні функціонує єдиний ринок допоміжних послуг. На ринку допоміжних послуг оператор системи передачі купує на ринкових та прозорих засадах допоміжні послуги для забезпечення надійної роботи ОЕС України та належної якості електричної енергії. 2. Учасниками ринку допоміжних послуг є: 1) оператор системи передачі, який купує та/або використовує допоміжні послуги; 2) постачальники допоміжних послуг, які пропонують та/або надають допоміжні послуги. 3. На ринку допоміжних послуг можуть придбаватися/надаватися допоміжні послуги для забезпечення: 1) регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України, а саме забезпечення: резервів підтримки частоти (первинне регулювання); резервів відновлення частоти (вторинне регулювання); резервів заміщення (третинне регулювання); 2) підтримання параметрів надійності та якості електричної енергії в ОЕС України, а саме: послуги з регулювання напруги та реактивної потужності; послуги із забезпечення відновлення функціонування ОЕС України після системних аварій. Правилами ринку можуть бути передбачені інші допоміжні послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності, підтримання балансу потужності та енергії в ОЕС України та підтримання параметрів надійності та якості електричної енергії в ОЕС України.	1. В Україні функціонує єдиний ринок допоміжних послуг. На ринку допоміжних послуг оператор системи передачі купує на ринкових та прозорих засадах допоміжні послуги для забезпечення надійної роботи ОЕС України та належної якості електричної енергії. 2. Учасниками ринку допоміжних послуг є: 1) оператор системи передачі, який купує та/або використовує допоміжні послуги; 2) постачальники допоміжних послуг, які пропонують та/або надають допоміжні послуги. 3. На ринку допоміжних послуг можуть придбаватися/надаватися допоміжні послуги для забезпечення: 1) регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України, а саме забезпечення: резервів підтримки частоти (первинне регулювання); резервів відновлення частоти (вторинне регулювання); резервів заміщення (третинне регулювання); 2) підтримання параметрів надійності та якості електричної енергії в ОЕС України, а саме: послуги з регулювання напруги та реактивної потужності; послуги із забезпечення відновлення функціонування ОЕС України після системних аварій. Правилами ринку можуть бути передбачені інші допоміжні послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності, підтримання балансу потужності та енергії в ОЕС України та підтримання параметрів надійності та якості електричної енергії в ОЕС України.	
--	--	--

4. Функціонування ринку допоміжних послуг здійснюється за правилами ринку, які, зокрема, визначають: 1) види допоміжних послуг; 2) вимоги до учасників ринку щодо надання допоміжних послуг та порядок підтвердження відповідності учасників зазначеним вимогам; 3) порядок реєстрації постачальників допоміжних послуг; 4) порядок оприлюднення інформації, пов'язаної з придбанням допоміжних послуг; 5) порядок придбання/використання допоміжних послуг, у тому числі порядок ціноутворення щодо кожної допоміжної послуги; 6) відповідальність за ненадання / неналежне надання допоміжних послуг; 7) порядок визначення обсягів наданих допоміжних послуг та проведення розрахунків за допоміжні послуги; 8) порядок моніторингу виконання постачальниками допоміжних послуг зобов'язань з надання допоміжних послуг. 5. Вимоги до постачальників допоміжних послуг, у тому числі вимоги до електроенергетичного обладнання, необхідні для забезпечення належного надання відповідних допоміжних послуг, визначаються оператором системи передачі на основі кодексу системи передачі, правил ринку та інших нормативно-правових актів та нормативних документів. Інформація про вимоги до постачальників допоміжних послуг підлягає оприлюдненню оператором системи передачі у порядку, визначеному правилами ринку.	4. Функціонування ринку допоміжних послуг здійснюється за правилами ринку, які, зокрема, визначають: 1) види допоміжних послуг; 2) вимоги до учасників ринку щодо надання допоміжних послуг та порядок підтвердження відповідності учасників зазначеним вимогам; 3) порядок реєстрації постачальників допоміжних послуг; 4) порядок оприлюднення інформації, пов'язаної з придбанням допоміжних послуг; 5) порядок придбання/використання допоміжних послуг, у тому числі порядок ціноутворення щодо кожної допоміжної послуги; 6) відповідальність за ненадання / неналежне надання допоміжних послуг; 7) порядок визначення обсягів наданих допоміжних послуг та проведення розрахунків за допоміжні послуги; 8) порядок моніторингу виконання постачальниками допоміжних послуг зобов'язань з надання допоміжних послуг. 5. Вимоги до постачальників допоміжних послуг, у тому числі вимоги до електроенергетичного обладнання, необхідні для забезпечення належного надання відповідних допоміжних послуг, визначаються оператором системи передачі на основі кодексу системи передачі, правил ринку та інших нормативно-правових актів та нормативних документів. Інформація про вимоги до постачальників допоміжних послуг підлягає оприлюдненню оператором системи передачі у порядку, визначеному правилами ринку. Порядок перевірки та порядок проведення випробувань електроустановок постачальника	
---	---	--

Порядок перевірки та порядок проведення випробувань електроустановок постачальника допоміжних послуг з метою підтвердження їх відповідності вимогам оператора системи передачі визначаються кодексом системи передачі. 6. Перелік допоміжних послуг, що мають в обов'язковому порядку пропонуватися та надаватися оператору системи передачі постачальником допоміжних послуг, визначається правилами ринку. Виробники зобов'язані брати участь у ринку допоміжних послуг та надавати допоміжні послуги у випадках, визначених правилами ринку. 7. Залежно від виду допоміжної послуги та потреби оператора системи передачі придбання допоміжної послуги може здійснюватися на відповідний строк (доба, тиждень, місяць, квартал, рік/роки). Купівля допоміжних послуг здійснюється на підставі договорів про надання допоміжних послуг, що укладаються на підставі типових договорів про надання допоміжних послуг. Типові договори про надання допоміжних послуг затверджуються Регулятором. 8. Оператор системи передачі відповідно до кодексу системи передачі та інших нормативно-технічних документів визначає необхідні обсяги допоміжних послуг на певний період. Інформація про необхідні допоміжні послуги, їх обсяги та строки придбання/надання підлягає оприлюдненню оператором системи передачі у порядку, визначеному правилами ринку. 9. Допоміжні послуги придбаваються оператором системи передачі на конкурентних засадах, крім випадків, передбачених цим Законом.	допоміжних послуг з метою підтвердження їх відповідності вимогам оператора системи передачі визначаються кодексом системи передачі. 6. Перелік допоміжних послуг, що мають в обов'язковому порядку пропонуватися та надаватися оператору системи передачі постачальником допоміжних послуг, визначається правилами ринку. Виробники зобов'язані брати участь у ринку допоміжних послуг та надавати допоміжні послуги у випадках, визначених правилами ринку. 7. Залежно від виду допоміжної послуги та потреби оператора системи передачі придбання допоміжної послуги може здійснюватися на відповідний строк (доба, тиждень, місяць, квартал, рік/роки). Купівля допоміжних послуг здійснюється на підставі договорів про надання допоміжних послуг, що укладаються на підставі типових договорів про надання допоміжних послуг. Типові договори про надання допоміжних послуг затверджуються Регулятором. 8. Оператор системи передачі відповідно до кодексу системи передачі та інших нормативно-технічних документів визначає необхідні обсяги допоміжних послуг на певний період. Інформація про необхідні допоміжні послуги, їх обсяги та строки придбання/надання підлягає оприлюдненню оператором системи передачі у порядку, визначеному правилами ринку. 9. Допоміжні послуги придбаваються оператором системи передачі на конкурентних засадах, крім випадків, передбачених цим Законом. 10. У разі якщо обсяг запропонованої допоміжної послуги менший, ніж потреба оператора системи передачі у цій послугі, або якщо допоміжна послуга	
---	--	--

10. У разі якщо обсяг запропонованої допоміжної послуги менший, ніж потреба оператора системи передачі у цій послугі, або якщо допоміжна послуга надається постачальниками допоміжних послуг, частка яких на ринку цих послуг або окремої частини ОЕС України з наявними системними обмеженнями перевищує встановлену Регулятором величину, Регулятор має право зобов'язати постачальника допоміжних послуг надавати допоміжну послугу за ціною, розрахованою за затвердженою Регулятором методикою. Ціни на допоміжні послуги, розраховані за затвердженою Регулятором методикою, мають забезпечувати: 1) відшкодування економічно обґрунтованих витрат постачальників допоміжних послуг на надання відповідних допоміжних послуг, враховуючи покриття обґрунтованих інвестицій, необхідних для забезпечення надання цих послуг; 2) необхідну для виконання цього виду діяльності норму доходу. 11. Оператор системи передачі надає адміністратору розрахунків інформацію про обсяги та ціни придбаних ним допоміжних послуг, а також про фактично надані допоміжні послуги для розрахунку відповідних платежів. Інформація про обсяги та вартість придбаних допоміжних послуг підлягає оприлюдненню оператором системи передачі у порядку, визначеному правилами ринку. 12. Витрати оператора системи передачі на оплату допоміжних послуг включаються до тарифу на диспетчерське (оперативно-технологічне) управління.	надається постачальниками допоміжних послуг, частка яких на ринку цих послуг або окремої частини ОЕС України з наявними системними обмеженнями перевищує встановлену Регулятором величину, Регулятор має право зобов'язати постачальника допоміжних послуг надавати допоміжну послугу за ціною, розрахованою за затвердженою Регулятором методикою. Ціни на допоміжні послуги, розраховані за затвердженою Регулятором методикою, мають забезпечувати: 1) відшкодування економічно обґрунтованих витрат постачальників допоміжних послуг на надання відповідних допоміжних послуг, враховуючи покриття обґрунтованих інвестицій, необхідних для забезпечення надання цих послуг; 2) необхідну для виконання цього виду діяльності норму доходу. 11. Оператор системи передачі надає адміністратору розрахунків інформацію про обсяги та ціни придбаних ним допоміжних послуг, а також про фактично надані допоміжні послуги для розрахунку відповідних платежів. Інформація про обсяги та вартість придбаних допоміжних послуг підлягає оприлюдненню оператором системи передачі у порядку, визначеному правилами ринку. 12. Витрати оператора системи передачі на оплату допоміжних послуг включаються до тарифу на диспетчерське (оперативно-технологічне) управління. 13. У разі, якщо оператор системи передачі має обґрунтовані підстави вважати, що операція на ринку допоміжних послуг була здійснена з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або така	
---	--	--

	операція має ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії, оператор системи передачі зобов'язаний невідкладно повідомити про це Регулятора.	
Стаття 77. Відповідальність за порушення законодавства, що регулює функціонування ринку електричної енергії 1. Учасники ринку, які порушили нормативно-правові акти, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, несуть відповідальність згідно із законом. 2. Правопорушеннями на ринку електричної енергії є: 1) порушення ліцензіатами відповідних ліцензійних умов провадження господарської діяльності; 2) недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; 3) порушення вимог нормативно-правових актів, нормативно-технічних документів, нормативних документів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, енергетичного обладнання і мереж електроенергетичних підприємств та споживачів, виготовлення, монтажу, налагодження та випробування енергоустановок і мереж, виконання проектних робіт на енергоустановках і мережах; 4) крадіжка електричної енергії, самовільне підключення до об'єктів електроенергетики, споживання електричної енергії без приладів обліку;	Стаття 77. Відповідальність за порушення законодавства, що регулює функціонування ринку електричної енергії 1. Учасники ринку, які порушили нормативно-правові акти, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, несуть відповідальність згідно із законом. 2. Правопорушеннями на ринку електричної енергії є: 1) порушення ліцензіатами відповідних ліцензійних умов провадження господарської діяльності; 2) недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; 3) порушення вимог нормативно-правових актів, нормативно-технічних документів, нормативних документів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, енергетичного обладнання і мереж електроенергетичних підприємств та споживачів, виготовлення, монтажу, налагодження та випробування енергоустановок і мереж, виконання проектних робіт на енергоустановках і мережах; 4) крадіжка електричної енергії, самовільне підключення до об'єктів електроенергетики, споживання електричної енергії без приладів обліку;	

5) розкомплектування та пошкодження об'єктів електроенергетики, розкрадання майна таких об'єктів; 6) пошкодження приладів обліку, використання приладів обліку електричної енергії, неповідіренних або неатестованих в установленому порядку; 7) неподання або несвоєчасне подання звітності, передбаченої цим Законом, а також надання недостовірної інформації у такій звітності; 8) необґрунтована відмова в доступі до системи передачі або системи розподілу або у приєднанні до системи передачі або системи розподілу; 9) створення перешкод у здійсненні державного енергетичного нагляду (контролю); 10) порушення правил охорони об'єктів електроенергетики; 11) дії, що перешкоджають оперативному персоналу та посадовим особам об'єктів електроенергетики виконувати свої службові обов'язки; 12) припинення постачання електричної енергії споживачам, що не допускають порушень своїх договірних зобов'язань перед оператором системи передачі та/або оператором системи розподілу та/або електропостачальником; 13) неукладення договорів відповідно до вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; 14) пошкодження цілісності пломб, повірочного тавра тощо;	5) розкомплектування та пошкодження об'єктів електроенергетики, розкрадання майна таких об'єктів; 6) пошкодження приладів обліку, використання приладів обліку електричної енергії, неповідіренних або неатестованих в установленому порядку; 7) неподання або несвоєчасне подання звітності, передбаченої цим Законом, а також надання недостовірної інформації у такій звітності; 8) необґрунтована відмова в доступі до системи передачі або системи розподілу або у приєднанні до системи передачі або системи розподілу; 9) створення перешкод у здійсненні державного енергетичного нагляду (контролю); 10) порушення правил охорони об'єктів електроенергетики; 11) дії, що перешкоджають оперативному персоналу та посадовим особам об'єктів електроенергетики виконувати свої службові обов'язки; 12) припинення постачання електричної енергії споживачам, що не допускають порушень своїх договірних зобов'язань перед оператором системи передачі та/або оператором системи розподілу та/або електропостачальником; 13) неукладення договорів відповідно до вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; 14) пошкодження цілісності пломб, повірочного тавра тощо;	
---	---	--

15) відмова у доступі уповноважених працівників постачальників послуг комерційного обліку до приміщень, де розташовані лічильники електричної енергії, якщо обов'язок надання такого доступу встановлений законодавством; 16) невиконання постанов, розпоряджень, наказів, рішень та приписів суб'єктів владних повноважень на ринку електричної енергії, а також створення перешкод для виконання службових обов'язків посадовими особами таких суб'єктів; 17) неподання, несвоєчасне подання або подання завідомо недостовірної інформації оператору системи передачі, оператору системи розподілу та суб'єктам владних повноважень на ринку електричної енергії, якщо обов'язковість подання такої інформації встановлена законом, а також неподання копій документів, пояснень та іншої інформації на законну вимогу Регулятора; 18) несанкціоноване втручання в роботу об'єктів електроенергетики.	15) відмова у доступі уповноважених працівників постачальників послуг комерційного обліку до приміщень, де розташовані лічильники електричної енергії, якщо обов'язок надання такого доступу встановлений законодавством; 16) невиконання постанов, розпоряджень, наказів, рішень та приписів суб'єктів владних повноважень на ринку електричної енергії, а також створення перешкод для виконання службових обов'язків посадовими особами таких суб'єктів; 17) неподання, несвоєчасне подання або подання завідомо недостовірної інформації оператору системи передачі, оператору системи розподілу та суб'єктам владних повноважень на ринку електричної енергії, якщо обов'язковість подання такої інформації встановлена законом, а також неподання копій документів, пояснень та іншої інформації на законну вимогу Регулятора; 18) несанкціоноване втручання в роботу об'єктів електроенергетики; 19) зловживання на ринку електричної енергії, а саме: а) порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації; б) дії, що визнаються маніпулюванням на ринку електричної енергії; в) нерозкриття або розкриття інсайдерської інформації з порушенням встановлених для розкриття такої інформації вимог.	
---	---	--

3. У разі скоєння правопорушення на ринку електричної енергії до відповідних учасників ринку можуть застосовуватися санкції у виді: 1) попередження про необхідність усунення порушень; 2) штрафу; 3) зупинення дії ліцензії; 4) анулювання ліцензії. 4. Регулятор у разі скоєння правопорушення на ринку електричної енергії приймає у межах своїх повноважень рішення про накладення штрафів на учасників ринку (крім споживачів) у таких розмірах: 1) до 10 відсотків річного доходу (виручки) вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, що визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) всіх електроенергетичних підприємств, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, - на вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання за порушення вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом; 2) до 10 відсотків річного доходу (виручки) оператора системи передачі - на оператора системи передачі за порушення вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом; 3) до 10 відсотків річного доходу (виручки) оператора системи розподілу - на оператора системи розподілу за порушення вимог щодо відокремлення і	3. У разі скоєння правопорушення на ринку електричної енергії до відповідних учасників ринку можуть застосовуватися санкції у виді: 1) попередження про необхідність усунення порушень; 2) штрафу; 3) зупинення дії ліцензії; 4) анулювання ліцензії. 4. Регулятор у разі скоєння правопорушення на ринку електричної енергії приймає у межах своїх повноважень рішення про накладення штрафів на учасників ринку (крім споживачів) у таких розмірах: 1) до 10 відсотків річного доходу (виручки) вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, що визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) всіх електроенергетичних підприємств, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, - на вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання за порушення вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом; 2) до 10 відсотків річного доходу (виручки) оператора системи передачі - на оператора системи передачі за порушення вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом; 3) до 10 відсотків річного доходу (виручки) оператора системи розподілу - на оператора системи розподілу за порушення вимог щодо відокремлення і	
--	--	--

незалежності оператора системи розподілу, передбачених цим Законом; 4) від 5 тисяч до 100 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку електричної енергії, що підлягає ліцензуванню: а) за провадження господарської діяльності на ринку електричної енергії за відсутності остаточного рішення про сертифікацію, прийнятого щодо відповідного суб'єкта; б) за порушення ліцензійних умов провадження відповідного виду господарської діяльності на ринку електричної енергії, що підлягає ліцензуванню; в) за недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; г) за відмову в доступі до системи передачі або системи розподілу в непередбачених законом випадках; 5) від 1 тисячі до 10 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку електричної енергії, що підлягає ліцензуванню: а) за невиконання або несвоєчасне виконання рішень Регулятора, прийнятих у межах його повноважень; б) за неподання, несвоєчасне подання або подання завідомо недостовірної інформації Регулятору, оператору системи передачі, оператору системи	незалежності оператора системи розподілу, передбачених цим Законом; 4) від 5 тисяч до 100 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку електричної енергії, що підлягає ліцензуванню: а) за провадження господарської діяльності на ринку електричної енергії за відсутності остаточного рішення про сертифікацію, прийнятого щодо відповідного суб'єкта; б) за порушення ліцензійних умов провадження відповідного виду господарської діяльності на ринку електричної енергії, що підлягає ліцензуванню; в) за недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; г) за відмову в доступі до системи передачі або системи розподілу в непередбачених законом випадках; 5) від 1 тисячі до 10 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку електричної енергії, що підлягає ліцензуванню: а) за невиконання або несвоєчасне виконання рішень Регулятора, прийнятих у межах його повноважень; б) за неподання, несвоєчасне подання або подання завідомо недостовірної інформації Регулятору, оператору системи передачі, оператору системи	
--	--	--

розподілу, якщо обов'язковість подання такої інформації встановлена законодавством, а також за неподання копій документів, пояснень та іншої інформації на законну вимогу Регулятора; б) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, у разі виявлення правопорушень на ринку електричної енергії приймає у межах своїх повноважень рішення про накладення штрафів на учасників ринку (крім споживачів) у таких розмірах:	розподілу, якщо обов'язковість подання такої інформації встановлена законодавством, а також за неподання копій документів, пояснень та іншої інформації на законну вимогу Регулятора. 5-1) до 3 000 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – на учасників ринку (крім побутових споживачів): а) за порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації; б) за вчинення дій, що визнаються маніпулюванням на ринку електричної енергії; 5-2) до 1 500 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – на учасників ринку (крім побутових споживачів) – за нерозкриття або розкриття інсайдерської інформації з порушенням встановлених для розкриття такої інформації вимог; Незалежно від граничного розміру штрафу, передбаченого пунктами 5-1 та 5-2 цієї частини, розмір штрафу, який накладається на учасника ринку, не повинен бути більше 10 відсотків його річного доходу (виручки), що визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у сфері електроенергетики. б) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, у разі виявлення правопорушень на ринку електричної енергії приймає у межах своїх повноважень рішення про накладення штрафів на учасників ринку (крім споживачів) у таких розмірах:	
---	---	--

а) за ухилення від виконання або несвоєчасне виконання приписів - до 5 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; б) за неподання інформації або подання завідомо недостовірної інформації, передбаченої нормативно-правовими актами, що регулюють засади функціонування об'єднаної енергетичної системи України і постачання електричної енергії, - до 1 тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. 5. При визначенні санкцій за порушення, передбачені цією статтею, Регулятор та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, враховують серйозність і тривалість правопорушення, наслідки правопорушення для інтересів ринку електричної енергії та учасників ринку, пом'якшуючі та обтяжуючі обставини. Поведінка правопорушника, спрямована на зменшення негативних наслідків правопорушення, негайне припинення правопорушення після його виявлення, сприяння виявленню правопорушення Регулятором та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, під час перевірки вважаються пом'якшуючими обставинами. Поведінка правопорушника, спрямована на приховування правопорушення та його негативних наслідків, на продовження вчинення правопорушення, а також повторне вчинення правопорушення на ринку електричної енергії вважаються обтяжуючими обставинами.	а) за ухилення від виконання або несвоєчасне виконання приписів - до 5 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; б) за неподання інформації або подання завідомо недостовірної інформації, передбаченої нормативно-правовими актами, що регулюють засади функціонування об'єднаної енергетичної системи України і постачання електричної енергії, - до 1 тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; 5. При визначенні санкцій за порушення, передбачені цією статтею, Регулятор та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, враховують серйозність і тривалість правопорушення, наслідки правопорушення для інтересів ринку електричної енергії та учасників ринку, пом'якшуючі та обтяжуючі обставини. Поведінка правопорушника, спрямована на зменшення негативних наслідків правопорушення, негайне припинення правопорушення після його виявлення, сприяння виявленню правопорушення Регулятором та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, під час перевірки вважаються пом'якшуючими обставинами. Поведінка правопорушника, спрямована на приховування правопорушення та його негативних наслідків, на продовження вчинення правопорушення, а також повторне вчинення правопорушення на ринку електричної енергії вважаються обтяжуючими обставинами.	
---	---	--

6. Рішення Регулятора про застосування санкцій за правопорушення, передбачені цією статтею, може бути прийнято протягом 30-денного строку з дня складення акта перевірки. Застосування санкцій, передбачених цією статтею, не допускається, якщо правопорушення було виявлено через п'ять або більше років після його скоєння (у разі триваючого порушення - його припинення) або виявлення його наслідків. 7. За одне правопорушення на ринку електричної енергії може застосуватися лише один вид санкцій або штраф разом із зупиненням дії ліцензії. 8. Рішення про застосування санкцій Регулятором та штрафних санкцій центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, може бути оскаржено в судовому порядку. 9. Суми стягнених штрафів зараховуються до Державного бюджету України.	6. Рішення Регулятора про застосування санкцій за правопорушення, передбачені цією статтею, може бути прийнято протягом 30-денного строку з дня складення акта перевірки чи отримання Регулятором звіту про результати розслідування порушень щодо функціонування ринків електричної енергії та/або природного газу. Застосування санкцій, передбачених цією статтею, не допускається, якщо правопорушення було виявлено через п'ять або більше років після його скоєння (у разі триваючого порушення - його припинення) або виявлення його наслідків. 7. За одне правопорушення на ринку електричної енергії може застосуватися лише один вид санкцій або штраф разом із зупиненням дії ліцензії. У разі скоєння учасником ринку електричної енергії будь-якого з правопорушень, визначених пунктом 19 частини другої цієї статті, Регулятор разом із застосуванням санкцій передбачених Законом, може видавати розпорядження про повернення учасником ринку доходу, отриманого внаслідок вчинення такого правопорушення. 8. Рішення про застосування санкцій Регулятором та штрафних санкцій центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, може бути оскаржено в судовому порядку. 9. Суми стягнених штрафів зараховуються до Державного бюджету України.	
--	--	--

Суми штрафів, у разі їх несплати, стягуються у судовому порядку.	Суми штрафів, у разі їх несплати, стягуються у судовому порядку.	
--	--	--

Директор Департаменту стратегічного
розвитку та планування

Валерій Цаплін

21 вересня 2020 р.

Аналіз регуляторного впливу
до проєкту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання
зловживанням на оптових енергетичних ринках»

I. Визначення проблеми

Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках» (далі – проєкт Закону, проєкт акта) розроблено Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), за технічної підтримки Секретаріату Енергетичного Співтовариства на виконання пункту 757¹ Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106.

Проєкт Закону розроблено з метою транспозиції в українське законодавство адаптованої версії Регламенту (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року щодо цілісності та прозорості оптового енергетичного ринку (далі – Регламент), щодо якого в Україні є міжнародні зобов'язання в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

Енергетичні ринки все більше взаємопов'язані на європейському просторі. Зловживання ринком в одній державі часто впливають на ціни на енергетичні продукти в інших державах, причому не лише на оптові ціни на електроенергію та природний газ, але і на роздрібні ціни для споживачів та підприємств. Саме тому Регламент приділяє особливу увагу транскордонному моніторингу енергетичних ринків (ринків електричної енергії та природного газу), виявленню та подоланню зловживань на оптових енергетичних ринках, співпраці регулюючих органів різних держав між собою та з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

Регламент вимагає від держав, які є членами Європейського Союзу або сторонами Енергетичного Співтовариства, встановити на національному рівні такі вимоги та правила, що забезпечать прозорість та цілісність оптових енергетичних ринків (ринків електричної енергії та природного газу), та дозволять попереджувати зловживання учасників на оптових енергетичних ринках, зокрема, що стосується маніпулювання ринками, торгівлі інсайдерською інформацією, використання переваг, пов'язаних з монопольним становищем тощо.

Вимоги та правила, що встановлюються країнами, повинні бути гармонізованими, а підходи до виявлення та подолання зловживань на оптових енергетичних ринках, повинні бути узгодженими. Тільки таким чином можна досягнути мети – створення повноцінного функціонуючого, взаємопов'язаного та інтегрованого з європейськими внутрішнього енергетичного ринку.

Україна, як сторона Енергетичного Співтовариства, відповідно до положень частини другої статті 1 Закону України «Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства» та рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства № 2018/01/МС-EnC від 29 листопада 2019

року взяла на себе зобов'язання імплементувати Регламент в його адаптованій редакції. Розроблений проєкт закону спрямований на вирішення цієї задачі.

З огляду на зазначене, НКРЕКП розроблено відповідний проєкт акта.

Основні групи (підгрупи), на які проблеми справляють вплив:

Групи (підгрупи)	так	ні
Громадяни	так	-
Держава	так	-
Суб'єкти господарювання,	так	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	так	-

Проблема, яку пропонується врегулювати в результаті прийняття регуляторного акта, є важливою і не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки потребує нормативно-правового врегулювання.

II. Цілі державного регулювання

Проєкт акта спрямовано на розв'язання проблем, визначених у попередньому розділі аналізу регуляторного впливу.

Метою прийняття проєкту акта є транспозиція в українське законодавство адаптованої версії Регламенту, щодо якого в Україні є міжнародні зобов'язання в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

Досягти мети планується шляхом внесення змін до деяких законів України, встановивши для суб'єктів господарювання на енергетичних ринках вимоги та правила, що забезпечать прозорість та цілісність оптових енергетичних ринків (ринків електричної енергії та природного газу), та дозволять попереджувати зловживання учасників на оптових енергетичних ринках.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	можливість здійснювати суб'єктами господарювання на енергетичних ринках маніпулювання на таких ринках та неправомірно отримувати вигоду окремим суб'єктом(-ам) на відповідному ринку(-ах) та/або наносити збитки іншим учасникам ринків або споживачам; відсутність покарань суб'єктів господарювання на енергетичних ринках за маніпулювання на енергетичних ринках та торгівлю інсайдерською інформацією; неможливість подальшої регіональної інтеграції енергетичних ринків України та країн ЄС;

Прийняття проекту акта	створює умови для забезпечення прозорості на енергетичних ринках та відповідальності для учасників ринку за маніпулювання чи спроби маніпулювання на енергетичних ринках, а також за торгівлю інсайдерською інформацією; визначає засади для впровадження правил, вимог та підходів до виявлення та подолання зловживань на оптових енергетичних ринках гармонізованих та сумісних з регіональними правилами, застосовними для країн Енергетичного Співтовариства; забезпечує виконання міжнародних зобов'язань України в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.
------------------------	---

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Відсутні. Альтернатива є неприйнятною, оскільки не забезпечує досягнення поставленої мети.	Додаткові витрати відсутні.
Прийняття проекту акта	Прийняття проекту акта дозволить створити нормативно-правові засади для протидії маніпулюванням на оптових енергетичних ринках та торгівлі інсайдерською інформацією.	Відсутні, оскільки реалізація положень акта не потребує додаткових матеріальних чи інших витрат зі сторони держави.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	179	320	47	0	
Питома вага групи загальній кількості, відсотків	33	59	9	0	100

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Відсутні	Відсутні.
Прийняття проекту акта	Прийняття проекту акта дозволить: створити умови для запобігання зловживань на оптових енергетичних ринках; забезпечить умови для подальшої регіональної інтеграції енергетичних ринків України та країн ЄС та Енергетичного Співтовариства	Відсутні, оскільки реалізація положень акта не потребує додаткових матеріальних чи інших витрат.

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Витрати відсутні.
Прийняття проекту акта	Витрати відсутні

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	1	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін, для суб'єктів господарювання на оптових енергетичних ринках буде відсутня відповідальність за маніпулювання на таких ринках, торгівлю інсайдерською інформацією, залишатимуться можливості для отримання неправомірної вигоди або нанесення збитків окремими учасниками енергетичних ринків внаслідок маніпулювання та/або

		торгівлею інсайдерською інформацією.
Прийняття проекту акта	4	У разі прийняття проекту акта задекларовані цілі забезпечать повною мірою досягнення поставленої мети. В результаті прийняття проекту акта для суб'єктів/учасників оптових енергетичних ринків встановлюються вимоги та правила, що забезпечать прозорість та цілісність оптових енергетичних ринків (ринків електричної енергії та природного газу), що у свою чергу дозволить попереджувати та/або виявляти та усувати маніпулювання або спроби маніпулювання на енергетичних ринках, а також торгівлю інсайдерською інформацією на таких ринках.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Відсутні.	Відсутні.	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін проблема продовжуватиме існувати, що не забезпечить досягнення поставленої мети.
Прийняття проекту акта	У разі прийняття проекту акта вигода для держави полягатиме у створенні нормативно-правових засад для протидії маніпулюванню на оптових енергетичних	Відсутні.	У разі прийняття проекту акта задекларовані цілі будуть досягнуті повною мірою, що повністю забезпечить потребу у вирішенні проблеми, встановить зрозуміле загальне регулювання, не примножуючи кількості нормативно-правових актів з одного питання та

	ринках та торгівлі інсайдерською інформацією, а також засади подальшої регіональної інтеграції енергетичних ринків України та країн ЄС та Енергетичного Співтовариства Для суб'єктів господарювання вигоди полягатимуть у створенні умов для запобігання зловживань на оптових енергетичних ринках. Запропоновані законодавчі нововведення дозволять забезпечити стабільне функціонування енергетичних ринків в умовах їх лібералізації та переходу на ринкові механізми роботи, впевненість споживачів та інших учасники ринку у цілісності ринків електричної енергії та природного газу, та того, що ціни, встановлені на оптових енергетичних ринках енергії,		зникає неврегульованість проблеми, що має місце у чинному законодавстві.
--	--	--	---

	відображають справедливу та конкурентну взаємодію між попитом та пропозицією та жодної вигоди від ринкових зловживань не отримано учасниками таких ринків. Підвищення цілісності та прозорості оптових енергетичних ринків (що обумовлено, перш за все, жорсткими вимогами до учасників ринків у питанні проявів маніпулювання та торгівлі інсайдерською інформацією) сприятиме відкритій та чесній конкуренції на оптових енергетичних ринках на користь кінцевих споживачів енергії.		
--	---	--	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Не забезпечується досягнення цілей.	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін будуть відсутні нормативні вимоги щодо заборони зловживань на

		оптових енергетичних ринках та відповідальності за зловживання на таких ринках. Також Україною будуть невиконані міжнародні зобов'язання в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та як наслідок відкриття справи проти України Секретаріатом Енергетичного Співтовариства за невиконання взятих на себе зобов'язань.
Прийняття проекту акта	Прийняття проекту акта забезпечить повною мірою досягнення задекларованих цілей поставленої мети.	На дію цього регуляторного акта негативно можуть вплинути такі економічні та політичні фактори: економічна криза, політична нестабільність, зміни в чинному законодавстві.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Проектом акта передбачається доповнення деяких законів України новими положеннями та термінологією щодо енергетичних ринків, яка відповідає європейському енергетичному законодавству, зокрема, Регламенту. Так, вводяться в нормативний обіг поняття «оптовий енергетичний ринок», «оптові енергетичні продукти», «особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами», «інсайдерська інформація на ринку електричної енергії», «інсайдерська інформація на ринку природного газу», «маніпулювання на ринку електричної енергії», «маніпулювання на ринку природного газу». Також передбачається надання додаткових повноважень НКРЕКП в частині визначення вимог щодо заборони та запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках відповідно до вимог нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства; контролю ринків електричної енергії та природного газу та поведінки суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на зазначених ринках, з метою виявлення ознак зловживань на ринках або підозрілої діяльності; реєстрації суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та є учасниками оптових енергетичних ринків; співпраці з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та регулюючими органами інших держав з метою виконання функцій та завдань, що визначені Регламентом (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року щодо цілісності та прозорості оптового енергетичного ринку, адаптованим відповідно до рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства 2018/10/MC-EnC; отримання інформації від

осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами; здійснення моніторингу торгівельної діяльності з оптовими енергетичними продуктами метою виявлення та запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках; ініціювання розслідувань виявлених порушень щодо обмежень поводження з інсайдерською інформацією, або виявлено дії, що мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на оптових енергетичних ринках; застосування санкцій за зловживання на оптових енергетичних ринках.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються фізичні та юридичні особи, які повинні впроваджувати або виконувати ці вимоги, оцінюється вище середнього.

Враховуючи, що питома вага малих суб'єктів господарювання у загальній кількості суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання проекту акта, становить менше 10 відсотків Тест малого підприємництва (М-Тест) не розроблявся.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк чинності регуляторного акта - необмежений.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є: розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта – не прогнозується;

кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія акта – усі учасники ринку, які здійснюють операції з оптовими енергетичними продуктами або мають намір у здійсненні таких операцій шляхом подання пропозицій на купівлю-продаж оптових енергетичних продуктів;

розмір коштів і час, що витратимуться учасниками оптових енергетичних ринків, пов'язаними з виконанням вимог акта;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта – вище середнього; проект акта розміщено на офіційному вебсайті НКРЕКП.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Стосовно цього регуляторного акта буде здійснюватися базове, повторне та періодичне відстеження його результативності в строки встановленні статтею 10 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Зокрема: базове відстеження результативності регуляторного акта буде проведено після набрання чинності цим регуляторним актом, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акта;

повторне відстеження результативності – через рік з дня набрання ним чинності, але не пізніше двох років з дня набрання чинності цим актом;

періодичне відстеження результативності – один раз на кожні три роки починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Відстеження результативності дії регуляторного акта здійснюватиметься статистичним методом, виконавцем якого є НКРЕКП.

Голова НКРЕКП

Валерій Тарасюк

